

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2030, upravnštva št. 2328

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
četrta po prezniku

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Sramota

Ko so v Zedinjenih državah S. A. obsodili dva italijanska delavca, obložena roparskega umora, je časopisje celega sveta kakor na mig ene roke zagnalo v imenu človečnosti in pravice strašen krik, češ, da sta žrtev zavestnega krivdoreka ameriške justice, ki da se je hotela iznebiti dveh anarhistov. Takrat se je od celega izomikanega sveta zahtevalo, naj to z vsem ogorčenjem obsodi in prepreči.

Leto dni pa je že, kar v Mehiki nek tiran temnega izvora uprav z živinsko naslado preganja katoličane, ne dovoljuje bogoslužja ne javno ne skrivaj, zapira, rafinirano muči in ubija na tisoče ljudi ter daje justifikirati celo nedolžne otroke, samo zaradi tega, ker izpovedujejo svojo vero in je nočejo zalajiti.

Na to preganjanje svobode vesti, vere in besede, ki se vrši v deželi, obdani od samih krščanskih kulturnih držav, pa kakor dogovorjeno molči celokupno svobodomiselnost časopisje, molči katoliške in protestantske države, molče kralji, prezidenti in ministri, molče zakonodajna zastopstva celega sveta. Ne oglasi se najboljši katoliški vladar Evrope, ne Italija, ki se tako ponaša s katoličanstvom, ne izpregovori besede obsodbe pobožni kalvinec Horthy, celo irska ljudovlada se ne gane; nima je Anglija, odkoder je svoje čase tolikokrat izšel poziv na pomoč zatiranim, svobodoljubna Francija, antemurale christianitatis, Poljska; ne protestira tudi ne predstavnik najbolj močnejše države naše zemlje, g. Coolidge, ki je podal že toliko globoko občuten izjav o krščanstvu, človečnosti in moralnih dolžnostih države. Nikomur se ne zdi, da je ogrožena svoboda prepričanja, nihče se ne zgraža, da morajo ljudje zvestobo do svoje vere plačevati s svojim življenjem, in dočim se liberalna demokracija spodtika ob italijanskega in španskega diktatorja, pa še brani mehiškega uzurpatorja, ki vlada s pomočjo rablja in — ameriškega velekapitala.

Kajti v tem je edina in zadostna razlaga za to kulturno sramoto. Gospod Calles je popolnoma udingan ameriškim petrolejskim trustom, ki z njegovo pomočjo poceni eksploatirajo bogastva mehiške države, zato pa ga pustijo po deželi harati po milijonih. Odpustijo se mu njegove nasilne metode, odpustijo zločini nad njegovimi političnimi nasprotniki, odpustijo pa tudi preganjanje katoliške vere in cerkve. Opustitev moralnega protesta zoper gaženje najelementarnejših človeških svobod je bogato odtehtano po milijonih dividendah, ki tečejo iz Mehike v žep petrolejskih kraljev Severne Amerike, ki je svojčas napovedala Španiji vojno zaradi gaženja svobode Kubancev in Filipincev. In ker ima velekapital v rokah tudi časopisje, je razumljivo, zakaj to molči k grozodejstvu moči, ki preganja katoliško cerkev samo zato, ker je še edina neodvisna duhovna sila, ki je napoti njegovi tiranski samovolji. Ker pa je od velekapitala odvisno časopisje obenem »svobodomiselnost« in ker sta velekapital in »svobodomiselnost« enako interesirana na zatiranju katoliške vere ter cerkve — saj je le-ta še edina velemoč, ki se ustavlja vladi mamonizma nad svetom — zato je jasno, zakaj »svobodomiselnost« celega sveta ploskajo svoje-mu bratu Callesu.

Z liberalno veleburžuazijo pa je v obdobju in zagovarjanju Callesovih grozodejstev nad katoličani edin socialističen in komunističen svet. Tukaj se začuda vjemajo interesi najemnika internacionalnega petrolejskega trusta in »zastopnikov internacionalnega proletarijata«. To se pač da razlagati samo iz satanske mržnje marksističnih kolovodij, posebno pa boljševidov, do vere sploh. Mehika cerkev je revna, plutokracija drži s Callesom, kakšen drug interes imajo torej marksisti, da podpirajo in ščuvajo brata najvišjega framasonskega sveta škotskega obreda, Callesa, kakor ta, da se z njegovo pomočjo, ozioroma s pomočjo kapitala, ki so mu ga dali na razpolago velebogati ameriški klukluksklanci, framasoni in metodisti, izpodmaknejo tla Cerkvi, se preganja vera in ljudstvo skuša oropati njene moralne opore? Cilji buržujske mehiške »antiklerikalne lige« in II. ter III. internacionalne se tu kar najlepše ujemajo. Če se krščanska vera in morala napada z vsemi sredstvi najbrezobzirnejšega nasilja, pornologičnega zasramovanja in demoralizacije obenem iz vzhoda in iz zapada, iz Moskve in iz Mehike, potem — mislijo njeni zakleti sovražniki — ni mogoče, da ne bi omagala in padla.

Ti računi so gotovo napačni, kajti mučenstvo bo končno le doprineslo k zmagi Cerkve. Sramota pa je, da države, oblastniki in politiki, ki se sicer s krščansko kulturo po-

Ženeva preko najtežjih nalog

v Ženevi, 10. marca. (Tel. »Slov.«) Svet Društva narodov je imel danes dve seji. Dopolodne je bilo najprej tajno posvetovanje Sveta o poročilu holandskega zunanjega ministra Belaerts o monostrski aferi, na kar se je v javni seji obravnavalo bolgarsko in portugalsko posojilo, finančni komite pa je poročal o reformi valute na Estonskem. Bolgarsko posojilo se bo po izvršitvi nekaterih formalnosti v kratkem izvršilo, portugalsko posojilo pa je bilo odgodeno do junija. — Na popoldanski seji je bila v 15 minutah odpravljena vsaj za to zasedanje monostrska aferi po kratkem poročilu Belaerts. Holandski zunanji minister je v imenu komiteja trojice ugotovil, da zasluži dogodek polno pozornost Sveta. Da pa more podati res popolno poročilo, je potrebno izvršiti več dopolnilnih poizvedb o raznih točkah, kar pa bo madjarska vlada težko mogla izvršiti v tako kratkem času. Poročilo poudarja — in v tem tiči najvažnejša točka — da se bo komite eventualno poslužil pravice, ki mu jo daje Svet, da bo vprašal tehnične izvedence iz organizacij Društva narodov, ki se lahko pošljejo tudi na lice mesta, če bo komite to v svrhu izvršitve svoje naloge smatral za umestno. Poročilo je bilo po obliki zelo milo, vendar pa zahteva najdalekosežnejša pooblastila za končno poročilo, ker se ima preiskava vršiti ne samo glede kvalitete in kvantitete uničenega orožja, temveč tudi glede transporta in dokumentov. Komite trojice bo na prihodnjih sejah proučeval dobjeni material in poročal Svetu še pred junjskim zasedanjem.

Izjave zastopnikov male antante

Po Belaertsu so govorili zastopniki male antante in Madjarske. Jugoslovanski delegat je izjavil na kratko, da njegova vlada povsem zaupa volji komiteja, da razjasni stvar, pristavi pa je z nedvoumno jasnostjo, da mora pri tem tudi Sveta Društva narodov prepušiti vso odgovornost za nadaljnje postopanje. Češkoslovski delegat je naglašal splošni interes, ki je vodil njegovo vlado pri njenem postopanju, ter potrebo, da se ves dogodek kolikor mogoče popolnoma pojasni s primernimi sredstvi. Poudarjal je pomanjkljivosti predloženih dokumentov in izjavil, da se more avtoriteta Sveta, ki je potrebna za trajno ohranitev miru, samo povečati, če jo bo uveljavil tudi v tem slučaju v interesu narodov, ki hočejo živeti v miru. Romunski delegat Antoniadu — zunanji minister Titulescu se že dopoldanske seje ni več udeležil — je tudi v kratki izjavi opozoril Svet na resnost slučaja. General Tancos je izjavil v imenu madjarske vlade, da odredene preiskave sicer ne

smatra za potrebno, da pa je gotov, če bo komite smatral za potrebno, da se odpošljejo izvedenci, da jim bodo madjarske oblasti po možnosti olajšale njihovo nalogo.

Titulescu se ne udeležuje več sei

V madjarsko - romunskem optantskem vprašanju je moment, ki zbujajo največjo pozornost, ta, da je Titulescu izostal od sej Sveta Društva narodov. Tudi v romunskih krogih razširjena vest o skorajšnji demisiji Titulesca se lahko smatra za pretirano, da se priznava, da Titulescu v bodoče ne bo več, ali pa samo v izjemnih slučajih zastopal Romunijo pred Svetom Društva nar., vsled česar je tudi nalašč bil poslan Antoniadu kot poslanik v Ženevo. Kot edino možna rešitev optantskega vprašanja se smatra finančno vprašanje potom posojila. Romuniji se bo posodil denar, da izplača Madjare, mora pa priznati svojo odškodninsko dolžnost. Madjarska seveda ne bo mogla pričakovati 250 milijonov, ki jih zahteva.

Drumond ne gre

Vest o nameravanem odstopu generalnega tajnika Erika Drumonda in o njegovem nasledniku dr. Benešu, ki se je razširila v svet iz pariškega vira, se v avtoriziranih krogih tajništva Društva narodov kategorično označuje kot čista izmišljotina. Ne samo delavnost in aktivnost Drumonda samega, temveč tudi angleška želja, ki bi rada videla na tem mestu Angleža, govorijo proti temu, dočim se mora, kakor se to potrjuje tudi v češkoslovskih krogih, prezentacija dr. Beneša kot kandidata označiti samo kot peskusni balon njemu sovražnih praških krogov.

Stresemann ostane še v Ženevi

Dr. Stresemann bo zapustil Ženevo najbrže šele jutri zvečer, ker se hoče še prej razgovarjati z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Marinkovičem, s poljskim zunanjim ministrom Zaleskim in z romunskim zunanjim ministrom Titulescom, s katerimi se radi preoblegala dela v Svetu Društva narodov še ni mogel sestati.

Zasedanje v Ženevi zaključeno

v Ženevi, 10. marca. (Tel. »Slov.«) Ob 4. uri 15 minut se je začelo posvetovanje v monostrski aferi, ob 4. uri 30 minut je bila ta stvar končana, potem je bila še hitro urejena neka formalna zadeva glede mnenja mednarodnega razsodišča v stvari izmenjave grškoturškega prebivalstva, ki se vleče še iz lausanske orientalske konference, nato pa je bilo ob 4. uri 40 minut popoldne zaključeno 49. zasedanje Sveta Društva narodov.

Romunija ni zadovoljna

v Bukarešti, 10. marca. (Tel. »Slov.«) Politični krogi, posebno pa vlada je radi izida optantskega vprašanja v Ženevi zelo presežena. Glasom poročil listov je stališče vlade s tem zelo ogroženo in ženevska odločitev bi lahko postala tudi vzrok za odstop vlade. »Adeverule« piše, da zastopa general Averescu stališče, da je demisija vlad celotna. Vlada je takoj po prejemu vesti iz Ženeve brzojavila Titulescu, da se strinja s stališčem, ki ga je on zastopal, in da se mu obenem zahvaljuje za njegovo izvrstno zastopanje. Dopolodne sta se sestala ministrski predsednik Bratianu in minister za notranje stvari Duca, na kar je bil Duca v izredni avdienci pri regentskem svetu, da poroča o vestih iz Ženeve. Ob 5 popoldne je bila omenjena seja ministrskega sveta, na kateri so se posvetovali o novo nastale položaju. Ob 7 zvečer bo Maniu sprejel zastopnike listov, da pojasni stališče narodno-kmetijske stranke glede odločitve Društva narodov. Vsled ženevske odločitve je usoda vlade, ki je itak bila samo provizorična, končnoveljavno zapečatena. Lahko se reče, da

našajo, k krutemu preganjanju in prelivanju nedolžne krvi molčijo. Saj gre za največje svobode človeka in družbe, ki se v Mehiki na tiranski način tepla, za svobode, na katerih sloni vsa moderna demokracija. Mednarodnost, mednarodna solidarnost, skupni človečanski ideali so prazen zvok, če sme v tej ali oni deželi kak samoderžec početi vse, kar hoče, da le niso prizadeti žepi gotovih vele-

špekulantov. Zlasti Zedinjene države severne Amerike pa bi morale pomisliti, da s favoriziranjem takih elementov, kakor je Calles, izpodkopujejo tla same sebi in pomagajo, da se krepijo in širijo ideje, ki lahko končno pretresejo Unijo, koje stavlja je sicer na pogled veličastna, naznotraj pa sloni na marsikaterem trhem temelju. In kar velja za Unijo, velja tudi za ostali »kulturni svet.

Praga je pesimistična

v Praga, 10. marca. (Tel. »Slov.«) K ženevski rešitvi optantskega vprašanja, ki bi utegnil ustvariti za Češkoslovaško precedenčni slučaj, piše organ dr. Beneša »Prager Presse«: »Nova rešitev, ki jo je predlagal Svet Društva narodov, ima morda vrednost, če zasleduje cilj, da omogoči obema strankama nov rok za prijateljski sporazum, ne more pa predstavljati hvaležno pot za resnično rešitev konflikta, dokler Madjarska odklanja priznati ona načela, ki jih je Svet Društva narodov lansko leto formuliral v vprašanju agrarne reforme in katerih se drže vse države Srednje Evrope, ker agrarna reforma predstavlja za te države državno potrebo, za katero morajo tudi za naprej odklanjati kompetenco mešanih razsodišč.

Turčija gre v Ženevo.

v Carigradu, 10. marca. (Tel. »Slov.«) »Matin« poroča iz Carigrada, da je turška vlada že sprejela povabilo za sodelovanje na ženevski razorožitveni konferenci.

Poslanik Olshausen prestavljen

v Berlinu, 10. marca. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Lokalanzeiger«, bo nemški poslanik v Belgradu Olshausen prestavljen v Santiago, zamenjal pa ga bo dosedanjí poslanik v Rigi dr. Köster.

Fašisti bodo demonstrirali na Primorskem

v Berlinu, 10. marca. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Berliner Tageblatt« iz Rima, napoveduje fašistovska stranka za bližnjo bodočnost velike fašistovske demonstracije v mestih novopridobljenih provinc, t. j. v Trstu, Gorici in v Bočanu.

Švehla resno bolan?

v Praga, 10. marca. (Tel. »Slov.«) »Pravo Lidu« poroča, da je ministrski predsednik Švehla, ki je po dolgi bolezni šele pred dvema dnevoma zopet prišel v svoj urad o priliki proslave rojstnega dneva predsednika Masaryka, zopet resno obolen. Če bo dalj časa bolan, bo demisioniral, na njegovo mesto pa bo stopil kak drug voditelj češke agrarne stranke, dr. Viskovsky ali dr. Hodža ali predsednik poslanske zbornice Malipetr. Izprememba v ministrskem predsedstvu bo povzročila morda tudi rekonstrukcijo kabineta, vendar pa bi glede sestave strank v vladi ne bilo izpremembe.

Slovaki - nimaio deset'etnice?

v Praga, 10. marca. (Tel. »Slov.«) Velike pozornosti je povzročil tukaj poziv lista Slovaške ljudske stranke, da naj se Slovaki ne udeležijo proslave desetletnice obstoja republike, ker češkoslovaški zakon ne priznava slovaškega naroda in ker Slovaki, dokler obstoji samo uradno priznani češkoslovaški narod, ne pa slovaški, nimajo povoda, da bi posebno slovesno obhajali desetletnico ustanovitve republike.

Francoska banka toži Rusijo

v New Yorku, 10. marca. (Tel. »Slov.«) Obenem s civilnopravno tožbo francoske narodne banke je sedaj tudi francoski poslanik začel politično iniciativo za izročitev ruskega zlata. Poslanik je poslal državnemu departementu noto, v kateri navaja, da je imela francoska narodna banka pred vojno v carski ruski banki zalogo zlata za 52 milijonov, katerega izročitev so sovjeti vedno odrekali. Poslanik izjavlja, da bo francoska narodna banka dokazala svojo pravno zahtevo. Državni departement je poslal noto dalje državnemu tejniku Kellogu. Govori se, da bo tudi romunska vlada vložila tožbo, da se zapleni rusko zlato, ker je romunska vlada pred zasledbo po Nemčiji nakazala ruski banki zlato zalogo za 70 milijonov dolarjev. V borznih krogih se zahteva francoske narodne banke zelo napada. Če se Francozom ne posreči jasno dokazati njihovo lastnino na zlatu samem ali na ovojih, je po mnenju borznih krogov nemogoče, da bi katerokoli ameriško sodišče objavilo zaplenitev.

Angleški kapital prodira v Turčijo.

v New Yorku, 10. marca. (Tel. »Slov.«) Fox Brothers International Corporation poroča, da je sklenila s turško vlado dogovor o zgraditvi 750 milj dolge železnice Kaiseria—Sivas—Turhali in Sivas—Malatia—Erzerum in o zgraditvi dveh pristanišč v Mersini na Sredozemskem morju in Samsunu na Črnem morju. Železnica bo stala 50 milijonov, pristanišči pa 10 milijonov dolarjev. Podjetje bo financirala Amerika, ki bo dala tudi material in inženjerje.

Najboljše

nabavite nogavice, moške in ženske rokavice, žepne robce, razni nakit za šivilje, kravate, srajce, gumbe, vezenino, čipke, edino le pri

Jos. Petelincu
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 per. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi na devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamo. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Prodajalka

Izučena v meš. trgovini, išče mesta takoj. Gre tudi na deželo. - Cenjene dopise na upravo »Slov.« pod značko Poštena 1998.

Prosle službe

Učenca

z dovršenim 2. razr. srednjih šol sprejme A. Susnik, železnica, Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Učenca

sprejemem za takoj v popolno oskrbo; učna doba 3 leta. - Karel Pečovnik, pekar., Smartno ob Paki.

Izurjeno perico

išče »Dijaški dom« v Kočevju za 15. marca t. l.

Izučenemu špeceristu

mlajšemu, agilnemu prodajalcu z dobro predizobrazbo, ki je vešč več jezikov, se nudi, če je sposoben za potovanje, dobra bodočnost. - Obširne, lastnorčno pisane ponudbe s prepisi sprideval je poslati pod STREMLJIV 500/28-18 na Interreklam d. d. Zagreb, Maravska 28.

Mlinar. vajenca

dobrih, poštenih staršev, nad 15 let starega, z dobro šol. izobrazbo, sprejme Anton Balant, umetni mlin, Braslovče pri Celju. Pogoj po dogovoru.

Vrtnarja

spretnega, samca ali oženega brez otrok, išče mo za večji vrt v industrijskem kraju. Eventuelno damo vrt v najem. - Ponudbe upravi lista pod: Spreten vrtnar 1946.

Inserirajte v „Slovencu!“

Stanovanja

Selitve

v mestu in na deželo, strokovno in najcenejše potom

Slovenia transport

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 36
Telefon št. 2718

Mesečna soba

velika, sredi Ljubljane, poseben vhod, se odda s 1. aprilom. - Naslov pove uprava lista pod št. 1980.

Stanovanje

s 4 sobami, kopalnico in drugimi pritliklinami, išče mirna stranka z enim šoloobveznim otrokom v sredini mesta s 1. majem, junijem, julijem ali 1. avgustom. Event. se zamenja s stanovanjem, obstoječim iz 3 sob in pritliklin. - Cenjene ponudbe pod št. 401 na oglasni oddelček »Slovenca«.

Samec išče navadno separatno sobo, kjer se more postaviti mala žel. peč. Ponudbe pod »Plačam dobro«.

Posojila

Kdo bi pomagal poštenu gospodičini do eksistence in posodil 6000 Din proti visokim obrestim in garanciji. Ponudbe upravi pod Hvaležna.

Vnajem

Iščem pisarno ali prazno sobo s posebnim vvhodom, katero bi uporabil za pisarno. Ponudbe na upravo pod »Solidna stranka«. 2027

Klet (magacin)

Pred školišjo št. 21, oddam. - Poizve se v mlekarni, istotam. 1925

Postor za lokal

ali pisarno, se odda v sredini mesta. - Poizve se v upr. lista pod št. 1995.

Proda se celotni krojaški inventar

Na vpogled Vegova ul. 2, Ljubljana. Naslov lastnika pri upravi pod 1961.

PISALNE STROJE

razne vrste prodam; znamke Smith & Bros., Adler, Stearus, AEG. - Mignon in še razne druge znamke, skoraj nove in rabljene, vse po ugodni ceni, tudi na obroke. - Dopise prosim na oglasni oddelček »Slovenca« pod šifro »Ugodno« št. 1965.

Drva in žaganje

se prodaja za polovično ceno na parni žagi v Škofljici, dokler traja naloga. FRAN MARTINEC.

Proda se dira

za enega konja. - Poizve se Kotnikova ulica št. 3.

Slive

za žganjekuho po najnižji ceni nudi Gospodarska zveza v Ljubljani. 2014

Poravnajte naročnino!

Uredite si prebavo. da Vam minejo bolečine!

Bolečine v želodcu, trebuh, trdo telesno odvajanje, glavobol, pritisk krvi v glavo, nervoznost, pomanjkanje spanja, zlata žila, slab tek - nastanejo zaradi slabe prebave. Uredite si svojo prebavo s preizkušenim eliksirjem FIGOL, da Vam minejo bolečine. FIGOL eliksir ureja prebavo in Vam vrača zdravje. FIGOL proizvajal in po naši razpoložljivi z navodilom o uporabi

lekarna dr. Semelič, Dubrovnik 2. Originalni zabojček s 3 steklenicami Din 105,-, z 8 stekl. Din 245,-, 1 steklenica Din 40,-.

Posedstva

Vogalna parcela suha, material na zemlji, naprodaj. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 1852.

Travnik

se prodaja na Dolenjski cesti. Meri približ. 18.000 m², cena 5.50 Din. Poizve se: Dolenjska cesta 72. Nc 1 486/28-1.

Razglas

Okrajno sodišče v Novem mestu bo potom prostovoljne javne dražbe prodalo enonadstr. hišo v Novem mestu, Sv. Florjana trg št. 123, obsega jočo tri stanovanja in pripravno za marsikatero obrt, dne

17. aprila 1928 ob 10 dopoldne, soba št. 3. Vzklicna cena 100.000 Din, vadij 10.000 Din.

Okrajno sodišče v Novem mestu, p. odd. I., dne 1. 3. 1928.

Nasa obrt

Odlivki z loncem

Med. železo, bronc, aluminij. »Jugomet«, Tržaška cesta 4. 1756

V dobro vpeljeno podjetje v Jugoslaviji, brez konkurence, kovinska industrija - se sprejmejo

družabniki

z 10 do 80.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1756.

Kašo,

ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debel veletrgovina

A. VOLK, LJUBLJANA
Reačeva cesta št. 77.

Popravila klobukov

za dame in gospode sprejema in najceneje izvrši

Modni salon

STUCHLY-MASKE
Ljubljana, Židovska ul. 3.

OTOMANE

630 Din, povzete 40 Din več, v zelen. ali rdečem goblenu. Pri večjem odjemu za hotele in prenočišča se popust. Solidno delo. - Rudolf Sever, tapetništvo, Marijin trg 2.

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

AJDOVA MOKA

po 5 Din kilogram
Činkvantin - z d r o b
po 4 Din kilogram
prvo vrstni izdelki, pošilja od 25 kg naprej PAVEL SEDEJ, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko. 1526

Motvoz (špa) naj-

cenejše direktno v tovarni. Mehanična vrvarna šinkovec, Grosuplje. Komisijska zaloga Palma, Celje, Cankarjeva 7, Maribor, Koroska št. 8.

MODROCE

vrhne in spodnje, otomane, razne divane, žimo, afrik. cvilih in vse potrebščine - kupite najceneje pri trvdri RUDOLF SEVER, tapetnik, Ljubljana, Marijin trg 2. 1474

NAJBOLJŠI PREMOK

Cabin Wolfova 1/2

Kdoproda?

Perilo URADNIKOV

sprejemem za pranje na dom. - Maribor, Strossmayerjeva ulica 3 - Marija Škerbinc.

Hmelovke in kostanjev les

kupim za takojšnjo dobavo. Plačilo takoj. - Mihael KONEC ml., Slov. Konjice. 2003 Ljubljana. 2015

Zahvala

Za premožne izkaze iskrene in globokega sočutja povodom prebriske izgube našega nadvse ljubljenega in predobrega očeta, brata, strica, tasta in vsake, gospoda

FRANCA GAMSJA

za podarjeno krasno cvetje in vence, se vsem prav iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo preč. g. Čadežu, župniku iz Mekin za njegove tolažilne obiske, kakor prečastitim gg. patrom za breplačno spremstvo na zadnji poti. Enako zahvalo pa izrekamo pevskega društva »Mekinske« pod vodstvom prav. Mekinske osnovne šole g. nadučitelja za ganljivo petje, kakor vsem navzočim društvom in korporacijam bodi naša najkrajša zahvala. - Nadvse se pa toplo zahvaljujemo Lovskemu društvu »Kamniki«, kateri je korporativno kot eden nastopil pod vodstvom g. dr. Trampuša, g. Schlegelina in g. Vinnassija, njegovi iskreni lovski prijatelji so oddali v zadnji pozdrav lovske salve, v slovo mu je lovski rog zapel, medtem ko je g. dr. Trampuš v imenu vseh lovcov pri odprtem grobu pri njegovi gomili govoril in se poslavljati tako ganljivo, da so njegove iskrene besede vsa navzoča srca globoko ganile. Končno se zahvaljujemo tudi mestnemu županu g. Kratnerju, glavarju Ketcju, mekinjskemu županu Iskrju, gg. častnikom, uradnikom in njegovim sotrudnikom iz Smodišnice, kakor vsem številnim prijateljem za nadvse častneče spremstvo na njegovi zadnji poti. Kamnik - Mekinje, dne 5. marca 1928. Globoko žalujoči ostali.

Vsemogočnemu se je zadrželo umestno, da je odpoklical v boljše življenje našega ljubljenega soproga in očeta, gospoda

Ivana Petriča st.

gostilničarja in mlinarja,

ki nas je zapustil, povsem nepričakovano, danes zjutraj v starosti 53 let.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 10. t. m. ob 8 zjutraj na pokopališče v Podcerkev. Belimalen, dne 8. marca 1928.

Marija Petrič roj. Krašovec,

soproga

Ivan, Ladislav, Franjo,

sinovi

in ostali sorodniki.

Sir H. Rider Haggard:

Kleopatra, egiptovska kraljica

Šesti dan smo pripluli v bližino Abutisa, kjer sem zapustil ladjo. S potrjim srcem sem hodil po rodovitnem polju in videval oblake, ki sem jih dobro poznal. Ker pa sem bil slabo oblečen in močno šepal, me ni nihče poznal. Naposled sem ob solnčnem zahodu prišel v bližino velikega zunanega stolpa domačega templja; tukaj sem se v neki razdrti hiši ustavil, ne da bi vedel, zakaj da sem bil prišel nazaj in kaj naj sedaj storim. Prišel sem od daleč kakor izgubljen govedo in se vrnil v kraje, kjer sem se rodil, in zakaj? Ako je bil moj oče Amenemhet še živ, bi gotovo obrnil svoj obraz od mene. Skrit sem sedel med zlomljenim tramovjem in malomarno ogledoval vrata v stolpu, ako bi se morebiti prikazal skozi nje kak obraz, katerega sem poznal. Vendar ni bilo nikogar ven in tudi noter ni šel nihče, dasi so bila vrata na stežaj odprta. Opazil sem tudi, da so med kamenjem pognale rastline, kjer že dolge dobe ni bilo rastlo. Kaj je utegnilo to pomeniti? Ali je bil tempelj zapuščen? Kako je moglo biti konec čaščenja bogov, ki se je bilo tisoče in tisoče let vršilo dan za dnevom? Ali je bil moj oče potemtakem mrtev? Lahko da. Ampak vseeno, zakaj ta tišina? Kje so bili duhovni? Kje verniki?

Nisem mogel več prenašati negotovosti in dvomov; ko je zatonilo rdeče sonce, sem se splazil kakor zasledovan šakal skozi odprta velika vrata in se splazil naprej, dokler nisem dospel do prve velike dvorane stebrov. Tukaj sem se ustavil in se oziral okoli sebe — žive duše nisem videl na temnem, svetem kraju, nobenega glasu ni bilo slišati! Srce mi je močno utripalo, ko sem odšel v drugo veliko dvorano, dvorano šestinadesetih stebrov, kjer so me bili kronali gospodarjem vseh dežel — ampak tudi tukaj ni bilo

žive duše, nobenega glasu! Glas mojih stopinj me je strašil, tako strašno je odmevalo v tišini zapuščenih svetišč, ko sem stopal po hodniku, kjer so bila napisana imena faraonov, proti izbi mojega očeta. Se vedno je zavesa visela nad vrati. Ampak kaj je bilo znotraj? Tudi vse prazno? Odgrnil sem jo in brez šuma stopil v izbo. Pri mizi, po kateri se je valila dolga siva brada, je sedel na svojem izrezljanem stolu moj oče Amenemhet, oblečen v duhovska oblačila. Izprva sem že mislil, da je bil mrtev, tako nepremično je sedel; naposled pa je obrnil glavo in jaz sem videl, da so mu oči bile bele in niso videle. Bil je slep in obraz mu je bil vpadel, kakor obraz mrtvega, in globeke brazde starosti in tuge so bile začrtane na njem. Obstal sem in čutil, da so slepe oči zrlle vame. Nisem ga mogel ogovoriti — nisem se ga upal ogovoriti! Hotel sem že oditi in se iznova skriti.

Obrnil sem se že bil in prišel za zaveso, kar je oče izpregovoril z zamolklim počasnim glasom:

»Pojdi sem, ti, ki si bil moj sin in si izdajalec. Pojdi sem, Harmakis, na katerega je Khem zidal svoje upanje. Nisem te torej zaman privlekel semkaj iz daljnih krajev! Nisem zaman obdržal življenje v sebi, dokler nisem slišal glasu tvojih stopinj, ki so se plazile po teh praznih svetiščih kakor stopinje tatu!«

»Oj, oče,« sem zastokal ves začuden, »slep si, ampak kako veš, da sem jaz tukaj?«

»Kako vem in te poznam? Kaj takega vprašaš ti, ki si spoznal našo učenost? Dovolj ti bodi, da te poznam in da sem te pripeljal semkaj! Rad bi, Harmakis, da te ne bi poznal! Da bi me bil nevidni vzlet tega sveta, preden sem te privlekel iz osrčja Nute, da bi mi bil v prokletstvo in sramoto in poslednje gorje Khema!«

»Oj, ne govori tako!« sem ječal; »ali že ni moje breme gorše, kakor ga morem nositi? Ali nisem jaz sam izdan in popolnoma zavržen? Bodi usmiljen, oče!«

»Usmiljen — usmiljen do tebe, ki si bil pokazal toliko usmiljenja? Tvoje usmiljenje je naredilo, da je plemeniti Sipa umrl v rokah mučitelcev!«

»Oh, nikar — nikar!« sem zavpil.

»Da, izdajalec, moram ti to povedati! Da je umrl v silnih mukah, in je v poslednjih svojih dihljeh izjavil, da si ti, njegov morilec, pošten in nedolžen! Da bi se jaz izkazal usmiljenega tebi, ki si dal ves svet Khema za objem lahkožive razuzdanke! Mar misliš, da so oni plemeniti, ki garajo sedaj po temačnih rudnikih v puščavi, v mislih usmiljeni do tebe, Harmakis? Jaz naj bi bil usmiljen do tebe, zavoljo katerega je bil ta sveti tempelj v Abutisu oplenjen, njegovi duhovni razkropljeni, njegova zemljišča vzeta, in samo jaz ves star in vpadel puščen tukaj, da izračunam, kdaj popolnoma propade — do tebe, ki si stresel zaklade iz piramide v naročje svoje ničvrednice, ki si prelomil prisego in izdal sebe, deželo, rojstvo in bogove? Da, takole sem usmiljen: Proklet bodi, sad mojega telesa! Sramota bodi tvoj delež, huda smrt tvoj konec in nazadnje naj te pekel vzame vase! Kje pa si? Da, oslepel sem od samega joka, ko sem slišal, kaj si bil storil — četudi so mi skušali vse prikriti. Daj, da najdem, kje si, da morem pljunuti nate, odpadnik! Izdajalec! Zavrnelec! Pri teh besedah je vstal in se opotekal, udarjajoč s svojo palico po zraku, proti meni kot živa božja jeza. Ko je tako stopal proti meni, da ga je bilo strašno videti, je iznenada prišel njegov konec: zavpil je, kri se mu je vdrila iz ust in zgrudil se je na tla. Pohitel sem k njemu in ga vzdignil; umirajoč je še zajecjal:

»Bil je moj sin, dober, priazen dečko in mnogo obetajoč kot spomlad; sedaj pa — sedaj — o, da bi bil mrtev!«

Nato je utehnil in sapa mu je vreščala v grlu:

»Harmakis,« je dahnil, »ali si tukaj?«

»Da, oče!«

Tekstilna industrija v Sloveniji

Ena najvažnejših panog industrije na celem svetu je vsekakor tekstilna industrija. Sirovine za tekstilno industrijo, pa tudi izdelki tekstilne industrije so najvažnejši predmet svetovne trgovine (King Cotton: Kralj Bombaž).

Najvažnejše sirovine za tekstilno industrijo so 1. volna, svila (živalska), 2. bombaž, lan, konoplja, juta, kapok itd. (rastlinske).

Sirovine

Nanes je najvažnejša sirovina za tekstilno industrijo **b o m b a ž**. Bombaž se prideluje največ v Ameriki, potem v Indiji, Kitajski, Egiptu, Rusiji in Braziliji. Nasprotno pa v teh državah ni povsod razvita tekstilna industrija: od 164 milijon. vreten za bombaž na svetu se jih nahaja 35 odst. v Angliji, 23 odst. v Ameriki, ostalo v Nemčiji, Franciji, Indiji, Italiji, Japonski in Kitajski. Pred vojno je znašal delež Anglije celo 39 odst., med in po vojni so pa zlasti napredovale izvenevropske države. Skupno je znašal 1926 svetovni pridelek bombaža 6 milj. ton.

Nato pride volna, katere se letno producira ca. 300.000 ton, največ v Avstraliji, Argentini, Uniji in Južni Afriki. Kakor pri bombažu so pa središča volnene industrije v Evropi (Anglija, Francija in Nemčija) ter v Uniji.

Sledi naravna svila. Najvažnejši dobavitelji svile sta Japonska in Kitajska, v manjši meri pa evropske države: Italija in Francija. Industrija svile ima svoja središča v Uniji, Franciji in Italiji. Produkcijo svile cenijo na 37.000 ton.

Za lan in konopljo so najvažnejši producenti: Rusija in evropske agrarne države. Juta pa prihaja iz Indije.

Vedno važnejša sirovina za tekstilno industrijo pa postaja **u m e t n a s v i l a**, katero izdelujejo iz bombaževih odpadkov, celuloze itd. na razne načine. Produkcija umetne svile izredno hitro narašča. Začela se je izdelovati 1895. Produkcija 1926 pa je znašala že 110.000 ton. Umetni svili prerokujejo veliko bodočnost popolnoma upravičeno, nje produkcijo za leto 1940 cenijo na celih 5 milijonov ton, ravnotoliko kot sedaj bombaža. Tudi pri nas imamo lesa in celuloze za to industrijo dovolj in bi kazalo ustanoviti kako tovarno.

Kako se izdeluje blago

Sirovina pride iz prekomorskih držav navadno v velikih balah (bala ameriškega bombaža 227 kg, indijskega 181 kg itd.) Najprvo se sirovina pripravi za obdelavo: očisti se primesi (prahu, tujih teles), nato jo stroji zdrobe in napravijo iz nje paralelna vlakna, ki se potem na vretenih spredejo v predivo, če se pa še finejše spredejo, dobimo sukanec. Kakovost prediva se meri po tem, koliko niti gre na 1 angl. funt (0.453 kg angleška numeracija).

Predivo je zopet nadaljnja sirovina za **t k a n j e**. Tu je že popolnoma izpodrinjeno ročno delo, vse opravljajo stroji. Niti prediva se združijo na strojih skupaj v ploskve, križajoč se in dobimo navadno tkanino. Nato se tkanina še apretira v posebnih prostorih (očisti se z vodo, napravi popolnoma gladko, navadno se vzbokline odrežejo ali zažgo, tkanina se nadalje stiska in zmeri ter zloži). Apretiranje je odvisno od vrste, za katero naj služi blago. Ko je apretirana (pripravljena), se pa še beli in barva. Beli se navadno z zažiganjem ali pa s pomočjo raznih kemikalij. Nato se tkanina lahko barva ravnotko z raznimi kemikalijami. Na tkanine se dalje lahko utisnejo (na belo ali že barvano) eno ali večbarvni vzorci, kar se izvršuje v tiskarnah. Tiskano blago (tiskanina) se nato zopet apretira (da se izenači soj, gladkost itd.) s krompirjevim ali pšeničnim škrobom. Tako nastane blago.

V predelujočo industrijo spada tudi industrija pletenin; pletenine niso tkanine: na posebnih pletilnih strojih se predivo splete v pletenine.

Naša država je leta 1926 uvozila raznih sirovin za tekstilno industrijo ter gotovih izdelkov za približno 3.3 milijarde dinarjev od celokupnega uvoza 8.8 milijarde dinarjev navzlic znatno razvpiti domači industriji.

Izmed sirovin za tekstilno industrijo se producirajo v naši državi: bombaž v južni Srbiji, pribl. 200.000 kg letno, ki pa je slabše kvalitete in se ves izvaž. Gojitev bombaža bi se dala razširiti z zgraditvijo namakovalnih naprav. Tudi volne produciramo v državi približno 15.000 ton letno, pa je tudi kvalitativno slaba in se večinoma izvaž. Ovac je zlasti veliko na kraškem svetu in v Srbiji. Nadalje produciramo pri nas tudi svilo, ki jo pa predejo in stekjo v Franciji

in Italiji. Lanu za predenje pridelamo letno ca. 10.000 ton, konoplje pa ca. 40.000 ton.

Večino sirovin pa moramo uvažati, tako bombaža 7.000 ton za skoro 200 milijonov Din, volne 4000 ton za 100 milj. Din.

V še večjih množinah pa uvažamo izdelke tekstilne industrije: tako bombažnega prediva 8.000 ton za 400 milj. Din, bombažnih tkanin 13.000 ton za 1.100 milijonov Din, volnenega prediva, volnenih tkanin 3.000 ton za 500 milj. Din, nogavic, rokavic, šivanega blaga, pletenin itd.

Tovarne v Sloveniji

Ze pred vojno smo imeli v Sloveniji znatno tekstilno industrijo: obstojale so tovarne v Ljubljani, Trzinu, Litiji in St. Pavlu pri Preboldu. Saj ima Slovenija na razpolago dovolj vodnih sil in cenene delavske moči. Po vojni pa se je začela tekstilna industrija v Sloveniji prav lepo razvijati, zlasti v zadnjih letih. Stare tovarne so se razširile, ustanovile so se nove. Danes zaposluje tekstilna industrija v Sloveniji približno 5.000 delavcev, od teh nad 3000 žensk.

Zlasti pomembna je **b o m b a ž n a i n d u s t r i j a**, ki zaposluje približno 3.500 delavcev (po vojni jih je bilo komaj 1.250). Skupno imamo v Sloveniji za bombažno industrijo 6 podjetij; ta podjetja imajo dve predilnici in pet tkalnic. V 2 predilnicah Slovenije je postavljenih 59.182 vreten, v 5 tkalnicah pa teče 2.454 mehančnih statev. Letno porabijo predilnice nad 22.000 bal bombaža (iz Indije in Amerike), ter spredejo

Pavlu pri Preboldu (ust. 1851) ima pa 490 statev ter letno izdela 5 milj. metrov tkanine, katero prodaja sirovo in kot beljeno blago. V Litiji dela 760 delavcev in delavk, v St. Pavlu pa 460.

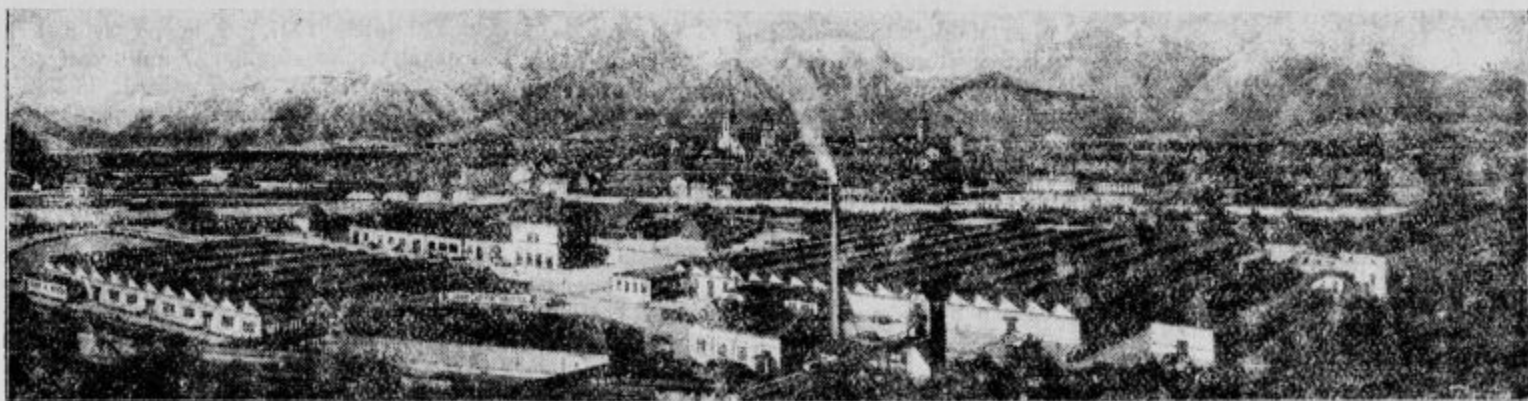
4. **Mariborska mehanična tkalnica in apretura Doctor in drug**, izdeluje na 450 statevah letno 4 milijone metrov pisanega blaga ter raznih drugih vrst. Ustanovljena je bila 1922 in zaposluje letno 330 delavcev in delavk. Pogon je električen.

5. **Slihtovna in mehanična tkalnica E. Jelenka in Komp., Maribor**, obstoja od 1. 1922. Sedaj ima že 250 statev s kompletno pripravljalnico in slihtovnico. Na leto izdela ca. 2.4 milj. m raznega zlasti cenene blaga, ki gre po celi državi.

6. **Mariborska tekstilna tvornica**, d. z. o. z. v Mariboru-Melje ima poleg tkalnice v Varaždinu belilnico, apreturo in barvarno v Mariboru ter izdeluje vsakovrstne bombažne tkanine. Podjetje datira iz 1922 ter ima 100 delavcev.

Nadalje se je v Kočevju lani ustanovila tekstilna ind. družba z o. z. »Kočevje«, ki je začela izdelovati nogavice, v kratkem bo začela obratovati njena tkalnica s 500 statvami, ki bo delala zaenkrat samo sirovo blago.

Industrija volne je zastopana po podjetju **Tekstilana d. d. v Kočevju**, ki spada v koncern Zadrugne gospodarske banke. Podjetje, ki bilo ustanovljeno 1923, ima 1300 vreten ter 38 statev ter izdeluje sukno, šajak, Melton itd. Letno 350.000 metrov. Zaposluje 250 delavcev in delavk.

Podjetje na tovarno »Jugoslovenska« v Kranju, eno največjih podjetij tekstilne sirove v državi. Podjetje se ustanovitve sem stalno razširja in se bo še povečalo.

3.650 ton prediva, tkalnice pa letno natkejo 25 milijonov metrov tkanin (v celi državi 55 milijonov, potreba cele države pa znaša približno 150 milijonov metrov letno).

Najvažnejša podjetja bombažne industrije so:

1. **Jugoslovska**, Kranj je kratek naslov za Jugoslovensko-češko tvornico bombažnih tiskanic d. d. v Kranju, ki je bila ustanovljena leta 1923 in začela z obratom v poletju 1924. Delniški kapital znaša 10 milijonov Din. Tvornica obstoji danes iz tkalnice, v kateri je že v obratu 650 stolov, vrše se pa priprave za povečanje na 1000 stolov in se resno bavi z mislijo ustanoviti lastno predilnico.

Tiskarna je največja in najmodernejša tovarna za tiskanje blaga v Jugoslaviji. Obstoja iz prave tiskarne, ki ima 4 velike tiskarske stroje in z vsemi pripadajočimi stroji, nadalje iz belilnice in barvarne. Vsi stroji so najmodernejši, ki so se nabavili iz Francije in deloma iz Nemčije. Jugoslovska je v preteklem letu producirala ca. 8 milijonov m barvastega in tiskanega blaga vsake vrste, kakor tiske, flanele, barhente, razen tega veliko množino umetne svile in zaposlovala čez 800 delavcev.

V preteklem letu je že redno obratovala tudi tovarna za škrob, katera je v letošnji kampaniji predelala čez 300 vagonov krompirja.

Tovarna ima velike težkoče radi preslabe carinske zaštite na barvasto in tiskano blago, ki je v Jugoslaviji za 100 odst. nižja kakor v Českoslovaški, ki ima staro in amortizirano industrijo. Radi domače dobre zaštite izvaja Českoslovaška ravno v Jugoslaviji veliko dumping-kupčijo.

2. **Bombaževa predilnica in tkalnica Ed. Glanzmann & And. Gassner** v Trzinu obstoja že od leta 1885 ter zaposluje ca. 1000 delavcev. Podjetje ima 22.300 vreten in 614 statev, porabi letno 8.500 bal bombaža ter letno producira 1250 ton prediva in 6 milj. metrov tkanin.

3. **Jugoslovske tekstilne tvornice Mautner d. d.** imajo v Litiji predilnico (ustanovljena 1886) s 37.000 vreteni, ki izdela letno 2.400 ton prediva iz ameriškega bombaža. Tkalnica v St.

Z izdelovanjem sukna se bavi tudi nedavno ustanovljena tovarna »Intex« v Kranju, ki zaposluje ca. 200 delavcev.

Z izdelovanjem **platenih izdelkov** se bavi industrija **platenih izdelkov d. z. o. z.** v Jaršah, ki je bila ustanovljena leta 1923 ter zaposluje 350 delavcev. Izdeluje platno, gradl, brisalke in drugo.

Z izdelovanjem **pletenin** se bavi v Sloveniji cela vrsta podjetij, izmed katerih so največja: Josip Kunc & Komp. v Ljubljani (ust. 1920), 200 delavcev; Dragotin Hribar v Ljubljani (ust. 1900) 170 delavcev; ter »Polzela«, tvornica nav. in tkanih pletenin na Polzeli (ust. 1927) 180 delavcev.

Mehanična tovarna, terilnica lanu in konoplje Anton Sinkovec, d. d., v Grosupljem pri Ljubljani, je bila zgrajena kmalu po vojni ter izdeluje motvoz (špago) ter vsakovrstne vrvarске izdelke. Obrat se deli v tri oddelke: vrvarno, ki je največja v državi in zaposluje nad 60 delavcev. Oddelek za izdelovanje motvoza obsega: predilnico, čistilnico in klobičarno ter izdeluje najrazličnejše vrste motvoza, ki je zmogel konkurence z inozemstvom v kvaliteti in ceni. Terilnica lanu je edina te vrste v državi ter lahko predela ves pridelek lanene slame (lanišča) v Sloveniji ter izvaž izdelke na Češko. Podjetje se je letos precej reorganiziralo in tehnično izboljšalo. Produkcijaska kapaciteta znaša letno 12—15 vagonov vrvarskih izdelkov, 10 do 12 vagonov motvoza in 6—8 vagonov otrtega lanu letno.

V tekstilno stroko spada i tvrdka »Stora d. d.«, tovarna zaves v St. Vidu, ki krije velik del naše potrebe, zastorov, zaves, pregrinjajl itd.

Tudi čipkarstvo je važen del tekstilne industrije, o katerem smo pa že večkrat pisali.

Pomen tekstilne industrije

Iz vseh teh podatkov je razvidno, da se je po vojni pri nas tekstilna industrija lepo razvila. Danes ima Slovenija od celokupne bombažne industrije v naši državi: 52% vreten, 37% vseh statev ter 36% vsega delavstva. — Slovenska tekstilna industrija producira od pro-

dukcije v celi državi: 64% prediva ter 46% tkanin.

Tekstilna industrija se je po vojni znatno razvila v neindustrijskih državah n. pr. na Madjarskem. Večinoma je bila zaščiten z znatnimi carinami, ko se je Evropa po vojni razdelila v še več manjših držav. Tudi pri nas smo imeli pred vojno malo industrije, po vojni pa se je jel zlasti inozemski kapital zanimati za ustanavljanje tekstilnih industrij. Tako je českoslovaški kapital udeležen pri Jugoslovske, deloma pri Intexu (Kranj), v novi tekstilni tvornici v Kočevju, v Jaršah, v Mariboru pri Doctorju in Zelenki itd. V tekstilni industriji se nadalje udeležuje avstrijski, poljski in tudi italijanski kapital. Le industrija pletenin je večinoma popolnoma domač kapital.

Poslovanje tekstilne industrije se razvija ugodno, toda konkurenca s starimi tovarnami, ki imajo že odpisane naprave ter dovolj lastnih sredstev, da se jim ni treba preveč posluževati dragih bančnih kreditov, je zelo težka navzlic carinski zaščiti. Zlasti se je ugodno razvila tekstilna industrija lani, vse je pa odvisno od povečanja kupne moči prebivalstva. Kako se je lani izboljšal trg za izdelke, kaže povečan uvoz bombažnih tkanin (od 12.826 na 14.074 ton v letu 1927). Tudi poraba sirovega bombaža je bila lani večja kakor 1926 (1927: 6952 ton, 1926: 6893 ton). Najbolj pa je narasel uvoz bombažnega prediva (1926: 7606 ton; 1927 10.632 ton). To kaže, da imamo pri nas premalo predilnic, ker moramo za dobro razvito tekstilno indu-

strijo uvažati še toliko prediva, ker je njena produkcija tako velika. Kakor smo že pri popisu podjetij omenili, se bavi Jugoslovska z namerom ustanoviti lastno tkalnico.

Produkti tekstilne industrije Slovenije niso razširjeni samo v Sloveniji, ampak gredo po celi državi, ker producirajo tovarne v Sloveniji več, kakor porabi sama Slovenija. Tudi se nekaj tkanin celo izvaž.

Razvoj tekstilne industrije pri nas še ni zaključen. Tla so ugodna za nadaljnji razvoj. Imamo primerno klimo, obilico vodnih sil, dovolj cenenih, a inteligentnih delavskih moči (tu omenjamo, da vedno bolj prihaja čas, ko bo treba resno misliti na ustanovitev tkalske šole: podjetja na Hrvaškem si pomagajo z lastnimi šolami n. pr. v Oroslavju) ter v celi državi dovolj velik trg za vse izdelke. Tudi podjetja imajo v vseh važnejših krajih države svoje zastopnike in namerava uprava velesejna ob priliki letošnjega velesejna napraviti poseben oddelek za tekstilno industrijo, kar bo tekstilna industrija z zadoščenjem vzela na znanje.

Izgledi za najbližjo bodočnost se ravna po popolnoma po svetovnem trgu. Sedaj vlada v večini držav dobra konjunktura, tekstilna industrija dobro uspeva, v slučaju gospodarske depresije pa tekstilna industrija, ko ne more prodati vseh izdelkov doma, forsira izvoz četudi po nižjih cenah, kakor prodaja doma, kar je prav lahko, ker z dobičkom, ki ga daje znatna zaščitna carina doma, lahko krije izgubo pri izvozu (dumping). S tem pa pritiska na cene na svetovnih tržiščih, v uvoznih državah in prilagoditi se mora naravno domača industrija in znižati cene, s čimer je pa pri mladih industrijah zelo zmanjšana rentabiliteta in dolgo časa tega ne morejo prenesti.

Ker uvoz tekstilij tvori, kakor smo že omenili 37.5% vsega našega uvoza, je naš gospodarski interes, da se ta uvoz zmanjša s čimvečjo produkcijo doma. Zato je treba razvijati našo tekstilno industrijo, ki ima še obsežno polje dela pred seboj, saj so razvojne možnosti naše države še neizčrpane in zato je treba vprašanju tekstilne industrije posvetiti vso pažnjo.

Jugoslovenska-češka tvornica bombažnih tiskanic d. d., Kranj

Brzjavni in pismeni naslov:
»Jugoslovska« Kranj

Izdeluje barvane in tiskane cotone, flanele in blago iz umetne svile najboljše vrste

Boža Maksimovič bi rad v vlado

k Belgrad, 10. marca. (Tel. »Slov.«) Bivši notranji minister Boža Maksimovič je imel sredi konferenco belgradskega mestnega odbora radikalne stranke. Na tej konferenci je Boža Maksimovič, ki, kakor znano, ima še vedno ambicije, da pride zopet na površino, zavzel odkrito ostro stališče proti vladni koaliciji radikalov in demokratov. Trdil je, da je koalicijski radikalov z demokrati za radikalno stranko škodljiva, ker so radikali primorani dati demokratom prevelike koncesije.

To stališče Bože Maksimoviča, ki spada med voditelje tako zvanega radikalnega centra, je v gotovih krogih vzbudilo velike nade. Posebno KDK zelo povdarja Maksimovičevu stališče in misli, da bo s pomočjo Maksimovičeve skupine centrumašev mogla napraviti kako kombinacijo. V radikalnih krogih se povdarja, da sta Maksimovič, kakor Sarskič, ki je kakor znano, nedavno napadel Vukičevića in koalicijske radikalov in demokratov, osamljena v radikalnem klubu in nimata razen par poslancev nikogar za seboj. Raditega se v vladnih krogih smatra in čisto veruje, da bi vsaka akcija centrumašev, če bi jo vodila naprej, ostala brez uspeha. Vukičević ima trdno večino v klubu. Maksimovič bi ostal, če bi pokrenil svojo akcijo v klubu, brez dvoma osamljen. To pa se dosedaj še ni zgodilo, kar je pač značilno, ampak se je omejil samo na nastop v mestnem odboru, kjer ima kot predsednik mestnega odbora svoje ljudi. V vladnih radikalnih krogih se povdarja, da bi moral dr. Maksimovič priti s svojim stališčem in zahtevami pred klub, kjer je edino merodajen forum za urejanje takih vprašanj, ne pa mestni odbor.

Naši gozdovi in rudniki

k Belgrad, 10. marca. (Tel. Slov.) Na današnji seji narodne skupščine je prišel pred dnevnim redom na razpravo nujni predlog KDK, v katerem se poziva vlada, da najkasneje v roku 14 dni predloži narodni skupščini zakonski predlog o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji, katerega je svojevčasno izdelal minister za agrarno reformo dr. Stanko Šibenik. K predlogu so govorili Pavle Radič kot predlagatelj, Matijević in Krizman. Minister za agrarno reformo je potem izjavil, da ne more sprejeti nujnosti predloga. Vlada posveča temu vprašanju posebno pozornost in je že sama izdelala načrt o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji in se bo ta predlog v najkrajšem času predložil narodni skupščini.

Nato je bil izvoljen odbor za spremembo uredbe o ustroju gozdarskega ministrstva. Od Jugoslovanskega kluba sta v odboru poslanca Kremenar in Stjepan Barič.

Opoldne je skupščina vzela v razpravo proračun gozdarskega ministrstva. Gozdarski minister dr. Miovič je dal zelo obširen ekspoze, v katerem je izjavil: Po statistiki iz 1. 1. 1924 je znašala celotna gozdna površina naše države 7 milijonov 566.026 ha. To pomenja, da znaša 30,5 odstotkov celokupnega državnega ozemlja. Ta odstotek je zelo velik. Na vsakega prebivalca pride 0,54 ha gozdne površine. Najgozdnavejši kraji so v Bosni, Sloveniji, Crni gori in zapadni Hrvaški. V ljubljanski oblasti je 45 odstotkov vse površine obraščene z gozdovi. Od celokupne gozdovite površine je največ državnih gozdov (3.619.566 ha ali 47,7 odstotkov). Na občino pride 19 odstotkov, na zasebnike 33,3 odstotkov.

— Nato je minister govoril o nalogah gozdarskega ministrstva. Po novem gozdarskem zakonskem načrtu se namerava segregacija služnostnih gozdov. Upati je, da se bodo potem državni gozdovi skoro osvobodili vseh služnosti. Glede ureditve uprave stoji minister na stališču upravne dekoncentracije. Nižjim oblastem, gozdarskim ravnateljstvom, je treba dati čim širši delokrog, da bi se ministrstvo čimbolj razbremenilo. Nato govori o pogodovanju ter nadaljuje: Zastopam stališče, da se ne smejo dajati iz državnih gozdov nobena darila. Kolikor se more iti v posameznih slučajih posameznim društvom na roko, se lahko daje les iz državnih gozdov samo z odpustom gozdarskih taks. Toda samo v količinah, ki je za graditev dejansko potrebna in ki se uradno negotovi. — Premog vseh kakovosti je najvažnejši rudarski proizvod naše države. Celotno proizvodnjo premoga znaša 4 milijone 746.219 ton. Od te produkcije je rjavega premoga 73 odstotkov, črnega premoga 6 odstotkov in lignita 21 odstotkov. Črnega premoga se proizvaja v Srbiji 261.919 ton ali 91 odstotkov, v Bosni 25.291 ali 9 odstotkov, v Sloveniji 518 ton. Rjavega premoga se proizvaja v Srbiji 457.653 ton, v Hrvaški in Slavoniji 247.673 ton, v Sloveniji 1.785.686 ton, v Bosni in Hercegovini 789.476 ton, v Dalmaciji 212.897 ton. Uvoz premoga je s carinskimi tarifami toliko obremenjen, v kolikor to dovoljujejo trgovinske pogodbe in ozir na izvoz naših produktov. V tem pomeni carine na angleški premog, ki prihaja v naša gleda se ne more iti. Mi smo celo prisiljeni ukrajnarska pristanišča.

V debato so posegli Tupanjanin, Vukanović, Gjura Janković, Novica Savlijič. Ob pol 3. je skupščina prešla na glasovanje in je vladna večina sprejela proračun. Nato se je seja zaključila in sklicala prihodnja za ponedeljek popoldne ob štiri.

k Belgrad, 10. marca. (Tel. Slov.) Včeraj se je nameravalo, da se vzameta v razpravo tudi ministrstvu za agrarno reformo in za socialno politiko. Vseled splošne utrujenosti radi dolgotrajnih sej pa se sta ti dve ministrstvi odložili. Tako pridejo v ponedeljek najprej v razpravo ti dve ministrstvi, nato pa zunanje in trgovinsko.

Samostojno-demokratska intriga razkrinkana

Ker SDS vzdržuje trditev, da je brošura »Klerikalizem in radikalna stranka v Sloveniji« izdal omladinski radikalni klub »Slovenski Jug«, smo se v tej stvari informirali in prejeli sledečo izjavo:

Povodom polemike o brošuri »Klerikalizem in radikalna stranka v Sloveniji«, katero je baje izdal studentski radikalni klub »Slovenski Jug« v Ljubljani, čast mi je v odsotnosti predsednika kluba podati sledečo izjavo:

1. Uprava »Slovenskega Juga« že več mesecev ni imela nobene seje. Radi tega ni moglo biti vprašanje brošure iznešeno niti pred upravo, kaj šele pred članstvo kluba. Zato se mora to brošuro smatrati za delo nekaterih neodgovornih ljudi ali samo enega človeka, ki se nepooblaščen podpisuje kot uprava »Slov. Juga«, dasi ravno delajo proti interesom radikalne stranke.

2. Kot izdajatelj brošure so podpisani gg. Toma Maksimovič in Milan Čulafič prvi kot podpredsednik, a drugi kot tajnik kluba. Čudim se, da se je naš tajnik mogel podpisati kot podpredsednik, g. Čulafič pa sploh ni v odboru. Zato se najbolje vidi, v koliko je ta brošura delo »Slov. Juga«. V kolikor mi je znano, predstavlja g. Dušan Hinič, stud. tehnike, neopravičeno upravo »Slov. Juga«.

3. Nadalje mi je znano, da so klub in izdajatelj brez sredstev, zato se opravičeno čudim, kdo je kril visoke stroške za tiskanje brošure in stroške delegacije v Belgrad, ki je na svojo roko nepooblaščen zastopala »Slov. Juga«.

4. Končno izjavljam, da je g. Oton G. Ambrož, novinar, stari član »Slov. Juga«, ki je došel k nam iz zagrebškega kluba, in da je vedno deloval v duhu kluba.

Ljubljana, 10. marca 1928.

Milutin Zupan,

t. č. podpred. stud. rad. kluba »Slov. Jug«.

Dr. Ravnihar o SDS pamfletu.

Dr. Vladimir Ravnihar izjavlja v srbskih listih o pamfletu SDS, o katerem govorimo v današnjem uvodnem članku, sledeče:

»Da je vodstvo radikalne stranke v Belgradu hotelo politično zvezo s Slovensko ljudsko stranko, je to dejstvo pripisovati v prvi vrsti širokogrudnosti programa radikalne stranke in vlogi, ki jo vrši radikalna stranka v državi. Radikalna stranka po svojem programu ne samo, da ne pospešuje nikakih plemenskih ali verskih sporov, ampak jih naravnost izključuje kot škodljive za ves narod in njegovo državo. Ona ima pred očmi korist države, njeno notranjo konsolidacijo, da se tako utrdi zaupanje, ki ga mora država uživati v inozemstvu. Ta eminentno-konstruktivna stranka, ki je v tem pogledu v prošlosti pokazala velike sposobnosti in ki ima za seboj sijajno tradicijo, dela samo državotvorno. Ona je nositeljica državne misli. Njen program je program vsake vlade, v kateri ima radikalna stranka vodilno vlogo. Njene težnje gredo za tem, da združuje vse grupe in stranke glede na državni program in pričakuje od njih, da v času sodelovanja z njjo, če že ne izločujejo, vsaj zapostavijo svoje partikularne interese. Načelo te zajednice je, da je treba pospeševati in gojiti

vse, kar združuje in odstranjevati, kar razdvaja, vse posebne interese podrežati skupnim, višjim državnim interesom.

Kot take grupe prihajajo v poštev ne toliko vse grupe, na katere je razdeljen naš narod, ampak tri velike stranke Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki jih je usoda tako dolgo razdvajala. Vsaki teh strank je zgodovina vtisnila svojstveni pečat, svojstveno kulturo in mišljenje. Tem, po mišljenju tako različnim skupinam dati edinstveno mišljenje v pogledu na celoto, združiti jih na eno državno misel, pod tem vidikom organizirati upravo v državi, blagohotno upoštevaje kulturne, socialne in gospodarske prilike vsake teh skupin, v tem je ves problem, ki ga mora rešiti pravi državnik v dobrem pomenu te besede.

To visoko nalogo je pravilno razumela radikalna stranka, ki je predvsem kot predstavnik srbskega dela našega naroda pozvala k sodelovanju Slovence in Hrvatov. Slovence preko njihove predstaviteljice Slovenske ljudske stranke, Hrvatov preko HSS. Značilno je, da so tako razumeli vabilo radikalne stranke vsi njeni prvaki brez ozira na strujo, ki jo zastopajo tako pok. Nikola Pašić in Ljuba Jovanović, a zadnji čas Nikola Uzunović in Velja Vukičević. Temu pozivu so se odzvali i Hrvati i Slovenci. Hrvati niso vztrajali, pa temu ni kriva radikalna stranka. Slovenska ljudska stranka se je izkazala kot lojalna zavetnica, kar ji priznajo vsi merodajni činitelji v Belgradu. Njeno sodelovanje v vladi je bilo v veliko korist državi in v nemalo korist Slovencev. Ravno tako in morda še važnejšo vlogo bi imeli Hrvatje, če bi se odločili za pošteno sodelovanje. Slovenski radikali moramo kolaboracijo NRS in SLS posebno s stališča programa radikalne stranke samo pozdraviti. Radikalna stranka ne pozna klerikalizma. Zanj to vprašanje predvorne miselnosti, ki ga nekateri politiki skušajo obvarovati kot avstrijsko dedščino, sploh ne obstoji. Vprašanje je le, kdo bolje služi državi. Poleg tega bi slovenski radikali bili smešni, ako bi se upirali vodstvu stranke. Vodstvo stranke naj odloča o politiki in taktiki strankine organizacije. S tega vidika je stališče slovenskih radikalov dano samo po sebi.

Brošura »Klerikalizem in radikalna partija v Slovenackoj« (tako se namreč ta brošura imenuje. Op. ur.) nima — po mojih informacijah — svojega vira v studentskem klubu. Studentski klub »Slovenski Jug« nima s to brošuro nobenih zvez. Vse skupaj je slabo prirejen trik, ki ga najbolje karakterizira činjenica, da je brošura tiskana v Narodni tiskarni v Ljubljani, kjer se tiska glavno glasilo slovenske SDS »Jutro« in da je pravi izdajatelj brošure tajništvo SDS, v čigar prostorih se nahaja cela naklada te brošure. Kot izdajatelja brošure sta podpisana sicer dva gospoda, ki se tu podpisujeta kot funkcionarja »Slovenskega Juga«, toda spiritus agens je nekdo čisto drugi, ki ga islotako poznamo in ki — kakor se more sklepati — slabo plača našo gostoljubnost.

Evans in dr. Korošec

(Iz razgovora z dr. Gregorinom.)

V kontroverzi med našim listom in »Jutrom« v vprašanju, ali se je dr. Korošec v Parizu razgovarjal z angleškim učenjakom Sir Arthur Ewansom o našem sporu z Italijo, ali ne, smo bili opozorjeni na to, da je gospod dr. Korošec imel razgovor z le-tim skupno z nekaterimi člani Jugoslovanskega odbora. Na to opozoritev je dr. Gregorin, bivši član omenjenega odbora dal na vprašanja te-le odgovore:

»Vam je, gospod doktor, znano, da je dr. Korošec za časa premirja bil z gospodom dr. Zerjavom, tedanjim njegovim tajnikom, v Parizu?«

»Da, dobro mi je to znano, saj sem bil skupaj na ženevski konferenci in nato obseval z njima v Parizu. Kot član Jugoslovanskega odbora sem se približje seznanil z doktorjem Korošcem in drugimi člani tega odbora, na čelu z dr. Trumbićem ter se udeležil konference pri pokojnem Pašiću.

»Vam je li znano, da je gospod dr. Korošec imel razgovor s Ewansom?«

»Tudi to mi je znano, ker smo se tega razgovora udeležili tudi člani Jugoslovanskega odbora, med temi dr. Trumbić in moja malenkost. Spominjam se, da omenjeni gospod Ewans, ki je sicer prijatelj Jugoslovancov, ni

bil nič kaj zadovoljen z našim odločnim stališčem proti italijanskemu imperializmu proti naši zemlji, katero je gospod dr. Korošec odločno pobijal. Sir Ewans je namreč iskal kompromisno formulo, na katero ni hotel, ker je bilo nemogoče, pristati ničje izmed nas.

»Smatrate li za mogoče, da je Sir Ewans zamenjal dr. Korošca z dr. Ribačem?«

»To je izključeno, ker dr. Ribača takrat še ni bilo v Parizu. Sploh pa, kolikor je meni znano, se dr. Ribač tudi pozneje ni nikdar sestal z gospodom Ewansom. Ne glede na to, je gospod Ewans Anglež, ki ne pozna površnosti in ki dobro loči, kar vidi in sliši.

Tej nepotrebnosti polemiki pristavljamo ob zaključku le to, da bi bila drugod nemogoča. V interesu slovenske žurnalistike je, da v bodoče taka naivna, čudovito ozko-strankarska polemika, kot jo je vodilo »Jutro« proti nam, enostavno izostane.

Slučaj inž. Vagaie, ravnatelja Završnice

»Jutro« se zgraža, ker je odpuščen inž. Vagaie, politični pristaša SDS. Odpustil ga je oblastni odbor, ki je v rokah SLS. Zato »Jutro« napravi seveda političnega mučenika, ki je v klerikalnih očeh le živina.

Oblastni odbor je prevzel z upravo tudi vrsto uradnikov najrazličnejših političnih

barv. Nikomur ni skrivil lasu. Vsak, kdor vrši svojo dolžnost, se mu pod upravo oblastnega odbora bolje godi kot poprej. Zgoditi se je moralo nekaj posebnega, da je bil inž. Vagaie kratko, brzojavno odpuščen. Da bi poizvedeli, kaj je na stvari, je naš urednik prosil g. oblastnega predsednika dr. Natlačen za pojasnilo. Dr. Natlačen je izjavil:

»Uverjen sem, da je g. inž. Vagaie toliko uviden, da bo protestni shod radi svojega odpusta preprečil. Ne bilo bi v interesu g. inž. Vagaie, ako bi bil oblastni odbor prisiljen, da javno obrazloži razloge njegove odslovitve iz službe.«

Kako bo odločila Anglija

Pred časom je voditelj angleške delavske stranke Mac Donald poslal na indijski javnost spomenico, katere jedro je bilo: Socialistične stranke zapada bodo uredile vprašanje samouprav in uveljavile v indo-pacifičnem svetu prave socialne misli in ideje. Medtem je doživela poraz razorožitvena misel voditelja francoskih socialistov Pavla Boncourja in Mac Donald sam je bil potisnjen v opozicijo, oziroma kot šef vlade nadaljeval tradicionalno angleško kolonialno politiko in pustil, da je šel na daljnem vzhodu proces razčiščenja svojo pot. Brailsford, vodilni publicist Labour Party, je o Mac Donaldu sam napisal: »Naša stranka je pod vodstvom Mac Donalda zavzela napram indijskemu ljudstvu pravo imperialistično stališče. V tem prevažnem vprašanju je Labour Party ubogljiv soodrug konservativcev v imperialističnem smislu. Zatajila je socialistične principe in zaprčila zaupanje indijskega ljudstva. Vključ strastnim protestom iz Indije smo izjavili se solidarne s kapitalističnimi strankami.«

Kitajci in Indijci so zgrabili za prvo sredstvo: bojkot! Bojkot je radikal revolucijo, zmešnjavo na Kitajskem, v Indiji pa podžgali nacionalizem in Anglija se je čutila prisiljena poslati na lice mesta Indian Statutory Commission — indijsko ustavno komisijo. Pred prihodom v Delhi je bil dan signal: Vseindijski kongres v Madrasu in mohamedanski v Kalkuti sta izglasovala komisiji zaničevanje, obenem pa obnovila program z dne 27. decembra 1927, ki se glasi: Popolna neodvisnost Indije. Tudi zmerni indijski liberalci so nasvetovali komisiji, da naj se ustava spremeni, da postane Indija neke vrste država »združenih držav Indije« z neposrednimi stiki z drugimi državami, pod vodstvom angleške krone, kot enakoupravičen član britskih narodov — vsaj dominijon, a nič več v odvisnosti Indian Office.

Sicer nimamo povoda dvomiti, da bo znala Anglija rešiti — morda po vzgledu državne konference, ki je uredila razmerje dominijonov do matere domovine — tudi indijski problem; če ne prijateljskim pa diplomatskim in vojnim kol na Kitajskem. Toda to ni rešitev; to je pesimizem, zmešnjava, pot do prebuditve narodne zavesti, ki bi znala izpolniti besede, Kitajca Chaoa: »Če bi imeli Kitajci le tretjino sovražnosti napram tujcem in petino tistega boljše-vizma, ki se jim vsiljuje, bi bili lahko že davno pregnali slehernega tujca iz Kitajske in spreminili široko azijsko planjavo v eno samo bojno polje.«

Manjka torej zaenkrat prebujenja, a to se budi z odporom. Panasia je bojni klic, kateremu se že z avstralske strani čuje nasproti: Bela Avstralija. Ni nobenega dvoma, da je geslo 20. stoletja o samoodločbi narodov enako odjeknilo v Aziji kot Evropi in da se gibanje ne da ustaviti, kakor tudi, da bo izmed evropskih držav imela z njim ravno Anglija največ opravka.

K indijsko-kitajskemu problemu pridružimo še te momente: Afganistanski kralj potuje po Evropi, da se preko Moskve povrne nazaj. S Perzijo gredo britska pogajanja le polagoma naprej. L. 1932 bo pripuščen v Društvo narodov Irak, odkoder edine vesti, ki prihajajo v Evropo, poročajo le o vstajah in bojih. V Arabiji je Ibn Saud napovedal sveto vojno in pred očmi mu blesti krona vsearabskega poveljnika. Na jugu iz Egipta pa, kjer so mislili optimisti, da je angleško-egiptska pogodba že gotova in modus vivendi podan, prihajajo poročila o krvavih uporih v Kairu, o ostri protestni noti angleške vlade, ki pa ima obratno trd, nezdobljivih oreh na diplomatski mizi: Umaknitev čet iz Egipta, odpravo kapitulacij, reformo mešanih sodnih dvorov z eno besedo — reforme, ki vodijo do vroče zaželenje neodvisnosti.

V luči teh momentov si moramo za angleško zadržanje v Evropi predočiti še to: Anglija — njena moč je še vedno na prvem mestu v Evropi — ni dopustila še nikdar vojne, če je ni sama hotela; hotela je pa ni, če ni vedela, da jo bo dobila in je imela zato garancije v svojem lastnem imperiju. Četudi pa ne dvomimo v silno angleško diplomacijo, ki bo na en ali drugi način rešila vzhodni problem, smo pa prepričani, da ga bo reševala dolgo in — mirno. Tu je vohel, tu je izhod njenega zavezništva. Vojna tudi v bližnji bodočnosti, je zanje nesmisel.

S tega stališča gledamo pa tudi na Mussolinijevo politiko, kakor tudi na ohladitev angleško-fasističnega prijateljstva, ki če se ohlaja, naveda tudi kmalu ohladi. Zadnji Mussolinijev govor je bil sprito teh dejstev majhen, a velika pot v v čudovito osamljenosti.

STERMECKI, CELJE.

Zelim, da je vsakdo v Jugoslaviji deležen ugodnega nakupa in moji veletrgovini, radi tega razpošiljam naročila brez 300 Din poštne prosto, pri osebnem nakupu pa povrni vožnjo v primeru nakupa. Ne sledim konkurenci ter ne vodim cenega in slabega blaga, katero se je nizke cene ni vredno. **Prodajam zaščiteno dobro blago iz najbolj svetovnih ovar** ker imam samo direktno zvezo s tovarnariji iz vseh industrijskih držav v Evropi. Več milijonsko zalogo, katere se nahaja v pritižju prvem nadstropju in v podstrežnih skladiščih celo ogelne hiše, si vsakdo lahko ogleda in vpraša za cene, ne da bi bil primoran kaj kupiti. Na razpolago je vedno 40 do 50 strokovno neobrazovanih in prijaznih uslužbencev, kateri dajejo radevotje vsakemu obiskovalcu točna pojasnila in slednje cene od vseh predmetov. Zaloga sestoji iz sledečih oddelkov: perilo, pletenine torbarski, nožarski ekleni in kosmetični izdelki, traki, čepke, vezene in muzikalije. **Končastiški oddelek:** gotove obleke za dame, gospode in otroke in klobuki. **Čevljiški oddelek:** galantanterijski, luksuzni in štrapanci čevlji za dame, gospode in otroke. **Poslorazpošiljalni oddelek in engro, oddelek.**

STERMECKI, CELJE.

Din. Petroviča zasleduje že 13 oblasti radi goljufije in to naše in avstrijske. Pojavil se je na mnogih krajih in za spremembo si je tudi nadjal razna imena.

★ **Aretirani madjarski tihotapci.** V Subotici so naše carinske oblasti aretirale nekega madjarskega poštarja, ki je hotel prethotapiti iz Madjarske 110 ur. Preiskali so tudi njegovo stanovanje v Subotici, kjer so našli 180 zavojev žveplenk, ki jih je tudi prethotapil. Moral bi plačati 50.000 Din globe, ker je pa ni mogel plačati, mu je bila kaznen spremenjena v leto dni zapora. Ravno istega dne so aretirali v drugem razredu trgovca Lazarja Gyergya iz Budimpešte, ki je hotel prethotapiti v Subotico večjo količino igralnih kart. Kaznovan je bil za 100.000 Din kazni. Na postaji so konfiscirali tudi večjo količino opreme za kopalnice, ki jo je hotel prethotapiti v našo državo neki madjarski železničar. V tej zadevi je kompromitiran tudi neki subotički trgovec. Izvršile se bodo najbrže senzacionalne aretacije. Izgleda, da je bilo središče te tihotapske tolpe v Subotici. Z aretacijo teh tihotapcev je bilo državi prihranjenih 300.000 Din.

★ **Svoje dekile okradel.** Hišna Julka Korkalj v Zagrebu je opazila, da ji je izginil tisočdinarski bankovec. Tatvina je obdolžila svojega fanta Konrada Jurčiča, ki pa je to tajil. Radi tega je prišlo do prepira in je Konrad zagnal v Julko porcelanasto posodo. Ta je hitro skočila iz stanovanja in zaklenila fanta notri. Poklical je stražnika, ki je Konrada preiskal žepe. Tisočdinarskega bankovca sicer ni našel, pač pa dva svitra, ki ju je Konrad Julki ukradel. Izročen je bil sodišču.

★ **Starčka vrgel v 80 metrov globoko brezdno.** Nedavno je bil v bližini Gračaca izvršen strahovit zločin. 70letni starček Mile Brnjič iz Tominjaja je odšel dne 3. t. m. v Resnik-planino. Ob 10 jutraj so slišali pastirji še neko klicanje na pomoč, nakar je starček izginil. Sledovi krvi so vodili do globokega, še neraziskanega prepada. Ljudje so spoznali, da je bil starček najprej ubit, nato pa je zločinec vrgel njegovo truplo v prepad. O zločinu so bili obveščeni orožniki. Ko so ti prišli z vaščani k prepadu, so iskali primernega človeka, da bi potegnil Brnjičevo truplo iz prepada. Vsi vaščani so odklonili, le nekaj najpogumnejših se je izjavilo za to pripravljeno, zahtevali pa so 30.000 Din nagrade. Tedaj se je oglašil orožnik Marinkovič in dejal, da potegne truplo zastoj iz brezdnja. Spustili so ga po vrvi navzdol. V globini 80 m je res našel starčevo truplo. Po nevarnem dviganju, pri katerem bi se vrv kmalu pretrgala, je le prišlo na dan truplo, za njim pa še pogumni orožnik Marinkovič. Vaški župan mu je takoj podaril kot nagrado 1000 Din, bratje umorjenega starčka pa so mu obljubili 4000 Din. Kot nujno sumljivega tega umora so aretirali moža pokojnikove vnukinje Luko Žarka. Ta ne more dokazati v kritičnem času svojega alibija, razen tega pa so našli na njegovi obleki še krvave sledove. Žarko je umoril Brnjiča najbrže radi tega, ker je mislil, da bo za njim podedoval večje premoženje.

★ **Samoumor 14letne služkinje.** V Novem Sadu se je pripetil te dni zelo nenavaden slučaj. V drvarnici svojega gospodarja se je obesila 14letna služkinja Elizabeta Moritz iz Temerina. Vzrok njenega dejanja ni znan.

★ **Dr. Jakob Stefančič,** advokat v Belgradu, je preselil svojo pisarno na Zeleni Venac 4.

★ **Za desinfekcijo uporabljamo najbolje Sanitol.** Zahtevajte v lekarnah in drogerijah le originalne steklenice. Proizvajalec: **Chemotechna**, Ljubljana, Mestni trg 10.

★ **Sadjarji!** Zadnji čas je, da si nabavite **Arborin**, ki ga izdeluje edino le trvdka **Chemotechna**, Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne).

★ **Pri prehladu, hripju, vnetju v grlu, živčnih boleznih, trganju po udih** je dobro, če s pol kozarcem naravne »Franz-Josef«-grenice poskrbimo za vsakdanje izpraznjenje prebavil. Po sodbi vseučiliških klinik se »Franz-Josef«-voda odlikuje pri povoljni uporabi po sigurnem delovanju. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Ure za birmo pri F. Čuden,** Prešernova 1, Ljubljana.

★ **V zaščito zoper okuženje** rabimo **Sanolorm.** Zahtevajte v lekarnah in drogerijah le originalne steklenice z zaščitno znamko.

★ **Arborin**, sredstvo zoper sadne škodljivce, nadalje desinfekcijska sredstva **Sanitol**, **Sanolorm** in **Sancolin** ima v Mariboru stalno v zalogi: Drogerija M. Wolfram nasl. M. Kanc, Gosposka ul. 33.

★ **Male Voith turbine.** Znana tovarna I. M. Voith izdeluje v najnovejšem času vodne turbine za male vodne množine od 1 do 150 litrov sekundno in primeroma visoke padce od 4 do 50 metrov. Cena turbine je nizka, postavitve priporočljiva tudi v najmanjšem kraju. Ako je n. pr. vodna množina 30 sekundnih litrov in padec 20 m, opravlja turbina delo za 6 konjskih sil, zadostno za 150 žarni ali požen žage, mlatilnice, slamoreznice, cirkularke itd. Glej današnji oglas!

★ **Gramofonisti!** Pravkar so dogotovljene plošče naših slovenskih umetnikov g. Lovšetove, g. Thierry-Kavčnikove, gđ. Zikove, gđ. Betetta in Šimenca, plošče s kupleji g. Rogoza. V zalogi so tudi plošče zagrebških in belgrajskih pevcev. Samoprodaja za Slovenijo le **Iv. Bonač**, Ljubljana, Selenburgova ul. 5.

Svilene nogavice očarajo.

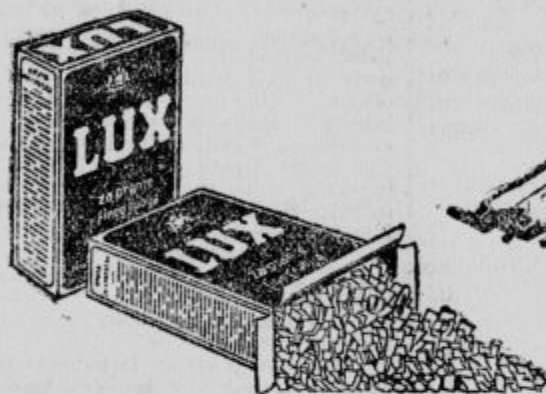
Ženska želja po vsem, kar je lepo, je že davno napravila damske svilene nogavice prepotrebne. Toda preje tako dragocena nošnja istih je bila marsikomu nedosegljiva, dokler ni bilo Luxa, kateri čisti in ohrani svilo, katera je sicer proti nečistoči tako občutljiva.

Šele potom Luxa je nošnja svilnenih nogavic postala lahka, tako da se danes temu ni nikomur potrebno odreči.

Perite svoje nogavice samo z Luksom, ker je združen z lahko in neškodljivo uporabo.

Lux zavitki se dobijo v dveh velikostih.

Večina gospodinj kupuje večje.

Razmišljanje o loteriji

Neki pregovor pravi, da v loteriji zadene zmeraj le država. Je res! Država gre za tem, da z loterijo krije nekaj svojih budgetarnih potreb. In ker je njena loterija organizirana tako, da izgube sploh ne more imeti, ji je loterija dobrodošlo sredstvo, da si nabere ž njo vsako leto precejšnjih milijonov. Vsaka loterija pa, državna ali privatna, je privlačna sila za vsakega zemljana, ker mu daje nad in upov, da si potom loterije opomore in si izboljša socialno stanje tako ali tako. Nihče ne igra z namenom, da bi izgubil, kar je stavil. Ital.: Al lotto vince sempre lo Stato. Vsak se nadeja, da mu sreča vrne vsaj njegov denar in še kaj drugega po vrhu za obresti. Semper cupimus! Vedno več poželimo in če dosežemo kaj brez prevelikega truda in žrtve, je to za nas: prijetno iznenadenje.

In ravno to prijetno upanje in pričakovanje iznenadenja nas vleče, da poizkusimo svojo srečo v loteriji. Različni so dobitki v loterijah. Državna loterija jih izplačuje v denarju, v gotovini. In za tistega, ki zadene, je tem večje veselje, čim večja je vsota, ki mu jo loterija likvidira. A denar je le denar, umazan papir, mogoče strgan, razcefran. Ko sem bil še doma, sem bil neizrečeno vesel, če mi je oče, ko je prišel iz mesta, prinesel bombonov za kolače. Ni mi pa bilo prav, če je pozabil na bombone in mi je za nadomestek podaril šestico. Kaj bo šestica, tisti umazan kos sumljive kovine. Bombonov se mi je hotelo, tistih lepih, okroglih, belih, rdečih, rumenih, zelenih... To je bilo veselje...

Tako je tudi v loteriji. Kdo bi pač igral, kdo bi kupoval srečke, če bi za kovača dobil umazanega kovača ali pa magari strganega metulja. Človek ima rajši bombone, pa četudi niso sladki in se ne dajo pojesti. Takih bombonov ima II. stadijska loterija nad 200! Prvi in največji, prav lepo pisani bombon je Vila Stadion! Druga vrsta bombonov so kolesa, tretja šivalni stroji, četrta ure itd. itd.

Kupite srečke, da se boste posladkali dne 25. marca 1928.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Dnevno in nočno službo imajo: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

Jutri imata nočno službo: Sušnik na Marjinem trgu in Kuralt na Gosposveti cesti.

○ **Motiš se**, če odlašaj z nakupom srečk stadijske loterije, češ, saj bo zrebanje preloženo. Zrebanje se bo na vsak način vršilo 25. marca. Še dva tedna — in če Ti je sreča prijazna, postaneš gospodar vile Stadion.

○ **Razstava češkoslovaškega stavharstva in arhitekture** v Jakopičevem paviljonu bo za-

ključena danes popoldne. Za razstavo se zanimajo vsi javni in strokovni krogi. Iz Ljubljane bo razstava prepeljana v Zagreb in od tod v Belgrad.

○ **Sv. zadušna maša** za pok. g. Karla Poleka bo v torek 13. marca ob 6 jutraj. Člani križanske moške Marijine družbe se vljudno vabijo.

○ **Za akademijo Krekovih družin** vlada živahno zanimanje. Temu je priča povpraševanje po vstopnicah. Prireditelji nam sporočajo, da se vstopnice dobe od torka naprej v predprodaji na Starem trgu 2, I. nadstropje, v prostorih Jugoslovanske strokovne zveze ob večernih urah.

○ **Pravljice** se bodo pripovedovale danes ob 5 popoldne v Akademskem domu. — Krščanska ženska zveza.

○ **Promocija.** V soboto 10. marca je bil promoviran na univerzi v Ljubljani za doktorja kemije g. ing. Ladislav Kline iz Ljubljane, univerzitetni asistent v Ljubljani.

○ **Otroci brez nadzorstva.** Za otroke, ki so brez nadzorstva, ker so njihovi starši ves dan v službi, imamo v Ljubljani štiri mestna dnevna otroška zavetišča in sicer pri sv. Florijanu, na Prulah, v Sp. Šiški in na Taboru. Za vzhodni del mesta (šentpetrsko predmestje, Poljane, Vodmat) je otvorila mestna občina Ljubljanska zavetišča na Taboru šele začetkom tekočega šolskega leta, ker kljub prizadevanju ni bilo mogoče prej dobiti primeren prostorov za zavetišče. Vsa pojasnila glede sprejema otrok v ta zavetišča dajejo voditeljice zavetišč.

○ **Aeroklub Naša krila** v Ljubljani otvori čitalnico s strokovnimi tuzemskimi in inozemskimi revijami v sredo, 14. marca ob 18. Nadalje bo čitalnica v družabnem lokalu Združenja inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, Kazina II. Članom je odprta vsak ponedeljek in sredo od 18 do 20. Vstop in vporaba revij le na podlagi članske legitimacije s potrdilom o vplačani članarini.

○ **Umrli so** v času od 1. do 10. marca: Igor Blažič, sin tehnika, 2 meseca, Cesta v Rožno dolino 36. — Roza Fink, zasebnica, 71 let, Stari trg 34. — Flora Pehani, poštna uradnica v pokoju, 70 let, Nunska 8. — Mihael Irt, bivši sodar, 78 let, Korytkova 23. — ing. Vladimir Čebotarev, železniški uradnik, 47 let, Cesta D. — V istem času so umrli v bolnici: Marija Petač, hči služkinje, 7 mesecev, Zg. Šiška 30. — Josipina Mazi, zasebnica, 21 let, vagon pri Sv. Križu. — Frančiška Rajner, hči posestnika, 4 leta, Moravce 4. — France Prešeren, delavec, 48 let, Javornik 92. — Janez Olšov, delavec, 40 let, Štepanja vas 31. — Fr. Funtek, delavec, 19 let, Podgorje 63. — Ana Kokalj, bivša natakara, 68 let, Vodnikov trg 3. — Alojzij Reberšek, mizarjski pomočnik, 47 let, Sv. Petra cesta 49. — Franc Cerar, občinski ubožec, 77 let, Novo mesto. — Frančiška Jamnik, sobarica, 47 let, Gradišče 4. —

Marija Vavtar, beratica, 85 let, Razbore. — Mar'ko Vivoda, čevljarjski pomočnik, 23 let, Sv. Petra cesta 49. — Marjeta Chvatal, vdova skladiščnika, 82 let, Medvode. — Josip Kolnik, invalid, 29 let, Sv. Radegunda 40. — Anton Ferbežar, delavec, 66 let, Razdrto-Smarje. — Angela Robida, občinska uboga, 18 let, Podgorje 92. — Janez Kršinar, občinski ubogi, 68 let, Vidovdanska 9. — Ivan Kambič, sin čevljarkega pomočnika, 14 mesecev, Ambrožev trg 9.

○ **Preprečen tatinski načrt.** Iz palače Trboveljske premogokopne družbe so včeraj popoldne telefonirali na policijo, da se je po palači klatil sumljiv možakar, ki se je očitno pripravil na kako tatvino. Policija je sumljivca kmalu izsledila v osebi nekega Antona Brundoleta, ki je zapisan tudi na sodišču kot skrajno nevaren tat in vlomilec.

○ **Pobegla hčerka.** Delavec Josip Menikelj je prijavil policiji, da je pobegnila z doma njegova 16 letna oči Marija, ki jo je najbrže odvedel neki Bosanec v svoj domači kraj. Za obema beguncema je izdana tirailica.

○ **Če mesar nori.** Redek slučaj se je pripetil včeraj na ljubljanski policiji: iz policijskega zapora je pobegnil jetnik! Stvar je bila sledeča: 32 letni mesarski pomočnik Janez B. se je na žive in mrtve napil vina in rumia s čajem. Nato pa je vprizoril v mesnici svojega gospodarja pravcati škandal. Z dolgim mesarskim nožem v roki je grozil svojim tovarišem in raznim strankam, da jih pokolje kot teleta. Prestrašeni ljudje so poklicali bližnjega stražnika na pomoč. Ta pa je kmalu spoznal, da sam hudemu mesarskemu pomočniku ne bo kos. Poklical je na pomoč še štiri druge stražnike. Proti vsem petim pa se je B. postavil krepko v bran z nožem v roki. S težavo so ga stražniki prijeli, uklenili in prepeljali v zapor. Ko se je B. ponoči malo streznil, je začel premišljevat, kako se bo zmazal. Napravil je to prav po mesarsko. Z železno grebljo, ki se je slučajno nahajala v zaporu, je razkopal zid pri peči — in pobegnil. Sel je naravnost nazaj k svojemu gospodarju. Ko so stražniki zjutraj opazili, kako jim je B. zagodel, so ga pričeli iskati. Na gospodarjevem dvorišču so slučajno opazili, da moli iz kupa gnoja čevlji. Potegnili so za čevlji, z njim vred pa izveleki tudi lastnika čevlja. Včeraj se je B. jokal na policiji in bridko obžaloval svoje dejanje. Zagovarjati se bo moral pred sodiščem in sicer radi nevarne grožnje, javnega nasilstva in hudodelstva poškodbe tujega imetja. Radi pijanosti posebej pa so ga še na policiji zašili za osem dni.

Akademija centrale Krekovih družin

Centrala »Krekovih družin« v Ljubljani proslavlja letos zopet svoj praznik, svoj 19. marec. Božji Delavec je v tako ozki zvezi z njenim tihim družinskim življenjem, da jo spomin nanj veže v malo, a enotno armado. Jožefovo je njen vedno lepši dan. Iz Boga in človeškega dela raste naš mladi slovenski delavski rod. Kljub trpljenju in borbenosti se klanja pred preprostim sijajem svetega moža iz Nazareta, vsaja v svoja srca sladko slovensko vero in prosi vse ljudi, da bi skupno z njo praznovali svetega Jožefa.

Zato nas vabi centrala na predvečer Jožefovega, to je v nedeljo, dne 18. marca ob 8 zvečer v ljudski dom v Ljubljani k slavnostni akademiji.

Spored je sledeči:

1. Prerok Amos. — 2. Delo. — 3. Rudar. — 4. Naša pesem. — 5. Trpljenje. — 6. Zborni govor. — Odmor. — 7. Himna Borcev. — 8. Anima, duhovna igra v 2 slikah. — Sodeluje Akademski orkester.

Spored je izredno zanimiv in originalen po svoji obliki in vsebini. Videli bomo vse idejno pot naših Krekovev, se navdušili zanj in delavsko mladino s svojim obiskom moralno podprli.

Tobačnim upokoientcem!

Strokovno društvo tobačnih upokojenk in upokojevcev v Ljubljani, ki je včlanjeno v Jugoslovanski strokovni zvezi, se že nad 15 let bori za boljši položaj in pravice upokojenega tobačnega delavstva. Uspehe, ki so si jih ti upokojevci priborili še pred in po vojski, so uspehi tega društva in pred dnevi je društvo zopet poslalo zelo važne predloge ministru dr. A. Korošcu in vsem poslancem v vednost, da se tako vsi naši zakonodajci zavzamejo za ugodno rešitev težkega stanja tobačnih upokojevcev in upokojenk. Vloga bo prečitana na prihodnjem običnem zboru Strokovnega društva, ki bo zadnji četrtrek tega meseca popoldne v Alojzijevešču. To sporočamo vsled tega, ker je hotelo neko novo »Društvo upokojenk in upokojevcev tobačne tovarne«, ki je včlanjeno pri »Zvezi državnih nameštencev za Slovenijo« napraviti zmešnjavo med člani »Strokovnega društva tobačnih upokojenk in upokojevcev«, in s tem razbiti staro naše društvo, ki obstoja že dolgo vrsto let. S tem bi bila razbita pa tudi še tista naša moč, ki jo še imamo v starem strokovnem društvu. Vsled tega opozarjamo vse prizadete, da pazijo, za katero društvo plačajo članarino. Pravo naše društvo, ki temelji na krščanskih načelih je: **Strokovno društvo tobačnih upokojenk in upokojevcev in le to** je včlanjeno v Jugoslovanski strok. zvezi.

Ponedeljek, 12. marca.

Zagreb: 20.35 koncertni večer za alt solo in klavir. — Brestlau: 21 »Pesem strojeve«, moderni stroj v glasbi. — Schenectady: 20.30 orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 prenos iz Frankfurta: Gostovanje Nelsonove igralne družine, nato koncert filharmoničnega orkestra. — Hamburg: 20 »Ilgenija na Tauridi«, igra v 5 dejanjih (Goethe). — Katovice: 20.40 koncert. — Brno: 20 koncert. Vijolična sonata d-dur (Brahms). — Rim: 20.45 lahka glasba. — Oslo: 21.30 koncert orkestra balalajk. — Laugenberg: 20 »Figarova svatba«, komična opera v 4 dej. (Mozart). — Berlin: 20.30 koncert vojaške godbe. Gluck: Uvertura k »Ilgeniji na Avlidi«. — Hackenberger: Nemška molitev. — Schreiner: Venec nesmrtnikov za Fr. Schuberta. — Grieg: Castui marš iz »Sigurd Jorsanaa«. — Schmilz: Bluzza. — Hannemann: Nemška pesem, potpourri iz nemških pesmi. — J. Strauss: Donavska ženica. — Fučik: Otroci polka, marš. 22.30 Odlomki iz operet. — Davenport: 21 »Joseph and his Brethren«, opera v 3 dej. (Mehul); 22 nadaljevanje. — Dunaj: 20.05 koncert popularnih skladb. — München: 20.15 koncert citraškega orkestra. — Milan: 23 lahka glasba. — Varšava: 20.40 in 21.40 koncert lahke glasbe.

Torek, 13. marca.

Breslau: 20.10 vojaški koncert. — Praha: 20.10 iz Fr. Schubertovih del. Ciklus »Zimsko potovanje«. — Leipzig: 22.15—24 Proslava v spomin Fr. Wedekinda. — Stuttgart: 20 »Bürger Schippe«, komedija v 3 dej. (Sternheim); 21.30 koncert Weismannovih skladb: Sonata a-mol za vijolino in klavir. — Pesmi: Na poti; Slavski; Vila; Solčna pesem. — Trio v d-molu za klavir, vijolino in violončelo. — Hamburg: 20 koncert moškega zbora. Lahka glasba. — Katovice: 19.30 prenos iz opere: »Madame Butterfly«, opera (Puccini). — Frankfurt: 21.15 »Til Eulenspiegel« (Ger. Hauptmann), recitacija. — Brno: 20 koncert popularnih orkestralnih skladb. Fibich: Noč na Karlovem tingu. — Dvorak: Karneval. — Čajkovski: Patetična simfonija. — Rim: 20.45 koncert instrumentalne in lirčne glasbe. — Oslo: 19.15 Predavanje, nato prenos iz gledališča: »La Bohème«, opera v 4 dej. (Puccini). — Langenberg: 21—22 prenos iz Londona: Komorna glasba staroangleških skladateljev. — Berlin: 21 komorni koncert. Brahms: Sekstet v g-duru. — Mendelssohn-Bartholdy: Oktet v es-duru. — Davenport: 21 koncert komornega orkestra; 23.15 koncert vojaške godbe. — Dunaj: 19.30

koncert solistov. — München: 20 »Elija«, oratorij op 70 (Mendelssohn-Bartholdy). — Milan: 20.50 koncert. — Budapest: 21.10 violinski koncert.

Sreda, 14. marca.

Zagreb: 20.35 Pesmi in arije (alt, bas in klavir). — Praha: 19 Prenos iz gledališča. Fibich: »Vihare«, opera. — Leipzig: 20.15 »Ljubavni napoj«, komična opera v 2 dej. (Domizetti). — Stuttgart: 20.15 Simfonični koncert. Spohr: Uvertura k »Jessondi«. — Mendelssohn: Tretja simfonija; 21.15 »Ob Vrhskem jezeru«, koroska spevoigra v 1 dej. (Koschat). — Hamburg: 19.25 Prenos iz gledališča: Carmen, opera v 4 dej. (Bizet). — Katovice: 20.30 Prenos koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 20.15 Prenos simfoničnega koncerta iz Stuttgarta. — Rim: 21 Prenos iz opere. — Oslo: 20 Orkestralni koncert norveške glasbe. — Langenberg: 20.15 Zahvalni večer. Proza, glasba itd. — Berlin: 19.45 »Mati zemlja«, oratorij s štirimi solo glasovi (H. Kaun); 22.30—0.30 plesna godba. — Davenport: 22 »Uničen čar«, komična opera v 1 dej. (Offenbach); 22.35 »Stražnikova podoknica«, opereta (Reynolds). — Dunaj: 20.30 I. Starodunajske pesmi, II. »Gentz in Fanny Elsler«, drama v 1 del. (Wassermann). — Milan: 21 Prenos operete iz gledališča.

Četrtek, 15. marca.

Zagreb: 19.30 Prenos simf. koncerta iz Prage. — Breslau: 21.10 koncert orkestra balalajk. — Praha: 19.30 simfonični koncert Češke filharmonije. — Barcelona: 22.05 simfonični koncert. — Leipzig: 20.30 koncert nemških narodnih pesmi; 21.30 Poljuden koncert. — Schenectady: 20 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20.30 »Dalibor«, opera v 3 dej. (Smetana); 23 plesna glasba. — Hamburg: 21.30 komorni koncert Strausovih skladb. — Katovice: 20 Prenos iz Dunaja: Poljska glasba. — Frankfurt: 20.30 »Dalibor«, opera (Smetana). — Rim: 20.45 »Mazurka Bleue«, opera v 3 dej. (Lehar). — Davenport: 20.30 koncert. — Dunaj: 19.30 simfonični koncert poljske glasbe. Szymanowski: Simfonija št. 3 (s sopranskim solom). — Karłowicz: Violinski koncert; 21 koncert Fr. Schmidtovih del. Simfonija št. 1, e-dur. — Medigra iz opere »Notre dame«. — Zaključni prizor iz opere »Fregundis«. — München: 21.15 Narodne pesmi Nemcev preko meja domovine. — Milan: 20.50 Prenos iz opere: »Vesela duša«, opera (Vittadini). — Budapest: 20.25 komorni koncert opernega orkestra. — Varšava: 20 Prenos iz Dunaja: Poljske skladbe.

RADIO potreščine

v največji izbiri stalno v zalogi pri

FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 Telef. 40

Sport

PRIČETEK PRVENSTVENIH TEKEM LNP V LJUBLJANI.

Danes 1. kolo Ilirija: Hermes, Primorje: Slavija. Danes se prične nogometne prvenstvene tekme tudi v Ljubljani, ter se bodo nadaljevale nato vse sledeče nedelje do 13. maja, izvemši velikonočne praznike. Že v drugi polovici maja se namreč prične tekme za državno prvenstvo med prvaki podzvez. Kakor znano, dobi prvak LNP-a v izločilnem kolu državnega prvenstva za nasprotnika prvaka Sarajevske podzveze.

V vseh ostalih podzvezah so prvenstvene tekme že v polnem teku. V Belgradu si je priborila prvenstvo Jugoslavija, splitski Hajduk in subotički SAND sta sigurna prvega mesta v svojih podzvezah, v Zagrebu je na prvem mestu za enkrat HASK, v Sarajevu Slavija, v Osijeku Gradjanski. V Ljubljani si je priborila v jesenski polovici prvenstvenega leta 1927-28 vodilno pozicijo v tabeli Ilirija z 10 točkami in scorem 36:3. Tik za njo stoji Primorje z 8 točkami in razmerjem 23:5. V Mariboru vodi SSK Maribor pred SK Rapidom.

Nedeljski I. kolo v Ljubljani prinese eno najvažnejših srečanj Ilirija: Hermes. Ako se vpoštevava dobra forma, ki jo je pokazal Hermes v letošnjih pokalnih tekmah, obeta njegovo jutrišnje srečanje s podzveznim prvacom Ilirijo dober sport, na vsak način pa otvorjeno in napeto igro.

Primorje nastopi proti Slaviji z mnogo sigurnejšimi šansami, čeprav bo mlado moštvo Slavije svojim rutiniranim črnobelim nasprotnikom nudilo mnogo odpora.

Tekmi Ilirija: Hermes in Primorje: Slavija se vršita ob 14 ur. 15.40 na igrišču Ilirije, rezervi Primorja in Slavije nastopita ob 10 na prostoru Primorja. Tekmo rezervnih moštev Ilirija: Hermes je LNP radi slabega terena odgodila z ozirom na popoldanski tekmi I. moštev na kasnejši termin. Ostale tri tekme bi moglo preprečiti le skrajno slabo vreme.

V 16 DNEH IZ ANGLIJE V AVSTRALIJU.

Angleški aviatik Bert Hinkler je v 16 dneh priletel iz Anglije v Avstralijo. Doslej se to v tem času še ni zgodilo, in je tem pomembnejše, ker je bil Hinkler sam in njegov aparat prav lahek in majhen. Vse se je spopolnilo: vztrajnost aviatika, ne navadna njegova pilotska, navigacijska in mehanska spretnost ter zanesljivost aeroplana. V zračni črti meri razdalja nekaj čez 16.000 km, praktično je letel Hinkler okoli 19.000 km, povprečno 145 km na uro. 7. februarja se je pilot dvignil v angleškem aviatičnem pristanu Croydon (blizu Londona), 22. februarja je pristal v Port Darwinu v Severni Avstraliji. Slednji seznam nam kaže dnevne etape, merjene v zračni črti:

Februar	7. Croydon—Rim	1392 km
"	8. Rim—Malta	688 "
"	9. Malta—Benghazi	640 "
"	10. Benghazi—Tobruk	1440 "
"	11. in Tobruk—Ramlah	"
"	12. Ramlah—Basra	1280 "
"	13. Basra—Džask	1168 "
"	14. Džask—Karači	912 "
"	15. Karači—Kanpur	1360 "
"	16. Kanpur—Kalkuta	960 "
"	17. Kalkuta—Rangun	890 "
"	18. Rangun—Victoria Point	902 "
"	19. V. P.—Singapur	1136 "
"	20. Singapur—Bandang	1024 "
"	21. Bandang—Bima Port	1328 "
"	22. Bima Port—Port Darwin	1520 "
	16 dni	16.640 km

S tem poletom je napravil Hinkler vrsto novih rekordov: prvi direktni polet med Croydonom in Rimom, najhitrejšo potovanje iz Anglije v Indijo (7 in pol dni), najdaljši solopolet, najhitrejšo potovanje iz Londona v Singapur (12 in pol dni), najdaljše potovanje v malem aeroplanu, najhitrejši polet med Anglijo in Avstralijo. Aparat njegov je stal samo okoli 200.000 dinarjev, poraba bencina med vožnjo ni presegla 11.000 dinarjev. Razpetost aeroplana znaša petih 8 metrov: ker se morejo nosilne plošče zložiti, spraviš aeroplan lahko v av-

tomobilno garažo. Rekord vse razlajše sta imela doslej brata Keith in Ross Smith, ki sta letela leta 1919. v Avstralijo v 28 dneh, in sicer z močnim bombnim aeroplanom Vickers-Vimy, opremljenim z dvema motorjema Rolls-Royce po 360 KS. Hinklerjev uspeh nam najizraziteje dokazuje bajni razvoj aviatične tehnike v zadnjem desetletju.

Hinkler je v Avstraliji rojen. Leta 1914 je prišel na Angleško, kjer je stopil kot mehanik v vojno mehaniško službo in je napredoval nato za opazovalca. Po vojski ga je angažirala tvrdka A. V. Roe and Co. za pilota; preskusil je najrazličnejše aeroplanske tipe in si je nabral bogatihkušenj, ki jih je praktično izrabil. Končni uspeh je njegov 16 dnevni polet iz Londona v Avstralijo.

NE SMEŠ BITI PREVEČ ZASPAN.

Kanadei so si izvojevali olimpijsko zmago 38:0 proti Švedom, Švicarjem in Angležem. Bili so se v Davosu 6:1, na Dunaju 13:0, v Berlinu 11:2 in 12:2. Šli so nato v Pariz. Mislili so, stvar bo lahka. Račun je bil lep. Pa je prišlo nekaj vmes, pariško ozračje. In podcenjevali nasprotnika tudi ne smeš. Zgodilo se je torej, da so postali zaupani in da so v svoji zasanosti prav medlo igrali. Pet minut pred zaključkom so imeli šele 2 točke, Francozi nič. Tedaj šele so se Kanadei zdramili in so v petih minutah napravili štiri gole, skupaj torej 6:0. Moraš iti ob pravem času spat in ne smeš biti pri igri preveč zaspan.

Sportni teden

V ST. Moritzu so zmagali Kanadei 38:0, v Davosu 6:1, na Dunaju 13:0, v Berlinu 12:1 in 12:2, nazadnje pa v Parizu 6:0. Tu v Parizu so zopet pokazali, kaj znajo. Sicer je bilo igrišče zanje premajhno, niso mogli razviti vseh svojih kombinacijskih darov in ne svoje hitrosti, a vsceno; najprvo so se zadovoljili z ekshibicijsko igro v tehničnem oziru, nato so se malo igrali, pet minut pred zaključkom so imeli šele 2 točke. Tedaj so pa udarili in so napravili v 5 minutah 4 točke, od teh v zadnji minuti kar tri! — Za Böcklom, ki si je pridobil svetovno prvenstvo v Berlinu, je prišla Sonja z zmago v Londonu in prav tam tudi dvojica Joly-Brune. Predlagali so, da bo ta dvojica odlikovana z darilom Francoske akademije! Sonjini norveški rojaki so si v drsanju priborili finski pokal, a junak tekem je bil Finnc Thumberg. Ta in Skutnabb in drugi tam gori drsajo lepo naprej, časov ne bomo navajali, so zmeraj dobri. Zaključene so holmenkolske smučarske tekme; na 50 km je zmagal, kakor smo pred tednom pisali, Finnc Lappalainen, na 17 km Norvežan Grottnusbraaten v 1:11:20; Gr. tudi v kombiniranem teku in v splošni klasifikaciji. Zadnji dan je bilo navzočih 50.000 gledavcev, med njimi norveški kralj. Prav tako veliko kot na Norveškem za Holmenkol je na Švedskem zanimanje za tek Gustava Wasa, 90 km je treba presmucati. Tekma se vrši danes, prišlo se je 143 smučarjev.

Kolo vrše se vrši. Zalostno gleda Everton, kako se mu Huddersfield zmeraj bolj približuje; H. je sedaj favorit, toč. ima 36, Ev. 37, Leicester 35. V 4 rundah (v 3., 4., 5. in 6.) bojev za angleški pokal je bilo navzočih nad 2 milijona gledavcev, plačali so nad 40 milijonov dinarjev vstopnine. — Sedaj so se začeli kufati tudi že Švicarji in pravijo, da ne bodo šli v Amsterdam, »igravci nimajo za Amsterdam nobenega zanimanja.« — Dve zanimivi tekmi se bosta vršili danes teden; na Dunaju bo igrala Slavija proti Admiru, v Budimpešti Sparta proti Hungariji. Teden nato bodo šli Ogrji v Rim, v borbo proti Italiji, in bodo 22. maja premagali v Budimpešti Bolgare.

Z manjšimi žogami, s tenišskimi, so po zelo hudih bojih ugnali trije francoski »B« Avstralce 5:4. Ob riveri so zmeraj teniške tekme, bere mo imena Cochet, Köhler, Kehrung itd. Zapisali ne bomo nič.

Pač pa bomo zapisali to, kar smo danes brali v »Matin«: »Boksa lekcija profesorja Cooka učencu Bouquillonu.« Trdno je bil Bouquillon pre-

pričan, da bo zmagal, ko je zlezal skozi vrvi v 10 rundni boj proti Avstralcu Cooku. Tudi po boju je stal mirno tam notri v ringu in je čakal, da ga bo »speaker« proglasil po točkah za zmagovalca; pa ga ni, temveč Cooka. Hudo je to. In prav nič manj hudo ni bilo Jacku Delaneyu, ko ga je potolkel Heeney, čeprav el po točkah. Tudi Paolino je žalosten. Godfrey je kljub 106 kg izredno hiter, široka so mu pleča in strasna je moč njegove desnice; 10 najboljših bokserjev je ta derica že podrla. Kdo bo prvi njegov nasprotnik? Izgovor jim je lahek, Godfrey je črnc.

Poleg boksa ima Amerika še druge senzacije. Senzacija lačni Amerikanci kar dva meseca skupaj ne bodo mogli spati; skozi vso Ameriko, od Pacifika do Atlantika, gre tekma tekačev in hodec, nad 5400 km. Startalo jih je 275, že v prvih treh dneh se je število zredilo na 200. — Precejšnje je tudi zanimanje za Amsterdamca Hahna in Congera, ki sta ugnala Peltzerja. Hahn je pretekel ½ angleške milje = 880 y = 804.665 m enkrat v 1:51.3, drugič v 1:51.4; absolutni Peltzerjev svetovni rekord je 1:51.6, dosedanji hallski rekord pa 1:54.6. A na 1000 m je enkrat Conger tudi Hahna prehitel, po 31 zmagah prvi poraz. Peltzerjev poraz pa ni preveč tragičen; je bilo pač v halli, na tridih tleh. Takrat, ko so oni trije tekli, se je Carr zopet enkrat povzpel ob palici nad 4 m (4.04). Adleman je pa sunil kroglo 148.3 m daleč. — V Ameriki boj treh, v Evropi boj dveh; v berlinski

Stanovanjska akcija ljubljanske občine

Odgovor vladnega svetnika Mencingerja kot bivšega vladnega komisarja mestne občine ljubljanske.

Radi ponovnih napadov na moje poslovanje na ljubljanskem mestnem magistratu, izrečenih v sejah občinskega sveta in njegovih odsekov, na zadnjem občnem zboru ljubljanskega trgovskega gremija, v seji društva najemnikov in končno v dnevnem časopisu (n. pr. Jutro, Slov. Narod), sem bil končno primoran izposlovati si potrebno dovoljenje, da v javnosti odgovorim. V svojem odgovoru se hočem kolikor mogoče omejiti na stvarne ugotovitve glede bistvenih očitkov.

Posle na mestnem magistratu sem prevzel od bivšega gereniškega trosveta 6. oktobra 1926. Takrat je bila v gradnji

mestna stanovanjska hiša na Ahacjevi (Jegličevi) cesti

z 82 projektiranimi stanovanji in 4 lokali. Za zgradbo je bil dovoljen kredit do 4.000.000.— Din proti amortizaciji najdalje v 100 semestrih, (50 letih) in »le ob pogoj, da se amortiziranje in obrestovanje krije iz najemnine od te zgradbe.« (Glej uradni list št. 216-48 z dne 22. 5. 1926.) Ta pogoj, do tedaj pri stanovanjskih posojilih neobičajen, predpisuje mestni občini, da mora nastaviti najemnine v tej hiši skoro tako visoke, kakor jih zahtevajo zasebniki za stanovanja v novih hišah, gotovo pa višje, nego v zlati pariteti preračunana predvojna najemnina stanovanj v starih hišah. Ta pogoj ni bil predpisan morda zaradi nenaklonjenosti ali nerazumevanja nadzorne oblasti za socialni položaj šibkejših slojev. Bil je predpisan, ker je mestna občina že z dotedanjimi stanovanjskimi akcijami popolnoma izčrpala možnost, da prevzame delno na mestni proračun amortizacijo in obrestovanje nadaljnjih stanovanjskih posojil. Javno mora biti vsakomur, da mestna občina z gradnjo takih stanovanjskih hiš in naj jih postavi še toliko, ne more zadostiti stanovanjski bedi, v Belgradu n. pr. je stanovanj v novih hišah dovolj na ponudbo, a nikdo ne more trditi, da tam ne obstoji

stanovanjska beda med šibkejšimi sloji.

Ljubljana torej ne bi mogla na dotedanji način ugodno vplivati na omiljenje stanovanjske bede, kaj neki jo odpraviti ter s svojimi hišami regulirati najemnino na znosno in enotno višino, zlate paritete predvojne najemnine. Ne more se prezreti, da je mestna občina storila mnogo za omiljenje stanovanjske miserije tudi s tem, da je dala garancijo stavbnim zadrugam. S tem se je pridobilo kakih 150 stanovanj. V tej smeri sem tudi nadaljeval. Da bi pa samo z zadrugami prišli zlu do živega, tega menda nikdo ne bo trdil. Kaj naj stori mestna občina v prilog ogromne večine ostalih, ki nimajo stanovanj ali so na tem, da ga izgube? Stanovanjski zakon iz leta 1926 je dal hišnim posestnikom mnogo olajšav za odpoved in napovedovalno se je popolna ukinitev stanovanjske in najemniške zaštite. Odpovedi prisilne deložacije po rednem sodišču in pa mestni občini kot izvršni oblasti stanovanjskega sodišča so se množile od tedna do tedna in v množicah pri meni se zgajajoče stranke so z grozo zrlje v bodočnost, ker so vedele tudi same, da samo z novo stavbo na Ahacjevi cesti se ni pripravil teren za popolno ukinitev stanovanjske in najemniške zaštite, ki se je resno razmotrivala. Čutil sem, da sem nastopil odgovorno mesto v najkritičnejši dobi. Na eni strani prav do dna izrpana proračunska sredstva, na drugi strani pa bližajoče se zlo, ki nastopi s popolnim ukinjenjem stanovanjske zaštite. V prvi dobi sam nase navezan, sem sprožil takoj na prvi seji magistratnega gremija zamisel, kako bi mestna občina uspešno mogla klubovati neznosnim težavam, ki rastejo od dne do dne, ter pripravil teren za likvidacijo stanovanjske zaštite. Ze na gremialni seji se je moja zamisel, ki sem jo sprožil kot uradni med uradniki, toplo pozdravljalo. Imel sem vtis, da se bo izvedlo, kar se je zdelo na prvi pogled težko izvedljivo in da bomo

Liubljanci skupno in složno

napeli vse sile, da stremo neznosno stanovanjsko zlo za vedno. Prav simpatično je moje misel pozdravilo vse ljubljansko časopisje, le en sam dnevnik je izrazil ne samo skepsa, temveč je moje zamisel gladko obsodil kot »lato-morzanovo«. Ta članek me je zabolel globoko. Ni me užalil osebno, ampak zaradi stvari same. Stulil sem naprej, da bo članek dal preinogim, ki bi mogli sodelovati, pa se radi odtegujejo tudi najmanjšim žrtvam, dobro došel plašek, da se skrijejo in odtegnejo skupnemu, složnemu javnemu delu. V ponovnih posvetovanjih z nekaterimi magistratnimi uradniki in moji ideji naklonjenimi sosedami je nastal projekt in nato sklep, da najame mestna občina za zgradbo kolikor mogoče veliko stanovanj s primerno najemnino

obligacijsko posojilo 30.000.000.— Din z amortizacijo v 15 letih ter s 6 odstotnim obrestovanjem ter ustanovi za amortizacijo in obrestovanje

* Ker SDS in njeni zavezniki v občinskem svetu delajo SLS odgovorno za vse delo bivšega vladnega komisarja, priobčujemo zgornji odgovor v polasnilo javnosti.

Sportni palači sta tekla Körnig in Lammers trikrat na 50 m; prvi tek je dobil L., ostala dva K., ki je bil v zadnjem teku cela dva metra pred L. Steinhardt je porabil za 100 m leše čas 15.6, Ruser je skočil brez zaleta 147.7 visoko. — Bolivija in Columbia javljata, da ne bosta šli v Amsterdam. Menda ne bo dosti zamujenega.

Precej nad 50 let je Novotny star, pa je plaval nedavno v Bratislavi nad 21 ur naokoli. Da to za Kanal ni dosti, smo že povedali. Mladi Kojac (ameriški Ceh) je plaval 100 y hrbtno v 1:01.6. V Amsterdam bodo poslali Amerikanci Weissnuellerja, Kojaca, Laufferja, Spenceja in Ruddyja. Rigoulot je dobil vrednega naslednika. Za parkrat smo pisali o atletu Hostinu, srednja teška teža (75 do 82.5 kg). Zadnje poročilo o njem pravi, da je obojerno potegnil 111 kg, obojerno sunil pa 142 kg!

Registrirali so pet rekordov v zračnem poletu brez motorja; vse rekorde ima nemški učitelj Ferd Schulz.

Anton Bajec
Ljubljana
Vrtnarija: Tržaška c.34. Telefon Inter.32-22

Cvetličarna Pod Trančo

poseben fond, v katerega se steka poleg najemnin še posebna gradbena trošarinska naklada po 50 par od litra konzumiranega vina in pa 100dstotkov pobrane, iz tega naslova prav nič zvišane vodarine in gostščine. Vsakdo naj je najemnik ali ne, mora priti do spoznanja, da je obremenjevanje hišne posesti s stanovanjskimi zaščitami krivično in narodnemu gospodarstvu škodljivo. Obremenitev z dotedanjimi stanovanjskimi zakoni niti ni enakomerna. Hišni posestnik z nezaščitenimi strankami je bil dvakrat in trikrat in je še danes na boljsem, nego hišni posestnik z zaščitenimi strankami. Logično se mi zdi, da naj nosijo ali vsaj pomagajo nositi breme radi pomanjkanja stanovanj in lokalov vsi imetniki, stanovanj in lokalov, bodisi najemniki, bodisi hišni lastniki, in sicer po višini plačevane, odnosno predpostavljane najemnine. Da pa ni bilo treba ustanavljati kake nove davčine, sem kar vzel že obstoječe gostščine in vodarine, ki se odmerjajo po višini najemnine. Večji najemnik ali imetnik stanovanj plača večji prispevek v fond, manjši in najmanjši pa manje in prav malo. To breme je za posameznika prav malenkostno v celoti pa znaša letno dotacijo fonda okoli pol milijona Din. Ker pa s to dotacijo še ni bila omogočena znosna najemnina za šibkejšje sloje, sem sklenil še trošarinsko naklado na vino, ki nikogar ne boli, ki jo plačujejo ne samo Ljubljanci, ampak vsi prehodni. Ta bo prinesla v fond okoli 1.600.000. Din na leto. Oboje skupaj toraj okoli 2.100.000 Din letno, ne da bi narastli kakšni stroški za pobiranje in predpisovanje. Ako računam še dohodek iz najemnin s tem posojilom zgrajenih hiš z 1.800.000 Din, tedaj ima amortizacijski fond skoro 4.000.000 Din dohodkov, dočim znaša letna anuiteta (obresti in amortizacija) za 6 odstotni obligacijski dolg 3.000.000 Din. Pričakovati je torej

prebitka okoli 800.000 Din letno za vseh 15 let. Previdno je, da ostaja letni prebitek, kajti, ako občina ne bi mogla plasirati vsega obligacijskega posojila po 6 odstotkov bi morala pokriti ostanek zadržane svote z lombardnim posojilom na 15 let po 7 ali v najneugodnejšem slučaju po 8 odstotkov. Ako bi morala najeti 10.000.000 Din po 8 odstotkov, tedaj znači to večja obremenitev amortizacijskega fonda za Din 200.000 letno. Če pa občina ne bi niti ene obligacije plasirala po 6 odstotkov, bi najela recimo vso stavbno vsoto 30.000.000 Din po 8 odstotkov, kar bi zneslo letno anuiteto 3.600.000 Din. Ostalaj bi pa še tudi v tem slučaju lep prebitek, ki zadostuje za pokrivanje eventualnega prekoračenja proračuna za 10 do 15 odstotkov. Ker pa je plačana že več kot tretjina potrebne stavbne svote, je prebitok amortizacijskega fonda ed v najmanjši upni zadržan. Razun moji je realen in prav nič olepsan. Postopal sem skrbno, resno in premišljeno. Zato moram odločno odklanjati poditkanje slabega gospodarstva, naj pride očitke od kogarkoli v občinskem svetu ali trgovskem gremiju. Ljubljana je morala graditi in sicer mnogo več, ko kdaj preje in gradila je ter gradi, a ne po »starih metodah« z obremenjevanjem proračuna, temveč brez obremenitve in celo z možnostjo razbremenitve proračuna, torej z možnostjo znižanja doklad in davščin. Vred vseh tega pa Ljubljana vso z obligacijami pridobljeno svoto takoj vrača ter z zaslužkom priskoči

na pomoč obrtnikom in brezposelnim.

Kdor te zdrave in premišljene gospodarske politike ne razume, a je sicer razumen človek, o tem vem, da je noče razumeti. Protivrednost za posojilo tvori bremen prosta posest tolikanj hiš, ki tvorijo po 15 letih čist dohodek za občino. Moja akcija so odobraval gospodje člani prideljenega mi sosveta. Hvaljezen sem jim, da so me tudi dejansko podpirali in vem, da jim bo tem lažje, to akcijo z vsemi močmi tudi nadalje podpirati. Težje bo stališče za one, ki moje akcije do sedaj sploh niso podpirali ali ji morda celo nasprotovali. Naj povem samo en primer, za katerega imam priče: K meni pride gospa S., ki je podpisala Din 5.500.—, plačala pa samo 1.000 Din, na moje vprašanje, zakaj da ni plačala še ostalih in obljubljenih Din 4.400.—, ko je vendar kot deložiranka dobila stanovanje, mi odgovori: »Imam denar, a bojim se plačati, ker so mi neke rekle, da tega denarja ne bomo nikdar več videli.« — Ali n. pr.: Neki dnevnik je obširno poročal o stanovanjski akciji ter prinesel lepe slike. A neki drugi dnevnik je kar zamočal posebni paviljon, ki ga je imela mestna občina na veselejški »Ljubljani v jeseni« ter le kot kronist mimogrede zabeležil za vzpodbudo privatne gradbene iniciative zelo važen občinski sklep, o 5 letni dokladni prostosti novih hiš. — Ali nadalje: Ali mi je moglo biti prijetno, ko me je urednik nekega dnevnika na neki plesni zabavi vprašal, so li magistrata poročila ob subskripciji posojila pač resnična, dočim je kasneje neki sorodni dnevnik brez premisleka nasledel znanemu »lažnjivemu ključcu« o nagradah za odkup »cestne železnice?« — Prihodnji odgovorim na posamezne ugovore in po misleke točka za točko.

(Dalje.)

Vsebinska 2. številka.

(Izide 15. marca.)

Izkaz žrebanja III. razreda državne razr. loterije žrebanje zastavnice držav. hipot. banke kralj. SHS 2% premijske srečke kneževine Srbije iz l. 1881 žrebanje 4 1/2% komunal. zadolžnic Prve hrvatske štedionice v Zagrebu. Žrebanje 6% komunalnih zadolžnic Prve hrvatske štedionice v Zagrebu. Posojilo mesta Zadra iz leta 1911. Celoslovaške državne gradbene srečke. Srečke italijanskega rdečega križa iz l. 1885. Turške srečke iz l. 1870 glaseče so na Fr. 400.—, 4% zastavnice Peštansko-madžarske komerc. banke. 4 1/2% zastavnice Peštansko-madžarske komerc. banke. 7 1/2% zastavnice madj. eskompt. in menjal. banke. Brezobresti premis. obilgacije madjarske hipot. banke. Naše domače dobrodelne in razredne loterije. Odgovori uredništva. — Dobave in licitacije.

Ogledni izvod brezplačno!

Naročnina za eno leto 60 Din, za pol leta 30 Din, za četrt leta 20 Din.

Pisma in denarne nakaznice na upravo

„Vjesnik Sreče“ v Zagrebu, Preradovičeva ulica 5. — Telefon 1-88.

Maribor

Orlovsko akademija v Unioni v Mariboru. Orlovstvo zarezuje globoke brazde v našo slovensko narodno kulturo. S sistematično vzgojo in z vsestransko prosveto dviga versko, umsko in telesno izobrazbo naše mladine. Zunanji izraz tega plodonosnega dela so orlovske akademije, na katerih orlovstvo podaja javnosti cvet svojih trudov in bojov. V Mariboru se vrši taka orlovska akademija dne 19. marca ob 8 zvečer v Unionovi dvorani. Na njenem sporedu so razen originalno zasnovanih prostih vaj članov in članice za 1928 umetniški in simbolični telovadni nastopi celokupnega članstva ter težka orodna telovadba. — Spored: Fanfara. 1. Člani: Proste vaje za 1928. 2. Mladenke: Trojice. 3. Člani: Konj. 4. Članice: Proste vaje za 1928. 5. Nastop Orličev. 6. Članice: Slovensko dekle poje. 7. Govor. Odmor. 8. Člani: Bradlja. 9. Gojenke: O kresu. 10. Člani: Vaje s kiji. 11. Članice: Uspavanka. 12. Mladei: Gimnastične vaje. 13. Člani: Drog. 14. Člani: Oj Doberdob. Orlovska himna. Predprodaja vstopnic v obeh prodajalnih Cirilove tiskarne.

Smrtina kosa. V Radvanju pri Mariboru je umrla tankajšnja dobro znana posestnica in gostilničarka Barbara Lobnik v starosti 72 let. Pokopana bo v ponedeljek ob 2 popoldne na radvanjsko pokopališče. — Neizprosna je bila je pretrgala nit življenja 36 letnemu steklarju pri Kristalu Juliju Meglič. V sredo je bil pogreb njegovega, istotako za jetiko umrlega brata, v ponedeljek ob štirih bo pa pokopan Julij. — Umrla je zasebnica Ida Höll, koje pogreb bo v ponedeljek ob 5 popoldne.

Tatvina na železnici. Uprave železniške delavnice na koroškem kolodvoru v Mariboru, kakor tudi kurilnica, so ugotovile, da v zadnjem času znanjkujejo razne stvari. Izginilo je mnogo bakra, medenine, rdeče litine ter mnogo dobrih predmetov, abmontiranih pri železniških vozovih. Policija je za to dooznala in uvedla obširne poizvedbe. Vse sledi za ukradenimi predmeti so vodile v trdsko »Kovina«. Policija je napravila hišno preiskavo in našla je ogromno množino ukradenega blaga. Tehnični uradniki so cenili vse predmete nad 200.000 Din, dasiravno je uprava konstatirala škodo v vrednosti circa 180.000

Din. Tatvine je bil osumljen v prvi vrsti delavec Jože R., ki je bil radi enakega delikta že kaznovan, in tega je policija tudi aretirala. Pri preiskavi je policija ugotovila, da je trdka dobila mnogo svežega bakra za izdelovanje bakrenih sprežnikov od nekega inženjerja, ki je zaposlen v delavnici državnih železnic v Ljubljani. Obvestila je o tem ljubljansko policijo. Ta je izvršila preiskavo. Inženjer se je sicer skril z izgovorom, da je odpotoval v Lipsko; vendar pa so istega dne mnogi videli v Ljubljani. Nadalje je ljubljanska policija našla tudi pri nekem zidarskem delavcu 42 kg bakrenih sprežnikov. Trdka Kovina je izjavila, da je dobila še več stličnih ponudb. Neka trdka na Teznu ji je izjavila, da ji prodaja okoli 3000 kg bakra, bakrenih sprežnikov in nekaj pločevine od železniških parnih strojev. Neka druga trdka pa ima ukradenega bakrenega blaga kar za vagon.

Neusmiljen voznik. V petek je neki voznik vozil debila iz gozda nad tremi ribniki na parno žago v Melje. Konji so bili utrjeni in ni čudno, da niso zmogli prenapornega dela ter so z vozom obstali. Voznik pa je neusmiljeno udrihal po njih. Enemu konju je izbil oko. Ljudje so se zgrajali nad trdosrčnim človekom ter ga ovadili policiji.

Celje

Javna dražba občinskega zemljišča. V nedeljo 18. marca ob 2 popoldne se vrši javna dražba občinskega zemljišča v Gaberju, na hribu pri pokopališču, za dobo enega leta. Najemina za izdruženo zemljišče se plača takoj na licu mesta.

Kdo vzame otroka? Pri županstvu okolice Celje se nahaja 10 letna deklica, ki je brez staršev. Občina bi rada oddala otroka takim poštenim in treznim ljudem, ki bi deklico sprejeli za svojo. Natančnejše se poizve pri županstvu vsak uradni dan v dopoldanskih urah.

Celjsko godbeno društvo priredi v soboto 17. marca v veliki dvorani Narodnega doma družabni in plesni večer. Vstopnine ni. 1922

Dopisi

Ptuj

Orlovski dan. Na Jožefovo 19. marca priredi ptujski Orel akademijo v Mestnem gledališču ob treh popoldne. Sodelujeta orkester ptujske godbe in pevsko društvo »Cecilija«. Predprodaja vstopnic v Kat. tisk. družba in eno uro pred začetkom pri blagajni. Pridite v obilnem številu!

Mestni svet. Imel v četrtek, 8. l. m. svojo prvo poslovno sejo, ki so jo vsestransko napeto pričakovali meštani in občinski svetniki. Galerija je bila do zadnjih kotov natrpana občinstva. Točno ob 6 zvečer je župan Brenčič otvoril sejo z dnem rednim redom: volitve v odseke. Konstatiral je sklepčnost, ker je bilo navzoče potrebno število odbornikov (5 SLS, 8 Nemece, 2 NRS in 4 socialisti). Kmalu nato so se pojavili tudi zastopniki JDS. Pred volitvami v posamezne odseke so podali svoje izjave glede sodelovanja v mestnem svetu demokrati in socialisti. Prvi je govoril g. dr. Fermeve za demokrate, ki je izjavil, da je bila odsotnost njegove stranke pri zapisnici novega župana g. Brenčiča samo protest proti taktiki SLS, da se je raje zvezala z Nemei nego z demokrati. Proti novemu županu pa nimajo nič. Napadal je tudi Nemece, da so prišli do števila svojih mandatov s pomočjo svojih

Izvirne francoske pastilje

»VALDA«

zdravijo in uspešno pobijajo vse

bolezni dihal.

Prodajajo vse lekarne in drogerije.

slovenskih hlapcev in nastavlencev. Izjavil je končno, da bodo demokrati sodelovali v mestnem svetu. V svojem govoru je dr. Fermeve neizolirano pokretal s socialisti, ki so pa po svojem govoru g. Mahru sli preko tega in izjavili, da bodo sodelovali brez ozira na narodnost in strankarstvo samo za blaginjo revnih delavskih slojev, ki jih zastopajo. Dr. Fichtenau je v imenu Nemece zavracal čitke, da bi bili dosegli svoje mandate s slovenstimi glasovi. Tudi g. župan je kratko zavrnil nekatere čitke, ki jih je iznesel proti njemu dr. Fermeve. Nato so se po predlogu g. Skaze izvršile volitve v posamezne odseke. Soglasno so bili izvoljeni v pravi odsek gg. Stiplovec (SLS), Smerdu (NRS), Mahr (soc.), Kerže, dr. Fichtenau (Nemece) in dr. Salamon (JDS); v upravni odsek: Fras (SLS), Vrabl (SLS), Zelenko (NRS), Segula (soc.), dr. Fermeve in Blažek (JDS), Steudte, Spružina, Domisek (Nem.), Mahr (soc.); v stanovanjski odsek: Skaza (SLS), Smerdu, Gabrijel (soc.), Lenart (JDS), Zajsek (Nem.); v krajni šolski svet: Stiplovec, Zelenko, Segula, dr. Salamon, Spružina; v posredovalni svet: Fras, Kerže, Segula, Breclj (JDS); v rediteljski odsek: Skaza, Vrabl, Zelenko, Gorup (JDS), Blagovič (soc.). Nedog (Nemece) — Po volitvah je se g. Mahr opozarjal na važnost stanovanjskega vprašanja v Ptuju, o čemur je podal kratko pojasnilo tudi župan, dočim se bodo predlogi v tem oziru stavili na prihodnji seji. — Tako je potekla prva seja povsem brez senzacij. V demokratiških nebesih je bilo mnogo grmenja, pa je to prišel, hvala Bogu, pomlžen dežek. Galerija ni prišla do veljave, ker je župan med govorom dr. Fermeve zapretil, da je izprazni, če ne bo tiho, kar je pomagalo. Malo hudi so bili gospodje, ko se je g. zapisnikar začel, da imenujejo demokrati socialiste svoje prijatelje. Dragoceno je bilo priznanje pristave prejšnjega režima, da je poslovnik pomankljiv, da se je doslej delalo »po domače« (posledice niso izostale) in da »leket prejšnjega režima ni imel ta ne časa ne volje izpremeniti določbo, da je poslovni jezik za seje še — nemški. — Po srečno uspeli »prijateljski« javni seji se je vršila tajna seja. Zdi se, da je JDS sama vesela, da je konec dosedanjemu mrtilvu na magistratu, kateremu je že mnogo odpomoglo gerentstvo in da bodo pod novim županom nastopili boljši časi in rednejše razmere.

Zagorje ob Savi

V dobro zasluženo pokoj je šlo 1. marca rudniški uradnik g. Ivan Hauptman star 65 let. Služil je TPD v največjo zadovoljnost vseh ravnateljev nekaj mesecev čez 50 let, in sicer vedno v Zagorju. S svojo izredno marljivostjo in previdno skromnostjo je postavil lično hišico v Zagorju in vsem svojim otrokom preskrbel višjo izobrazbo. Odlikuje g. Hauptmana tudi velika prijaznost in obzirnost v družbi ter odločno katoliško prepričanje. Vseled zadnjega je morala njegova družina mnogo trpeti za časa PP režima, ki se je z barbarsko zlobo znosil nad njegovo hčerko Marijo, tedanjio učiteljico v Zagorju. G. Hauptman, uživajte zasluženo pokoj dolgo vrsto let!

Občni zbor električne zadrage se bo vršil danes ob 2 v občinski dvorani. Z novim letom je znižala zadruga tok od 5 na 3 in pol dinarje KW, pa je še drag, če pomislimo, da ga plačuje zadruga samo po 1 1/3 Din.

Občinski proračun je notranje ministrstvo potrdilo in zavrnilo pritožbo TPD zoper njega. Zanimivo je, da se o nobenem proračunu niso komunisti tako vili kakor o letošnjem, da je sestavljen v zaščito kapitalistov in žali delavstvo: TPD pa še nikoli ni zoper proračun sestavila tako ostre pritožbe kakor letos. Vidi se, da je zabavljanje zoper proračun od obeh strani samo radi nagajanja »klerikalcem«.

Kat. prose. društvo vprizori v nedeljo 11. l. m. ob pol 4 v Zadrugnem domu igrokaz »Fernando, strah Asturije«.

Litija

Zivahno delovanje in gibanje opazujemo po cestah litijskega okraja. Ponekod se ceste strgajo, drugod posipujejo in tekom leta bodo vse ceste obnovljene, kar smo že dolgo pogrešali. — Sirotnsko društvo za podporo sirot Knežinja Zorka v Belgradu je povodom rojstva kraljeviča Tomislava tudi Slovenijo obdarila z obleko za revne soljarje. Litijski okraj je prejel tri obleke, ki so se razdelile najbolj potrebnim in pridnim soljarjem. — Zanimivo je, da je v Litiji solni odprta ves dan razstava čipk in drugih ženskih ročnih del. Razstavo priredi državni osrednji zavod za žensko domačo obrt in jo s predavanjem motivira njen ravnatelj g. Račić Božo. Vstopnine ni. Dekleta in žene dobrodošle! — Zanimivo je, da je v Litiji članica Mohorjeve družbe že skozi 54 let neprestano gospa Helena Beuk in skozi 50 let kuharica v znani Segacevi hiši, gđc. Jožefa Mah, ki

Negovanje kože po z'mi.

Roke nenadoma razpakajo. Koža na obrazu postane hrupava in boleča. Sedaj je čas, namazati kožo z izborno Nivea-cremo, le-ta odstrani hitro vse rudečice, bolečine, razpokline i. t. d. Ni bolj šega od

Nivea-creme

je tudi v službi že 50 let v isti hiši. — V Šmarinem je v Društvenem Domu zadnjo nedeljo o špiritizmu predaval poljudno in zanimivo g. Edvin Pleničar pred mnogosteviličnim občinstvom. Predmet pa se je nam zdel preobširen in zato se ni mogel tako temeljito obdelati. Predavanje je pojasnjevalo 34 skiptičnih slik. — Zasacili so v smartinski cerkvi tatu Ivana Preka, ki je ravno pobiral denar iz pušic. Ima pa še mnogo drugih starih grehov na vesti. Zandarmeriji se je posrečil dober lov. Prek bo pa nekaj časa na varnem.

Kočevje

Volitve v premoženjsko upravo mesta Kočevje se vrše 25. marca t. l. v občinskih prostorih.

Koncert. V nedeljo, dne 4. t. m. se je vršil koncert odličnega, splošno slavnostnega cerkvenega zbora franciskanske cerkve v Ljubljani v tukajšnji mestni dekanjski cerkvi. Ob 11 je bila slovesna sv. maša, pri kateri je zbor krasno izvajal Schubertovo mašo v g-duru. Popoldan ob 3 pri koncertu so peli 12 pesmi od P. H. Sattnerja, St. Premra, E. Hochreiterja, dr. Kimovca, P. A. Niedrista, dr. E. Bunca, Ant. Foersterja in A. Jobsta. Koncert je pod osebnim, odličnim vodstvom vč. gosp. svetnika P. H. Sattnerja nad vse izbornu uspe. Zbor nas je že dopoldan s Schubertovo mašo kar očaral. Popoldan pri koncertu nam je zelo ugajala Sattnerjeva »O Jezus moj« in božična Sattnerjeva. Tudi druge pesmi se bile jako izbrane. Z velikim veseljem smo zvižali ok krasnim petju in tako akustičnih prostorih kot je kočevska cerkev. Udeležba je bila velika. Čisti dobiček je namenjen za nove orgle, ki se v kratkem naročijo. Hvaležni smo vč. svetniku P. H. Sattnerju hvalažni g. pevkom in pevcem za njihov trud. Ključemo jim: Na svidenje drugo leto zopet, ko bodo že nove orgle.

Kamnik

Kmetijsko in obrtno-nadaljevalno šolstvo v Kamniku. Menda malokateri slovenski okraj posežeč tej panogi narodne izobrazbe toliko pozornosti kakor naš Kamniški, kar je predvsem zasluha naših županov, poslancev in pa državne oblasti. Kmetijsko nadaljevalno šolo pod vodstvom gosp. nadučitelja Primožiča obiskuje redno dvakrat tedensko okroglo 30 kmetskih sinov, ki z veseljem slede pouku in se poživljeno udeležujejo poučnih ekskurzij. Teh je bilo dosedaj dvoje. Prva na vzorni graščinski posesti Črnelo in Volčji potok ter v imelarni v Radomlju, druga pa zadnji četrtak v Ljubljano, kjer so si udeleženci pod vodstvom strokovnjakov ogledali klavnico, podkovsko šolo, pivovarno Union, Združeno imelarno, kmetijske stroje in učiteljsko tiskarno. Za velikonočni gredo na Gm. — Sadjarski tečaj se je vršil sedaj štiri nedelje po vrsti ob obisku 60 kmetskih posestnikov. Predavala sta gg. Primožič in Kofol. Temu je bil priključen še zelenjadarski in cvetličarski kurz, kjer je poleg omenjenih dveh predaval še g. Lap in so se ga v velikem številu udeleževali kmetske gospodnje. — Obrtno nadaljevalni pouk je prejemalo v 140 urnem čevljarškem prikovalnem kurzu do 40 mojstrov in pomočnikov pod vodstvom strokovnjaka iz Ljubljane. Tečaj kaže lepe uspehe in bo v veliko korist napredku čevljarске obrti v okraju. — Vsi ti tečaji se vrše v kamniški ljudski šoli, omogočajo pa je poleg poživljeno posameznikov, ki se trudijo s poukom predvsem naše občine, mestne kakor okolice, ki so v proračunih prispevale lepe zneske za to šolstvo. Vsa čast vsem tem! Kamniški okraj pa naj bo v tem oziru vzgled drugim okrajem!

Kovačev študent in nastopi solistov v Kamniškem domu, vse vprizorjeno s priprostimi, neolanimi pevi pod vodstvom g. Cerarja, je pokazal, koliko krasnega pevskega materiala je v Kamniku in okolici. Mladim pevcom želimo vedno lepših, popolnejših uspehov!

Varujte se prehlada!

Razgrete osebe vporabljajo ne zabavljaj okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERS

da se obvarujete prehlada, natočite in umence.

Nedelja, 1. marca.

Praga: 20 zabavni večer. Petje in orkester; 21 Belgijski večer. Himne — Recitacije — Franck: Les Eolides, simfon. pesnitev za veliki orkester — Viennemps: Koncert d-mol za gosli s spremljavo orkestra — Boeck: Vaska cerkev — Jongen: Cvetlični ples (petje s klavirjem) — Block: Flandrski plesi za vel. orkester. — Barcelona: 18 simfonien koncert. — Schenectady: 21.25 simfonien orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Cerkvni koncert Brucknerjevih del. — Brno: 19 narodni plesi Anlin: Svedski ples — Musorgsky: Ruski ples iz »Borisa Godunova« — Sarvenka: Poljski ples in Mazurka — Moor: Češka suita — Brahms: Dva ogrska plesa — Rubinstein: Perzijska suita — Sarasate: Španski ples — Excudet: Auerngatski ples — Calkovsky: Mednarodna suita; 20 koncert arij itd. — Pim: 20.45 koncert instrumentalne glasbe. — Langenberg: 20.15 Uverture in arije iz nemških oper. — Berlin: 22.30 lahka glasba. — Dunaj: 19.15 komorni koncert; 20.15 »Vremengled na Carobnem otoku«, čarovniška burka s petjem (Raimund). — München: 20 koncert popularnih skladb. — Milan: 20.45 »Vesela duša«, opera (Vittadini), prenos iz gledališča.

Ta večer je posvečen proizvodom belgijskih umetnikov. Vse večje evrop. postaje oddajajo nocoj izbrana poglavja iz belgijske proze zlasti pa glasbe. Belgijski večer oddajajo: Breslau (ob 20.15), Praga (21), Leipzig (19.30), Stuttgart (21.30), Hamburg (20), Katowice (20.30), Frankfurt (21.30), Brno (21), Oslo (20), Berlin (20.30) in Varšava (20.30).

Cjubiljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Nedelja, 11. marca ob 15. uri pop.: PEPELKA. Mladinska predstava pri izredno znižanih cenah. Ob 20. uri: zvečer: CYRANO DE BERGERAC. Premierski abon.

Ponedeljek, 12. marca: MNOGO HRUPA ZA NIC. Red C.

Torek, 13. marca: Zaprto. Sreda, 14. marca: CYRANO DE BERGERAC. Red B. Četrtek, 15. marca: NEDELJSKI ODDIH. Red A.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Nedelja, 11. marca ob 15. uri pop.: ZMAGOVALKA OCEANA. Opera. Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Ponedeljek, 12. marca: Zaprto. Torek, 13. marca: MARTA. Red D. Sreda, 14. marca: Zaprto. Četrtek, 15. marca: FIDELIO. Red B.

Premierske abonente opozarjamo, da imajo danes v nedeljo zvečer ob 20. za svoj abonma predstavo »Cyrano de Bergerac« v deloma novi zasedbi in popolnoma novi scenaciji. Režijo je letos prevzel prof. g. Šest. Brez dvoma bo tudi v letošnji sezoni to delo izredno privlačno. Na našem odru se predstavlja v klasičnem prevodu pesnika g. Otona Župančiča.

Uprava obvešča p. n. občinstvo, da se gostovanje moskovskega gledališča ne more vršiti v Ljubljani in to vsled tega, ker so umetniki dobili nalogo, da morajo takoj po zagrebškem potovanju odpotovati naravnost v Palestino. Zato je tudi podaljšanje gostovanja v Zagrebu, kjer igrajo z največjim uspehom, nemogoče.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 11. marca ob 15. uri: TAKRAT V STARIH ČASIH. Kuponi. Globoko znižane cene. Ob 20. uri: PRI TREH MLADENKAH. Kuponi.

Ponedeljek, 12. marca: Zaprto. Torek, 13. marca ob 20. uri: DVA BREGOVA. Ab. B. Premijera.

Celjsko gledališče

Nedelja, 11. marca ob 4. uri pop.: DIVJI LOVEC.

Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Reprija Finžgarjeve narodne igre s petjem »Divji lovec« bo v nedeljo popoldne ob štirih ter opozarjamo na to predstavo zlasti cenj. občinstvo izven Celja, ker ima ugodne zveze z vseni vlakci. Cene vsem prostorom so za 25% znižane. Predprodaja vstopnic v knjigarni Gorčar Leskovšek.

Glasba

Koncert. Po več letih je na sporedu vokalno-instrumentalnega koncerta (ponedeljek 12. t. m. Union) večja skladba Vit. Nováka: Ciklus treh pesmi za moški zbor in orkester (Tri české spěvy). To je venec navdušenja prekipevajočih skladb, pisanih v slogu, ki je lušten le mojstru Nováku. Prva in tretja sta junjski pesmi, druga bolj lična. Te skladbe bodo poznali rodovom neprecenljiv dokaz navdušenja ob narodnem osvoboje-nju. Ni dvoma, da bodo na ponedeljkovem koncertu navdušile tudi Ljubljansko občinstvo.

Orel

Orlovsko srenja v Hrušici priredi danes popoldne ob 3. uri telovadno akademijo v Društvenem domu v Sostrem z 12 lepimi točkami. — Dne 18. marca t. l. priredi pa poučno filmsko predavanje za mladino ob pol 1. uri, za odrasle ob 3. uri popoldne.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Orlice-dijakinje prirede v nedeljo dne 11. t. m. ob 5. uri popoldne v Rokodelskem domu gledališko predstavo »Ljudmila« žalostno v petih dejanjih. Predprodaja vstopnic na dan predstave eno uro pred pričetkom. Vsi iskreno vabljeni. — Odbor.

Godba in pesem v življenju slovenskega naroda je naslov predavanja, ki ga bo imel danes ob 8. uri zvečer v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12, g. profesor M. Bajuk. Vabimo k obilni udeležbi. Vstop prost.

Šišenska prosveta. V ponedeljek, 12. t. m. se bo pričelo ob 8. uri zvečer v dvorani redno skiptično predavanje »rumena nevarnost« ali Kitajska in Kitajci. Predaval bo g. Fran Miklavčič, bivši konzularni uradnik na daljnem vzhodu. — V nedeljo 13. in na dan sv. Jožefa 19. marca pa bo vprizorjena ena izmed najlepših ljudskih iger »Kapelica na Šmarni gori«.

Orkestralno društvo Glasbene Matice ima prihodnjo vajo za godala v torek, dne 13. marca ob 20. uri. Nadaljuje studij za cerkveni koncert, ki bo 18. aprila. Udeležba obvezna za vse sodelujoče. — Odbor.

Občni zbor Jugoslovanske Matice — podružnice za koledarski okraj — se vrši v ponedeljek ob pol 8. uri zvečer v prostorih Akademskega doma, Miklošičeva cesta 5 z običajnim sporedom.

Maribor.

Katoliška omladina ponovi krasno igro »Tihotapec« danes ob 5. uri pop. v društveni dvorani.

Ostali kraji.

Ljudski oder v St. Vidu pri Ljubljani vprizori danes ob pol 4. uri popoldne v Ljudskem domu prekrasno svetlopisemsko zgodbo »Egiptovski Jožef« v osmih slikah s predigro »Jožefovi bratje«. Vstopnina je običajna. Zveze z vlakom na vse strani ugodne, zato naj nihče ne zamudi prilike, ker se igra ne bo ponavljala. Vstopnice so v predprodaji pri gđc. Iv. Zakotnik v St. Vidu.

Prostovoljno gasilno društvo v Litiji slavi dne 5. avgusta t. l. 40 letnico svojega obstoja. Prosi vsa osrednja društva, da na ta dan ne prirejajo prireditev.

Ježica. Danes zvečer ob 7. uri gostuje St. Jakobski Orel Ljubljana, s krasno življensko komedijo »Zemlja« spisal K. Schönherr, poslovenil M. Strbinšek, v treh dejanjih. Vstopnice se dobe v predprodaji ob 3. ure dalje pri blagajni v Društvenem domu.

Na Breznicah se vprizori 18., 19. in 25. marca ter 1. aprila ob pol 4. uri popoldne »Pasijone« v 11 slikah. Krasne nove kulise je za »Pasijone« naslikal V. Skružny, slikarski minister narodnega gledališča v Ljubljani.

Vojvodinski posl. o Sv. Pribičeviću

Iz 36. redne seje narodne skupščine

Na 36. redni seji narodne skupščine je radikalni vojvodinski poslanec dr. Bogdan Milašinović silovito napadel Pribičevića. V naslednjem priobčujemo ta izvajanja: »Gospodje narodni poslanci! Pred nami je budget ministrstva notranjih del. Ker glasovanje za budget znači tudi zaupnico vladi in je v tem oziru značilen zlasti proračun ministrstva notranjih del, si jaz dovolim, da govorim zlasti o tej drugi strani tega proračuna.

S strani spoštovane opozicije, zlasti s strani tako zvane kmetsko-demokratske koalicije, za katero mi je žal, da se ne nahaja tukaj in da ne sliši tega, kar hočem povedati, se govori, da je ta vlada srbijanska, hegemonistična, antiprečanska in protihrvatska vlada. To je glavni adut, s katerim se v borbi proti današnjemu režimu in vladi ti ljudje služijo. Jaz hočem dokazati, da ti govori ne drže in da oni v opoziciji s svoje strani to navajajo samo v namenu, da se prevari naša javnost, tista javnost, ki čita izključno hrvatske časopise v Hrvatski in da se tukaj ustvari prepričanje, da so Srbijanci resnično hegemonisti, ki Hrvate tlačijo in vobče nas vse prečane hočejo spraviti na tako majhno mero in majhen vpliv, da se na nas vobče ne ozi-
rajo.

Gospodje, jaz sem v dobi, ko ni bilo popularno govoriti o sodelovanju z g. Stjepanom Radičem, v dobi, ko je g. Stjepan Radič gonil nam vsem znano politiko republikanstva, v tisti dobi sem imel pogum in smelost, da sem javno govoril o sodelovanju z njim, ker sem bil globoko prepričan, da je treba potem, ko je prvič prišel v narodno skupščino in overil polnomočja, dasi se še ni odrekel svojega programa, pripraviti ga tedaj na pravo pot, da ga je treba prisiliti z našo pametno in modro politiko in taktom, da svojo borbo spravi na zakoniti teren v parlamentu. Jaz sem bil eden izmed tistih, ki sem obsojal politiko, ki so jo ravno njegovi sedanji zavezniki-pribičevci inscenirali proti Stjepanu Radiču in njegovi stranki. To sem javno povedal in zato so me moji lastni pristaši gledali z malo nezaupanja in moral sem zato plačati odškodnino, g. dr. Lukinič mi je vzel službo beležnika, ker nisem odobral konkubinata s Pribičevićem.

Glejte, gospodje, priča mi je g. Nastas Petrovič, da sem jaz bil prvi za njim v radikalnem klubu, ki sem govoril in zahteval, da se verificirajo Radičevi mandati. Jaz to govorim, ne morda, da bi se sedaj hvalil, nego da povem, da sem jaz z ozirom na politično smer, ki sem jo zastopal, kvalificiran, da govorim ravno o tem očitku, da je sedanja vlada hegemonistična in protihrvatska.

Toda, gospodje, kakorkoli sem jaz uverjen in to javno kot član vladne večine izjavim, da je politična napaka, ker v današnji vladi ni niti enega predstavnika iz Hrvatske in Slavonije, vendar trdim, da ni treba, da bi bil to Hrvat, ampak predstavnik iz Hrvatske in Slavonije, ker smatram, da vsak državljani, da vsak narodni poslanec, ki je izvoljen z narodnim zaupanjem, ima pravico in dolžnost, da zastopa interese cele dotične province. Smatram, da je to politična napaka vsled tega, ker ne poznamo mi še vsi celo našo državo tako natančno in je zato treba, da so v vladi ljudje iz vseh krajev naše države radi tega, da se morejo v danem momentu o potrebah vseh krajev sporazumeti in proučiti in da jim ni treba črpati svojega znanja le od uradništva, ampak neposredno iz vlade same.

Smatram, da je to nepotrebno tudi zato, da se parira tista brezvestna demagogija seljaško-demokratske koalicije, da se v tej državi dejansko bojkotirajo vsi, ki so rojeni v Hrvatski, toda nikakor ne morem sprejeti mišljenja, da vlada, v kateri ni predstavnikov Hrvatov, da je to hegemonistična vlada, da je to nasilna vlada, da je to protihrvatska vlada, kajti v tej državi, ki je parlamentarna monarhija, ne morejo imeti Hrvati posebnega položaja, ne morejo imeti oni neko absolutno pravico, da morajo sodelovati v vsaki vladi. To zavisi od modrosti in politične taktike njihovih ljudi, da prireajo teren tako, da morejo sodelovati v vladi, toda nismo krivi mi, ni kriva Srbija, ni kriva sedanja vlada, če ljudje, ki so izvoljeni na programu Hrvatske kmečke stranke, delajo tako neprimerno politiko, da ne morejo priti v nobeno kombinacijo.

Drugo, gospodje, moram navajati proti tezi Hrvatske kmečke stranke, da je

vlada nedemokratična.

V demokraciji in parlamentarni državi, kjer se vlade delajo iz večine, tu se ne vprašuje, kje je kdo rojen, kako se križa, kako se imenuje, ampak glas vsakega narodnega poslanca velja enako, in kdor ima večino, ta ima vlado. Ker, gospodje, ta vlada, ne samo da ima navadno večino, ampak ima ta vlada 209 poslancev, torej več kot dve tretjini te skupščine, je trditev, da je ta vlada protiprečanska, še bolj deplasirana, ker to vlado podpira več prečanskih poslancev, kot jih sedi v vsej kmečko-demokratski koaliciji. (Odobranje.)

In v tej vladi je minister notranjih del g. dr. Korošec. (Ploskanje.) A gospodje, sedaj nastane vprašanje, zakaj torej ta krič proti

vladi, zakaj razmetavanje teh fraz protiprečanske, protihrvatske, hegemonistične, izključno srbijanske. Vprašam, gospodje, zakaj to? Povedal vam bom: Duhovni vodja te celokupne opozicije, te seljaško-demokratske koalicije je g. Svetozar Pribičević. Gospoda, odkar se je g. Pribičević pričel baviti s politiko, je bil vedno tak, kakor ga tukaj vidite. Ko je bil v opoziciji, se je penil, kričel o demokraciji, ko pa je prišel do oblasti, je bil največji satrap in tiran. (Burno odobranje vladne večine.)

Gospodje narodni poslanci, imeli ste priliko videti g. Pribičevića, kako ves rdeč in razjarjen razbija s pestmi, kriči in brani nekakšno svobodo državljanov, ki ni bila od nikogar razžaljena.

Toda gospodje narodni poslanci, spomnimo se malo g. Pribičevića iz onih časov, ko še nismo imeli naše svobodne države; spomnimo se g. Pribičevića iz časov, ko je bil v opoziciji in ko je bil na vladi v Hrvatski. Poskušal bom ilustrirati tega g. Pribičevića. Gospoda, g. Svetozar Pribičević se je tisočkrat trkal na prsa, govoreč: »Na vsaki avstro-ogrski obtožnici se je omenjalo moje ime; jaz sem preganjan in šikaniran.« Medtem, gospoda, je vse to navadni bluf, vse to je pravljica, vse to je samo pripovedovanje pred masami ljudi. Treba je slišati nas, ki smo z njim občevali, sodelovali in se bojevali. Mi vemo, kakšen je bil g. Pribičević na krmilu in v opoziciji.

G. Pribičević je bil vedno največji oportunist;

ko je bil v opoziciji, se je oblastem vedno prilizoval; ko pa je bil na krmilu, je bil vedno tiran in satrap. Žal mi je, da ni g. Pribičevića tukaj, da bi slišal resnico, ki jo o njem navajam.

Najprej bom pokazal, kakšen je bil pred vojno, kakšen za časa vojne in kakšen po vojni 1. 1912. Pred svetovno vojno so v času balkanske vojne ukinile madjarske oblasti srb-sko narodno-cerkveno avtonomijo. Vse srb-ske stranke: srb-ska samostojna, srb-ska liberalna, srb-ska napredna, srb-ska demokratska in srb-ska radikalna stranka so ustanovile zvezo srb-skih strank za obrambo narodno-cerkvene avtonomije. Prestali so vsi prepiri in spori, pričelo se je protestirati po shodih, izdajale so se brošure, ki so se odposlale parlamentom — na vse mogoče načine se je protestiralo proti gaženju pravic, katere je zagarantiral še Leopold. Toda Srbi smo tako ustvarjeni, da se vedno prepiramo, in tako je pričela tudi zveza srb-skih strank popuščati in prišlo je celo do razhoda. Tedanji predsednik srb-ske vlade, naš veliki učitelj in državnik, blagopokojni Nikola Pašić (Glasovi: »Slava mu!«) je poslal v Zagreb k srb-skim voditeljem srb-ske samostojne stranke odposlanca, da naj obdrže zvezo srb-skih strank, ker je to potrebno srb-ski vladi, posebno pri sklepanju bukareškega miru, ker zahteva Avstrija protektorat nad katoličani v Albaniji, srb-ska vlada pa hoče dokazati pred vsem svetom in pred celo Evropo, da Avstrija ne more dobiti protektorata nad katoličani, ker šikanira celo svoje lastne državljane pravoslavne vere. Torej, gospoda, srb-ska vlada je prosila za usluge in pomoč srb-ske samostojne stranke. Mi smo bili dolžni dati srb-ski vladi to pomoč in te usluge in so se naravno sestali na ta poziv, ki je bil naslovljen tudi na delegate drugih strank, vsi predstavniki strank v Novem Sadu, kjer so sklenili, da ostane zveza srb-skih strank še za naprej. Pri tej priliki je bilo sklenjeno, da se prične z ostro borbo za avtonomijo ter da se s shodi, tiskom in brošurami zainteresira za to stvar ves kulturni svet. Popoldne, ko se je seja nadaljevala, da se porazgovorimo o tehnični strani tega sklepa, je vstopil sluga in poklical g. Pribičevića k telefonu. In čez 10 do 20 minut je vstopil ta gospod s klobukom na glavi v dvorano. Brez vsake zveze je dejal: »S tistim, kar smo se dopoldne razgovarjali, ne bo nič! Zveze srb-skih strank ni! Jaz sem proti temu.« Po teh besedah je odšel. Vsi so gledali začudenoz na njim, misleč, kaj naj bi to pomenilo. Kakšno obnašanje je to po dopoldanskem soglasnem sklepu. Toda pozneje se je ugotovilo, da se je nek njegov prijatelj, katerega je odposlal v Budimpešto, pogajal za srb-sko narodno-cerkveno avtonomijo, za moralno pomoč Srbiji, in Tisza ga je zavrnil: »Ako hočete oblast v Hrvatski, odrecite se avtonomije in Srbije.« In oni so si izvolili, kakor je rekel g. Velja Vukičević, zemeljsko carstvo. In prevzeli so oblast v Hrvatski. Vidite torej, gospodje, kakšen je bil pred vojno ta, baje veliki srb-ski konspirator. Kakšen je bil za časa vojne, vam bom sedaj povedal. (Tupanjanje: »To bi mu morali povedati, kadar je navzoč.«) Žal mi je, da ni navzoč, da bi slišal to, kar govorim.

Predsednik dr. Ninko Perić: »Gospod poslanec, opozarjam vas, da je na dnevnem redu proračun ministrstva notranjih del.«

Dr. Bogdan Milašinović: »Govorim v zvezi s politiko vlade.«

Predsednik dr. Ninko Perić: »Opozarjam vas, gospod poslanec, da je na dnevnem redu proračun ministrstva notranjih del. Govorite

o politiki vlade, toda ne o g. Pribičeviću, ki ni na dnevnem redu.«

Dr. Bogdan Milašinović nadaljuje: »Za časa vojne, ko so Srbe obešali, streljali, internirali, nismo nikoli slišali, da bi se kdaj g. Pribičević dvignil, bodisi v madjarskem, bodisi v hrvatskem saboru, da brani človečanske pravice preganjanih Srbov. Vem pa, da je sedel v Budimpešti in odobral proračun madjarske vlade in madjarskega vojnega ministra, ki je s tem denarjem kupoval topove in opustoševal Srbijo. Toda našli so se ljudje-Hrvati, ki so branili Srbe. Našel se je g. Hrvoj, o katerem danes g. Pribičević trdi, da je protidržaven človek, in ta g. Hrvoj se ni upal braniti samo nas Srbe pred preganjanjem avstroogrske soldateske, nego se je celo drznil kot avstrijski državljani braniti tudi Srbijance pred teroriziranjem avstrijskih, madjarskih, nemških in bolgarskih vojakov. Toda gospodje, niso storili samo tega, da so se pokazali za strahopetce, da se niso upali braniti naroda, katerega so vodili, ampak je ta gospoda izglasovala tudi zakon, da se zapleni premoženje vsem onim Srbom in Hrvatom, kateri so prešli mejo, da se kot dobrovolci borijo za naše osvobojenje. In nek najbližji prijatelj g. Pribičevića je bil celo poročevalec za ta zakon. In danes se usojajo ti gospodje trkati na prsa in govoriti, da so bili na vsaki obtožnici avstrijske vlade, in danes, v naši svobodni državi se dvigajo celo v zaščito svobode, dočim so molčali, ko smo bili obešani in internirani. Kdo je g. Pribičevića silil, ako tega sam ni hotel, da drži 8. julija 1914. na 79. seji hrvatskega sabora, po umoru prestolonaslednika Ferdinanda dotični svoj govor?«

Predsednik dr. Ninko Perić: »G. Milašinović, držite se dnevnega reda.«

Dr. Bogdan Milašinović: »Čemu je g. Pribičević tako delal in se tako obnašal?«

Predsednik dr. Ninko Perić: »G. Milašinović, prosim vas, poslušajte, kadar vas poziva predsednik. Govorite o stvari, ki je na dnevnem redu.«

Dr. Milašinović: »Ker mi g. predsednik ne pusti, bom govoril o drugi stvari. Iz teh par primerov — našel pa bi lahko tisoč in tisoč takih primerov — sem vam dokazal, da je ta kampanja, ki jo vodi danes seljačodemokratska koalicija, da je to dobro premišljena kampanja; da to ni njihovo stvarno prepričanje, ampak da ima ta kampanja popolnoma drugo svrhu, to je, priti s terorjem do oblasti, toda ne po parlamentarni poti. Kraljevska vlada, ki je sprejela zakon o izenačenju davkov, ki se tiče ravno najbolj nas, tako zvanih prečanskih krajev, ne more biti hegemonistična, tembolj, ker je sestavljena po navadnem in parlamentarnem potu in ima ogromno večino v skupščini. Ne more se ji očitati, da je zanemarljiva skrb za prečanske kraje, ko pa je po mojem mišljenju izglasovala najvažnejši zakon po izglasovanju ustave.

Gospoda, ugovor, da je ta vlada slabotna, še več, kakor pravi seljačodemokratska koalicija, da ona ne prizna niti njenih zaključkov niti njenega proračuna, katerega bo izglasovala ta skupščina, zato, ker v njej ni Hrvatov, je najbolj dementirala gospoda sama, ki sedi danes skupaj v družbi. Saj je tudi ustavo, temeljni državni zakon, izglasovala skupščina brez Hrvatov in vlada brez Hrvatov, v kateri je bil tudi g. Svetozar Pribičević, danes pa ga g. Stjepan Radič priznava. Danes ni v naši državi niti ene stranke, katere bi zato ne priznala ustave. So stranke, katere smatramo, da je ustava slaba, da jo je treba popravljati. To je njihova stvar. Ustava ni evangelij, ki se ne more spremeniti, ako se za to pokaže potreba, toda noben človek takorekoč ne osporava pravne važnosti te ustave. Vse, kar danes dela seljačodemokratska koalicija, ni niti demokratsko niti parlamentarno, ona sistematično ubija ugled vseh političnih ljudi in sedaj hoče še vojsko vmešati v politiko.

Gospoda, iz poročila g. ministra notranjih del, iz njegovega ekspezoja smo videli, kakšno je danes stanje tako javne varnosti kakor tudi kriminalitete v naši državi. Toda samo kavalirstvo, lastno g. ministru Korošcu, je zamolčalo to, kar bi moral povedati. Za časa, ko je ta gospod (Pribičević), ki sedaj tukaj tako vpije o svobodji državljanov, ministroval, so bile polne temnice in Glavnjača ne mogoče prostiutak ali zločincev, ampak zločinsko preganjanih ljudi. (Ploskanje na desnici.) Gospodje, niso si izmislili radikali, ne Slovenska ljud-ska stranka niti hrvatski federalisti besedo

»protidržaven«.

To besedo je izmislil g. Svetozar Pribičević. Njemu je bil vsakdo, kdor se ni hotel vpreči v njegov strankarski voz, in to je bil velik del Hrvatov in Slovencev, »protidržaven«. On je samo en dan premestil več učiteljev, kakor vsi ministri v tej vladi, odkar obstoji, vseh uradnikov. (Ploskanje na desnici.) Gospodje narodni poslanci, ti ljudje, ki so vodili tako politiko, ko so bili na vladi, po moji sodbi niso kvalificirani, da nazivajo to vlado, ki ni niti enega, poudarjam, niti enega njihovega uradnika, niti enega njihovega pripadnika šikanirala, nasilniško in tiransko vlado. Naj mi gospoda navede enega samega uradnika, ki je bil kaznovan od te vlade bodisi z odpustom bodisi s premestitvijo zato, ker je pripadnik

seljačodemokratske koalicije? Toda gospodje, lahko vam rečem, in priča mi je, g. predsednika vlade ni tu, g. Vukičević, da sem bil jaz tisti, ki sem moral tedaj, ko so bili radičevci z nami v koaliciji, reševati samostojno demokratske uradnike od preganjanja radičevcev, in narobe, ko smo bili v koaliciji z g. Pribičevićem, sem moral ščititi poštene in korektno Hrvate od njegovega preganjanja in šikaniranja. On se ni ustavil na preganjanju hrvatskih političnih ljudi, njemu se je zdel tudi »Hrvatski Sokol« veleizdajniški in »Hrvatska žena« veleizdajniška, ter vsa kulturna in dobrodelna hrvatska društva veleizdajniška. Ta človek ni kvalificiran, da govori o obrambi Hrvatov. Toda jaz, ki sem tudi izvoljen s hrvatskimi glasovi, imam istotoliko pravice, kakor g. Pribičević, da govorim v imenu hrvatskega dela našega naroda, in da izjavim, da on ne deli njegovega mišljenja o tej vladi.

Mi, gospodje, kakor sem rekel, vidimo iz ekspezoja g. ministra notranjih del, da je vsak dan, posebno pa sedaj, stanje naše javne varnosti boljše. Videli smo, kakor je g. minister povedal, da ni niti enega slučaja, da bi naši državljani v naši južni Srbiji dvignili roko proti oblasti, kakor se to neresnično predstavlja s strani seljačodemokratske koalicije, ampak da to delajo plačani inozemski agenti. Videli smo, da kriminaliteta v naši državi pada videli smo, da gremo k konsolidaciji, za katero mi vsi težimo. Ko sem videl, da ima vlada g. Velje Vukičevića zmisel in razumevanje za konsolidacijo naše države, ker je ona izglasovala enega najvažnejših zakonov, ki se tiče nas prečanov, to je davčni zakon, ker je predložila preko 20 zakonskih predlogov, ki delajo na izenačenju vsega našega zakonodavstva, ker ta vlada s svojim delom kaže, da ne zanemara naših krajev, ampak da se briga za celo državo in za vse ozemlje, in ker imam jaz radi tega zaupanje v to vlado, posebno pa še zaupanje v ministra notranjih del gospoda doktorja Korošca, bom glasoval za ta proračun. (Ploskanje večine.)

Za pravice rudarjev

Iz zanesljivega vira smo zaznali, da predvideva nova uredba o bratovskih skladnicah ukinitve pokrajinskega pokojninskega sklada za Slovenijo, ki je bil ustanovljen z zakonom z dne 30. junija 1922.

Na tem mestu smo že obravnavali, zakaj je prišlo rudarsko zavarovanje v krizo in da ima od te krize največ koristi država potom devalvacije. Novo ustanovljeni pokrajinski podporni sklad ima v prvi vrsti nalogo, da nudi starim rentnikom vsaj delno odškodnino, pa tudi pri celotni sanaciji rudarskega zavarovanja bi mogel imeti važno vlogo. Stalež starih rentnikov je vedno manjši, radi česar bi se mogel prebitek pokojninskega sklada uporabljati za snovanje potrebne rezervnega fonda, vsaj do predvojne višine v znesku 150 milijonov dinarjev. Če se ukine sklad, je taka možnost izključena, razen če se naloži rudarskim podjetjem v ta namen posebni prispevek, ali pa če daje država redne subvencije. Pri položaju pa, kakršen je, se ne bi zgodilo najbrže ne eno ne drugo, ampak bi se skušala izvesti sanacija rudarskega zavarovanja na račun rudarjev in sicer na ta način, da bi se ali zvišali prispevki ali pa da bi se zmanjšale datjave v slučaju nezgod. Verjetne ste pa obe poti skupaj.

Rudarsko zavarovanje je življenske važnosti za naše rudarje, vsled tega je dolžnost podjetnikov in države, da ga sanirajo v za rudarje zadovoljivi obliki. Oba faktorja morata priznati, da žrtvuje rudar za dobrobit splošnosti svoje zdravje, svojo celotno moško dobo, često celo svojo družino, da pa je odškodnina za te njegove velike žrtve taka, da večkrat ne doseže niti eksistenčnega minimuma. Za to bi bil udarec, ki se mu pripravlja z novo naredbo, naravnost krut. Proti temu mora iti v boj poleg rudarja tudi vsa ostala javnost. Naši zastopniki v narodni skupščini pa bodo storili svojo dolžnost, da obvarujejo rudarje tega udarca.

Nebotičniki so posebnost Amerike. Slika nam predstavlja ogromen hotel v Njujorku, ki ima 2500 sob.

Nekaj stanovanjske statistike za Ljubljano

Stanovanjska kriza je sedaj morda najbolj pereč problem. Reševati ga morajo tako državne, kakor tudi samoupravne in občinske oblasti, in ne v ravno zadnji vrsti se mora baviti z njim najbolj prizadeti žinitelj — prebivalstvo samo! Vrhunec je v Sloveniji dosegla stanovanjska kriza v njenem središču v Ljubljani. Vzroki stanovanjske krize so raznovrstni in vsi enako važni. V nekatere vzroke nam ugotovimo podati vpogled statistika, ki jo tu objavljamo:

Prebivalstvo Ljubljane je od leta 1910. dalje povsem enakomerno naraščalo s prav enakim prirastkom kot v vsakem letu. Temu bi moral odgovarjati tudi normalen prirastek zgrajenih stanovanj. Število stanovanj je sicer tik do svetovne vojne enakomerno naraščalo in se je od leta 1890 do 1910 zgradilo vsako leto povprečno po 140 stanovanj. Ob početku svetovne vojne pa se je gradbeni delavnost namah ustavila kot bi odrezal. V vseh letih svetovne vojne in še leto kasneje, torej v razdobju od l. 1914 do 1919 ni bilo v Ljubljani zgrajeno nobeno stanovanje, dočim bi moral znašati normalen prirastek stanovanj še vedno po 140. Torej samo tekom svetovne vojne je Ljubljana zamudila, seveda ne po lastni krivdi, nič manj kot 840 stanovanj.

V prvih mirnejših povojnih letih leta 1920 in 1921 je bilo v Ljubljani zgrajenih 72 novih stanovanj. Prvič je bilo v Ljubljani zgrajenih novih stanovanj nad normalnim prirastkom v inflacijskem letu 1922 ko je bilo zgrajenih 145 novih stanovanj. Nato sledi zopet reakcija. Leta 1923 je bilo zgrajenih 71, 1924 34, 1925 81, 1926 zopet 152 in leta 1927 301 novo stanovanje. Zadnji dve leti je Ljubljana zopet dosegla normalen prirastek novih stanovanj, seveda še vedno ne v tolikem obsegu, da bi to nadomestilo zamudo v letih 1914—1924. Skupno bi se moralo v letih 1914—1927 zgraditi okoli 1900 novih stanovanj, zgradilo pa se jih je le 831. Primenljiva znaša nad 1000 novih stanovanj. Pri tem pa ni vračunano tudi dejstvo, da postane v Ljubljani, normalno računano 1% starih stanovanj nerabnih kar bi dalo letno 90 stanovanj, ki bi jih bilo treba nadomestiti. Z ozirom na stanovanjsko krizo pa tega znenkrat ne moremo vzeti v obzir. V Ljubljani bi morali tekom prihodnjih desetih let zgraditi vsako leto po 250 novih stanovanj, torej 2500 novih stanovanj.

Potreben kapital.

Če računamo, da stane zgradba novega stanovanja povprečno 80.000 Din, pomeni to, da bi morali investirati v Ljubljani v nove zgradbe vsako leto po 20 milijonov Din, ali v desetih letih 200 milijonov. Ta denar bi zaslužili predvsem stavbinski delavci, zaposleni neposredno pri zgradbah, dalje podjetniki, opkarniki, dobavitelji materiala in drugi. Zidari, tesarji in drugi obrtniki bi letno zaslužili 5.750.000 Din, za stavbeni material pa bi moralo biti izdanih letno 14.250.000 Din. Za zgradbo potreben les znaša 4% one količine, ki priraste v Sloveniji letno v gozdovih 597 gozdnih veleposesnikov. Apno, cement in opeka, ki so potrebni, odgovarjajo letni kapaciteti ene same naših večjih apnenic, cementarn in opkarn. Ako bi se v Ljubljani pričelo zidati v tolikem obsegu kot zahteva to potreba, bi mogla Slovenija kriti potrebo na materialu iz lastne produkcije ter bi našla za to v Ljubljani najprimernejši trg. Tudi kapital, ki je za to stanovanjsko gradbeno akcijo potreben, bi se mogel dobiti v Sloveniji, saj znaša zgolj razlika med vlogami in posojili pri regulativnih hranilnicah in združenih posojilnicah nad 300 milijonov Din. Ta kapital ni ploden, postal pa bi, če bi se investiral v gradbeno akcijo.

Najemnina.

Pred vojno so najemniki plačevali kot najemnino za stanovanje povprečno 15% svojih dohodkov. Stanovanje z eno sobo je veljalo mesečno 10—20 kron, z dvema 17—34 kron, s tremi 25—50 in s štirimi 40—80 kron. Če bi se ta znesek valoriziral za nova stanovanja po najvišji predvojni najemnini v ekvivalentu 1:15, bi veljala sedaj najemnina novega stanovanja z eno sobo 300 Din, dvesobnega 510, trisobnega 750 in štirisobnega 1000 Din, torej dvakrat več, kot pa bi znašali dohodki od obresti investiranega kapitala.

Če računati pa je treba, da znašajo zaslužki delavcev mesečno povprečno 800 do 1500 Din, zaslužki večine delavcev pa v večini slučajev pod 2000 Din. Zato so stanarine v iznosu nad 300 Din za delavce in nameščenice previsoke. Skupna vsota vse najemnine v Ljubljani je znašala pred vojno letno 1.675.000 kron. Ako to najemnino valoriziramo v razmerju 1 K — 15 Din, bi znašala letna najemnina 23.400.000 Din.

Razdelitev stanovanj v Ljubljani.

Na podlagi ljudskega štetja v Ljubljani leta 1910. so bila stanovanja razdeljena tako: stanovanj z eno sobo 842, dvesobnih 3100, trisobnih 2220, štirisobnih 955 in stanovanj z več kot štirimi sobami 2138. To stanje je skoro neizpremenjeno ostalo. Skupno število vseh stanovanj je znašalo leta 1910 8893.

Koliko strank želi stanovanja.

Po statističnem pregledu stanovanjskih prijav, ki ga je napravil mestni magistrat 13. dec. 1927 znaša število strank, ki so se prijavile, da žele stanovanje 1247 s 4678 osebami. Brez lastnega stanovanja je med temi 376 strank, takoj izseliti se je moralo 67, za mesec februar je bilo odpovedanih 191, za mesec maj 460 in iz raznih razlogov išče stanovanje 153 strank. Mestnega oblikovskega posojila so te stranke podpisale za 198.100 Din. Pri sodišču je vložnih 1153 stanovanjskih odgovorov.

Koliko je bilo zgrajenih stanovanj v l. 1927.

Poprejšnja leta začetih in lanske leto gotovih je bilo v Ljubljani 43 novih hiš s 142 stanovanji. (Med temi je tudi mestna hiša na Jegličevi ulici, ki ima sama 84 stanovanj.) Lansko leto začetih in dokončanih je bilo 58 hiš s 159 stanovanji. (Med temi je tudi mestna kolonija v Kozeljici, ki šteje 14 hiš s 56 stanovanji.) Začetih pa še ne dokončanih je bilo 85 hiš s približno 305 stanovanji.

Lansko leto so pričeli zidati za topničarsko vojašnico 19 hiš. Hiše so sedaj dokončane in se bodo stranke te dni vselile. Lansko leto se je adaptirala tudi Jelovškova šupa v Trnovskem pristanišču z 9 stanovanji. Na Poljanski cesti se je pričela graditi hiša mestne občine, v kateri bo 117 stanovanj.

Za privatne zgradbe je izvršil lansko leto mestni gradbeni urad deloma za nove hiše, deloma za prizidke, 347 stavbnih ogledov. Od teh odpade na nove hiše, ki se bodo večinoma pričele graditi še letos, 250.

Vsekakor se nam obeta za letos živahna gradbeni sezona, vendar je pa gotovo, da bo morala Ljubljana najmanj prihodnjih deset let zidati s polno paro, če hoče nadomestiti ono, kar je v letih 1914—1926 zamudila in če hoče ugodno rešiti stanovanjsko krizo. Pri tem morajo prispevati vsi žinitelji: občina, samoupravna oblast, industrija, kapital, privatniki in v glavni meri tudi oni faktor, ki je dosedaj stal večinoma ob strani — država.

Razvojnica tendenca Ljubljane in veza njenega centra z nastajajočim severnim delom

(Iz predavanja g. inž. Mačkovška v ljubljanski sekciji inženerskega združenja.)

Za razvoj prebivalstva so merodajne številke, ki kažejo, da so južni okraji (Šolski, šentjakovski, dvorski okraj in predkraji) od l. 1880. do 1921. napredovali za ca 47%, medtem ko so severni okraji (Vodmat, dvorski okraj, Spodnja Šiška) v tem času poskočili za celih 177%. K Ljubljani moramo prištevati tudi Novi Vodmat, Selo in Zgornjo Šiško, ki jih pred 40 leti skoraj ni bilo. Za velikost teh krajev je zanimivo primerjanje z ostalimi slovenskimi mesti. Vič je večji kot Radovljica, Rožna dolina in Glince so malo manjše kot Ptuj, Vodmat pa dosega po številu prebivalstva Kranj, dočim je Selo večje kot Brežice, Moste pa se da primerjati z Radovljico in Spodnja in Zgornja Šiška pa dosega južne Celje. Ogromni promet proti Ježici in St. Vidu, ki ga opažamo ob jutranjih in večernih urah nam jasno kaže, da vse omenjene naselbine žive v glavnem od Ljubljane in predstavljajo njeno predmestje in smer bodočega razvoja Ljubljane. Dr. Bohinec je v svoji brošuri potegnul geografsko mejo med mestom in deželo tam, kjer neha naraščanje prebivalstva s hitrostjo, ki je značilno za mesto. Ta črta poteka tam, kjer se je prebivalstvo v zadnjih 40 letih pomnožilo za več kot 20% in jo tvorijo na periferiji vasi: Illovača, Črna vas, Kozarje. Dalje spadajo v ta teritorij Spodnja Šiška, Koseze, Dravice, Vižmarje in St. Vid. Preko Save sega ta meja v Črnučah in St. Jakobu, proti vzhodu pa do Zaloga in vasi severno od Golovca izvenjši Hrušica, Zavodnje in Sestro.

Iz tega vidimo, da se širi mesto daleč preko današnje politične meje ljubljanskega mesta. Vse prebivalstvo znotraj omenjene črte je v zadnjih 40 letih napredovalo za 104%, dočim se je prebivalstvo vse ostale Kranjske, razen dela, ki je pripadel Italiji, v tem času pomnožilo komaj za 3,5%.

Regulacija okolice

Je spričo navedenega razvoja nujno potrebna. V Ljubljani je dal pobudo za regulacijo potres, ki je povzročil, da so se higiensko razmere mnogo zboljšale, na drugi strani pa je žal porušil mnogo lepih, starih stavb. Med drugimi je predložil regulacijski načrt Ljubljane prof. Fabiani. Nekaj njegovih misli je bilo sprejetih, dočim se je diagonalna zveza šentpeterske ceste z Martinovo žal kompromitirala z zgradbo hiš v Prisojni ulici. V svojem drugem regulacijskem načrtu je isti arhitekt prekorajil železnico na Martinovi in Dunajski cesti, kjer je projektiral podvoz. Občinski svet pa je leta 1912. razpisal natečaj za nove regulacijske osnutke. Občina je sicer leta 1918. enega od mnogih prispelih načrtov odobrila, nadzorna oblast pa ga ni potrdila, ker se je takrat sprožilo vprašanje preložitve južnega kolodvora.

Ta preložitve kolodvora bi se imela izvršiti na ta način, da bi se kolodvor ostavil pri kolinski tovarni in bi se proga Dunaj—Trst nadaljevala po dolenski progi, na drugi strani pa bi se nekje na Viču priključila na obstoječo progo. Gorenjska železnica pa bi tekla ob desnem bregu Save mimo Ježice in bi pri Vižmarju dosegla staro progo. Izvršitev tega projekta bi namah oprijela razvoju mesta neovirano pot proti severu.

Železniška uprava pa pravi,

da ni misliti na kako preložitve kolodvora in napoveduje na prelazu preko Dunajski ceste tri nove ture, tako da bi bilo vseh skupaj 7. To pa bi nevarnost prometa po Dunajski cesti še povečalo. Zato ostane še samo možnost, da se zgradi ali nadvozi ali podvoz.

Načrt za podvoz,

ki ga je izdelala železniška uprava, predvideva na dohodu k mostu od Ježice proti mestu cesto s 5% ním padcem, iz mestne strani ima cesta isti vzpon, a bi ležala v hudih ovinkih. Zato je ta načrt odklanjati predvsem iz prometnih ozirov, ravnotako pa govore proti tudi arhitektonski razlogi, saj že podvoz na Martinovi cesti kaže, da se človek ne počuti ravno prijetno, ko gre v temni most pod železnico.

Mestni gradbeni urad

hoče rešiti to vprašanje z zgradbo nadvoza t. j. mostu preko železnice na Dunajski cesti. Dovodna cesta bi imela vzpon 4%, kar bi odgovarjalo približno vzponu na tlakovnem delu Miklošičeve ceste, ki se dviga s 3,92%.

V debati se je poudarjalo, da je vprašanje tega prelaza čez železnico silno važno; zato je sekcija sklenila prirediti posebno predavanje, ki naj bi dalo smernice, kako urediti zadevo, da bo odgovarjala zlasti prometnim razmeram. Treba je takoj v početku misliti na zasnovano takega prelaza, ki bo zmogel prevzeti tako ogromen promet, ki ga že opazujemo na omenjenem mestu in ki bo tekom kratkega časa brezdvoma še visoko narasel.

Predlogi kluba občinskih svetnikov SLS

Razsvetljava

Občinski svet skleni, da se pomanjkljiva razsvetljava uravna tako, da bo mogoče pasantom brez nevarnosti potovati po dotičnih cestah in ulicah:

1. V vseh novih periferijskih delih v Šiški, za Bežigradom, ob Dunajski cesti itd.
2. Na Sv. Petra cesti, na Sv. Petra nasipu, najbolj pa za bolnico ob Ljubljani.
3. Na Poljanskem nasipu in na Ambroževem trgu.
4. Nunska ulica.
5. Einspielerjeva ulica.
6. Vošnjakova ulica.
7. Bleiweisova cesta od Dunajske ceste do Narodnega doma.
8. Vilharjeva ulica.
9. Masarykova cesta od kolodvora do Jegličeve ceste.

Cesta na Barju

Občinski svet skleni, da se na Ižanski cesti napravi primeren hodnik do kopaljšča.

Jarek, ki je ob tej cesti, naj se kot popolnoma nepotreben zasuje.

Hodnik mora imeti kamnite robnike.

Vsa cesta naj se prometu primerno razširi do mestne šole na Barju, tako da bo tu pešpot, kot je bila že pred vojno.

Ižanska cesta in Črna vas

Občinski svet skleni, da se napravi, oziroma podaljša razsvetljava na Ižanski cesti do posestnika Škafarja, in v Črni vasi do poslednje hiše (Vidmarjeve).

»Pred škofijo«.

1. Prostor »Pred škofijo« naj se v vsej dolžini od tlakovanega prostora do Vodnikovega trga brez odloga asfaltira ali bazaltoira, kajti silno slab vtis dela na vse pasante, da je ravno tukaj blato celo ob največjih slavnostih in paradah.

Občinski svet naj sklene, da se ta cesta sredi mesta takoj uredi, kakor zahteva dostojnost glavnega mesta.

Zdravstvo

Dr. V. Sporn, specialist za notranje bolezni:

O nagli smrti

Kolikokrat nas v življenju osupne nepričakovana vest, da se je zgrudil v veseli družbi naš dober znanec, ljub prijatelj in umrl, zadet od kapi. Nagla smrt ljudi, ki so navidez tako krepki, kipeči od zdravja, polni življenja in načrtov, energični in delavni, nas vse drugače pretrese kot smrt, ki po silnem boju in odporu premaga svojo žrtve, ali pa celo kot smrt, ki pride, da reši bolnika dolgotrajnega hiranja in trpljenja. Vse bolj skrivnostna je, ker je nepredvidena, vse bolj strašna. Zazdi se nam ob takih prilikah, da stoji tudi za nami smrt s peščeno uro ter čaka... Za naglo smrt se zanima javna oblast, da izključi tujo krivdo, zato tvori posebno poglavje sodne medicine. Zanima se zanj praktični zdravnik ki skuša poiskati vzroke in razjasniti njen mehanizem.

Ne mislim opisovati vseh tihih, zavratnih bolezni, ki glodajo leta in leta ter se na mah končajo; ne mislim naštevati vseh nesrečnih slučajev, zakaj neštete so bolezni, različni so vzroki, le učinek je isti. Obširno, nepregledno je to polje, zdi se, da ne pridemo do konca. Priznati moramo: Nastanek nagle smrti si navadno lahko razložimo po preteklosti umrlega, po svojevrstnem nastopu smrti, posebno po obdukciji, vendar pa nam ostane v nekaterih slučajih ta skrivnost zagonetna.

Opisati vam pa hočem pogosto bolezen, ki napravi bolniku tako malo težav, da se sam ne čuti bolnega, tudi okolica ga smatra popolnoma zdravim. Ravno v poteku te bolezni pa nastopi mnogokrat nagla smrt. Imena še nima enotnega, v strokovnih knjigah jo najdemo kot Hypertonia essentialis, Hypertrophia cordis idiopathica, Genuine Schrumfieri, Arteriosclerosis. Vsako izmed naštetih imen pomeni simptom, ki se je zdel učenjaku za to obolenje najbolj značilen. Tako mislijo nekateri, da nastane predvsem močnejši pritisk krvi v žilju, drugi so mnenja, da ima močno ojačeno srce prvo in glavno vlogo. Nekateri zdravniki so našli v mrličih majhne, trde, zgrbančene ledvice, a drugi so ugotovili po vsem telesu vnete in zadebeljene majhne žile-odvodnice. Po teh opazovanjih snujejo razne teorije in iščejo enostavne razloge vseh organskih in funkcionalnih sprememb. Niso si pa še na jasem. Največ ima še za sebe teorija, po kateri so obolele radi konstitucije, ali radi notranjih strupov majhne arterije, ki so postale vsled tega trde, ožje in krhkije. Zaradi bolnega žilja se je zvišal krvni pritisk, srce se je moralo prilagoditi večjemu naporu, zato je postalo večje in krhkije. Če se je pa proces razvil tudi v ledvicah, najdemo spremembe tega organa.

Močnejši krvni pritisk je torej najvažnejši simptom bolezni. Pri zdravem človeku znaša maksimalni pritisk v žilju 100—150 mm Hg merjen na nadlehti. Seveda vplivajo nanj razni vzroki, da omenimo starost, spol, konstitucijo, pa tudi duševno razpoloženje. Vendar trajno ne presega gornjih mej. Najmočnejši tlak, kar sem jih meril, je znašal 275 mm Hg. Če bi torej prerezal odvodnico pri zdravem človeku, bi brizgnila kri na gotovo daljo. Če bi odprl na istem mestu prav tako žilo pri bolniku s tako visokim pritiskom, bi brizgnila kri še enkrat tako daleč.

Zanimivo je, kako malo težav napravi ta nepravilnost bolniku. Radi tega je posebno težko ugotoviti početek bolezni. Pa tudi pozneje, ko je proces na višku, nimajo bolniki dolgo takih neprijetnosti, da bi iskali zdravniške pomoči. Kar jih pa išče, so srednje starosti od 40 do 50 let. Navadno so iz boljših krogov, mnogo izmed njih je na prav uglednih socialnih mestih. So energični, delavni, dobro rejeni. Na prvi hip napravijo vtis izredno krepkih, od zdravja kipečih, »polnokrvnih« ljudi. Moški pogostejše obolijo kot ženske. Nekateri tožijo o slabem spanju, vrtoglavosti, glavobolu, razburjenosti, naštevajo torej znake oslabelega živčevja. Drugi govorijo mnogo o tesnobi in prsih, težki sapi, krvavljenju iz nosa, slabem vidu, kar pomeni, da krvni obtok ni v redu. Čeprav nismo upravičeni iskati vzroka samo v posebnem načinu življenja, moramo priznati, da obilna mesna hrana, zalita s primerno množino alkohola in kajenje močnih cigar, pospešuje to obolenje žil. Mogoče pa ima odgovorno duševno delo tudi svoj delež.

Ugotovitev ni težka, posebno če smo pri bolnikih srednje starosti pozorni na srce in krvni tlak. So podobni znaki tudi pri arteriosklerozi ali poapnenju večjih žil, dalje pri kroničnem vnetju ledvic, vendar ni napetost v žilju navadno tako visoka. Težko je pa napovedati, kako se bo proces razvil. Enkrat imamo posebno močno spremenjene žilice ledvic, drugič srca, tretjič možgan. Ni znano, čemu bolezen bolj divja enkrat v enem, drugič v drugem organu, kakor nam tudi ni jasno, zakaj uničuje alkohol pri enem pijanem jetru, pri drugem želodec, pri tretjem srce, možgane itd. Tem vprašanjem današnja znanost še ni dorusla.

V slučaju, da so možganske žile najmanj odporne, je mogoče, da nastopi katastrofa. Ze itak močan pritisk se vsled kašljanja, kihanja, sploh vsled vsakega napenjanja ali razburjenja hipoma še bolj ojači. Krhka žilica počne, kri se vlije in pritiska na mehke možgane, bolnika zadene kap. To se zgodi v tej bolezni precej pogosto. Od mesta in jakosti krvavitve je odvisno, ali nastopi takoj smrt, ali ohromelost posameznih udov. Mnogi bolniki se po mrtvoudu opo-

morejo, ohromelost se več ali manj zgubi, bolzen pa traja naprej. Zato se kap rada ponovi.

Tudi srce ni v tej bolezni zdravo. Že od samega početka se ojači mišičevje, do skrajnosti napenja svoje moči, s silnimi udarci goni kri po telesu. Ker pa skrivnostni proces ne prizanaša tudi žilju srca, ne more večkrat zmagovati silnega napora. Slabosti se ga lotijo, palogama se širi. Zila ne utripajo več ritmično in enakomerno. Težka sapa in vodenica opozarja bolnika na pretečo nevarnost.

Spet se v drugih slučajih pojavijo znaki obolenih ledvic. Vključ temu, da izločajo večjo množino seči z nizko spec. težo, ne splavi ta voda vseh nevarnih produktov presnove iz organizma. Nastopijo znaki notranjega zastrupljenja: ozke zenice, bruhanje, nemir, popolna zmešanost. Včasih pomeni to konec življenja, včasih pa so te krize, ki trajajo lahko po več mesecev, le prehodnega značaja. Bolniki se popravijo, vrne se jim zavest, spet so navidez zdravi. V bistvu bolezen pa je, da se napadi ponavljajo.

Tako približno poteka ta bolezen. Pravim približno, zakaj narava ima svoje zakone, ki jih z vso našo znanostjo docela ne moremo doumeti. Kolikokrat zastanejo na pol poti težke bolezni proti vsemu pričakovanju. Dolga leta ne opazimo nobenega poslabšanja. Bolnik hodi vesel okrog, včasih celo na jezo slabih prerokov. Naloga zdravnika je, da čimprej spozna to tiho zlokobno bolezen in da jo skuša s primernimi navodili o načinu življenja in zdravljenja v njenem razvoju zadržati.

Na ugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi

turška JOS. ROJINA, Ljubljana

Socialni vestnik

V borbi za 8 urnik

Ob koncu vojne in pod vplivom naraščajočega udeleževanja delavstva v javnem življenju so uvidele države, ki so sklepale mirovno pogodbo v Versaju, da ne morejo iti preko tega dejstva. Zato so »navdahnjene« s čustvi pravičnosti in človečnosti v glavi XIII. te pogodbe, ki se nazivlje tudi »magna charta laboris«, pribile, da se mora priznati delavcu za enakopravnega člana človeške družbe in da se mu mora dati možnost kulturnega dviga. Eno izmed večjih sredstev je tudi ureditev delovnega časa, ki se je določil v Washingtonu leta 1919 v principu na 8 ur dnevno.

Poznejši razvoj je pa dokazal, da ni bila ona »navdahnjenost« posebno odkrita. Države z najmočnejšo industrijo so odlagale ratifikacijo washingtonske konvencije, če so pa le bile prisiljene po domačih političnih razmerah, je bila pa sklenjena ratifikacija v taki obliki, da je bila brez efekta v formalnem oziru. Ratifikacija je bila pogojna in sicer v Nemški Avstriji, Franciji, Italiji in Latviji.

Kapitalizem pa se čuti danes že dovolj močnega, da napravi naskok na najvažnejše pridobitev delavstva, na 8 urni delavnik. Na seji upravnega odbora mednarodnega urada dela dne 1. februarja 1928 je predlagal angleški vladni zastopnik Betterton revizijo washingtonske pogodbe o 8 urnem delavniku. Da so njegov predlog podpirali zastopniki delodajalcev brez izjeme, ni presenetljivo, vendar pa značilno. Vprašanje, če bo uspel načrt delodajalcev. Kljub položaju, kakršen je, je verjetno, da ne.

Sicer so dvignili nekateri industrijski krogi tako v Belgiji veliko kampanjo. (Belgija je namreč ratificirala w. konvencijo brez-pogojno.) Glasilo industrijcev je pisalo, da je bila Belgija žrtve lepih iluzij, tudi pri nas n. pr. je predlagala trgovska zbornica v Belgradu ministrstvu za socialno politiko, da se naj vpleje v principu 10 urni delavnik, češ da ne prenese jugoslovanska industrija 8 urnika.

Na drugi strani se pa mora pomisliti, da je postala ideja 8 urnega delavnika popularna že v vseh civiliziranih državah, posebno je pa postala last delavskih množic. Ni brez pomena, da je bila washingtonska konvencija priporočena v potrditev sledečim državam: Nemčiji, Argentini, Španiji, Braziliji, Španiji, Luksemburški, Paragvaju, Nizozemski in Urugvaju. Istotako se ne sme prezreti dejstvo, da so v večini držav uzakonjeni socialno-politični zakoni, ki imajo za podlago 8 urni delavnik in sicer: Nemčija, N. Avstrija, Argentina, Brazilija, Bolivija, Kitajska, Španija, Estonka, Finska, Indija, Italija, Latvija. Torej če bi hotel izpeljati kapitalizem načrt angleške vlade, bi dal signal za nastope delavstva celega sveta. Tega se posamezne države prav dobro zavedajo. Tako je nastopila proti angleškemu predlogu Francija, Španija, nedvomno bo prišla za njimi tudi večina ostalih držav.

Kljub temu se pa mora delavstvo zavedati, da mora biti čuječe in pripravljeno na boj. Kajti 8 urni delavni čas tvori fundament vsakega socialnega napredka. Ta notranji duhovni pomen je poudaril zelo globoko na skupščini Delavske zbornice načelnik krščansko-socialističnega kluba F. Terseglav. Če gre pa za fundament vsega delavskega socialnega napredka, potem se delavstvo ne sme strahiti pred raznimi težkočami in zaprekami, ampak se mora pomisliti, da so zapreke za to tukaj, da se premagajo. Slovensko delavstvo je že sicer izpregovorilo preko skupščine Delavske zbornice dne 12. februarja 1928, ko je enodušno manifestiralo za 8 urni delovni čas, vendar pa mora biti pripravljeno na še nadaljnje boje.

Klobuke najmoderneje in najelegantnejše v vseh najnovjših oblikah Vam nudi v bogati izbiri specialna trgovina klobukov **JOS. POK** nasl. M. BOGATAJ

LJUBLJANA, Stari trg št. 14.

Sprejemajo se popravila. Cene zmerne.

Narodni dnevnik prenehal

V včerajšnji številki javlja »Narodni dnevnik«, da mora mora vsled materialnih nepravil prenehati. »Narodni Dnevnik« je bil spočetka glasilo malih strank v Sloveniji: NRS, NSS in SKS. Ko so se narodni socialisti stopili s SDS in ko so samostojni kmetje prešli k Radiču, je »Narodni Dnevnik« krenil svojo pot in bil resnično neodvisen in je zelo objektivno gledal in

spremljal potek dogodkov.

»Narodni Dnevnik« je bil izrazito in odločno slovenski list. To je njegova največja zasluga in ta lastnost mu je vtisnila obeležje, ki je list slovenski javnosti prikupilo in mu pridobilo veliko iskrenih prijateljev — seveda pa, kakor kaže, še vedno premalo naročnikov in podpornikov.

Sveta življenje in vrvenje

Dobro jo je skupil

Daleč okoli znan skupni je pobiral od svoj zakupnikov denar in spravil na ta način 10.000 Din. Znesek je skrbno zavil v denarnico in se na večer odpravil domov. Ko je pa bil doma, je strahoma opazil, da je med potom izgubil mošnjo z denarjem vred. Naslednji dan je v časopisu naznanil svojo nesrečo in obljubil najditelju deset odstotkov nagrade, če mu vrne denar. Takoj se je javil nekdo, prinesel mošnjiček kot ga je našel. Skopuh ga odpre, najde v njem le 9000 Din in zamrmra: »Kakor vidim, ste vzeli obljubljeni nagrado že sami. Lepo ravno ni bilo; jaz bi vam bil dal še več, a naj bo, kakor je.« Dobri najditelj pa s tem odgovorom ni bil zadovoljen; zlasti ni hotel dopustiti, da bi ga sumil kdo kake nepoštenosti. Radi tega je tožil skopuha radi razžaljenja časti. Sodnik določi dan razprave in odredi, da se mu tudi corpus delicti predloži. Obe strani prideta osebno in vsaka vztraja pri svojem. Na koncu razprave izda sodnik salomonsko sodbo: »Stvar je zame čisto jasna. Kar je našel najditelj, ni to, kar ste vi izgubili. Vsled tega vzame najditelj mošnjo nazaj in jo hrani tako dolgo, dokler se ne javi oni, ki lahko dokaže, da je izgubil 9000 Din.« In kaj je z menoj? se oglasi skopuh. »Vi? Čakajte, da se najde pošten najditelj in vam vrne mošnjo z 10.000 dinarji, katere ste, kot pravite, izgubili.« In pri tem je ostalo.

Banditi v Sardiniji

Mussolini pridiguje, da vlada v njegovi državi najlepši red in mir. Če bi bila ta samohvala povsod upravičena, za Sardinijo gotovo ne velja. Deželica je eldorado roparjev, kot je mogoče si predstavljati samo še v pravljicah in pripovedkah. Ta otok pa ni samo nevaren, ampak prav tako tudi praznoveren. Ko je zadnjič policija na konjih ujela roparskega poglavarja Samuela Stochino, ki je imel enajst življenj na svoji vesti, so priredili sosedje in okoličani v hiši, kjer je ležalo truplo, čudno slovesnost. Zbrali so se vsi sosednji enajst roparjevih žrtev, približno 40 oseb, vsi črno oblečeni. Šli so eden za drugim mimo trupla in prijemali z roko levo nogo mrliča. Po mnenju teh kmetov ima ta obred velik uspeh, da je vseh nesreč zdaj konec in so člani družin nedotakljivi.

Drugi so trgali obleko, razrezali čevlje, da le dobijo najmanjši spomin na roparja. Ropar Stochino se je 8 let skrival pred oblastjo in vključ najstrožjim odredbam fašistske vlade se je šele sedaj posrečilo ga prijeti. Ima pa še preko 100 malih in velikih »junakov-banditov«, ki sede trenutno v zaporu, 20 »večjih« pa slej ko prej nemoteno gospodarijo nad Sicilijo, med njimi znani Santino Succu, nad katerega glavo so se že večkrat razpisale nagrade.

Najkulturnejši proračun ima Turčija

Sedanja turška država izdaja za šolstvo 6.158.930 turških funtov, to je skoraj polovico celega proračuna. More se torej po pravici reči, da ima Turčija najkulturnejši proračun izmed vseh držav.

Ljudska šola je obvezna za vse otroke brez razlike spola od 6. leta dalje. Izvesti se seveda šolska obveznost še ni mogla v celoti, saj mora Kemal paša orati na šolskem polju ledino. Danes je v Turčiji 5883 ljudskih šol z 11.766 učitelji in 385.455 učenci. V celi veliki predvojni Turčiji je bilo l. 1913/14 samo 2632 nižjih šol. — Srednjih šol je 69 s 6994 učenci. Na sred. šolah je po en svetovni jezik obvezen, in sicer se uče francoščina, angleščina in nemščina; vendar so francoski tečajji najbolj obiskani. Visoke šole so: univerza v Carigradu, pravna fakulteta v Angori in tehnična visoka šola v Konieh. Po vaseh imajo šole, ki se predvsem posvečajo poljedelstvu. Dalje v Turčiji 39 internatov in sirotišnic s 350 učitelji in 6581 gojenci. Sedaj se bodo začele ustanavljati še razne strokovne šole.

Kupujte stadionske srečke!

Zrebanje bo nepreklicno dne 25. marca

Kako dolgo žive živali

Vsaka žival ima gotovo srednjo povprečno dobo, ki se pa lahko bistveno prekorači. Razlika pa je velika celo pri najsorodnejših skupinah. Nekateri so postavili trditve, da je leno življenje vzrok dolge starosti. Ta trditev pa n. pr. pri pticah ne more držati; tudi počasna rast ne more biti vzrok. Krastača rabi n. pr. za popolno dorastlost več let, živi pa tako dolgo, kakor kukavica, ki je v enem letu že zrela. Da bi velike živali živele dalj kot male, tudi ni res. Tudi ni res, da bi odločevalo število potomstva. Krap, ki leže 500.000 jajčec, in orel, ki leže komaj dva do tri, živita približno enako dolgo. Zdi se, da se kakih pravil tu ne bo dalo postaviti. Deževnik doživi 10 let, rak 20, čebela-matica 2 do 5 let, navadna čebela 6 tednov. Navadni polž 2 do 3 leta, a vrtni 9 let, bisernica 100 let, krastača 300 let, domači petelin 15 do 20. Štorklja 70, krogar in papagaj 100 let, pes 28, konj 40 do 60 let, osel 100 let in slon 150 do 200 let.

Pojavi matere narave

Povprečno je na svetu vsako minuto 1800 neviht; na sekundo 1000 strel, na uro 360.000. Te številke je ugotovil angleški meteorološki urad v ministrstvu za zrakoplovstvo. Neviht bi bilo torej letno 16.000.000 ali dnevno 44.000. Ta statistika se opira na poročila 3000 meteoroloških postaj. V nekaterih tropičnih pokrajinah so nevihte in deževja tako pogostna, da opazovalci nimajo niti časa, vpisati jih v seznam. Največ neviht je na otoku Java in zaradi tega letalci v Avstralijo pustijo Javo običajno pri miru.

Kjer je in ni alkohola

Agenti prohibicijske oblasti so napadli člana romunskega poslaništva v New Yorku g. Raoula Alevru, ga prijel in odvedli v glavno pisarno alkoholne policije. Ko so ugotovili njegovo identiteto, so ga zopet izpustili, ne da bi mu dali kaka pojasnila.

Romunski poslanik je radi tega vložil protest in zahteval za svojo vlado uradno zaodščenje. Poslanik je napisal pet strani na stroj; med drugim je napisal tudi sledeče: Slučaj g. Alevra, njegove žene in služabnice je brez primere, je protizakonit napad na zasebno življenje. Postopanje prohibicijskih agentov je prekosilo tiranije boljševikov.

Ameriški listi so imeli zopet nekaj tečne hrane. Doznali so, da sta v stanovanje vdrla dva agenta, ne ravno prijetne zunanosti. So barica jima je odprla vrata in ko ju je zagledala gospa Alevra, sama Amerikanka po rodu, je padla v nezavest. Njen mož Alevru, diplomatski ataše, je bil ravno v kopalnici. Ko je zaslišal šum, je hitro priskočil na pomoč, a se moral končno tudi sam udati. Zanimiv je bilo zaslišavanje: Koliko gostov tja prihaja, koliko steklenic rakije ima, odkod dobiva alkohol, po čem ga prodaja in če je dober...

Slučaj ima še eno zagonetko: Ali sta agenta tako grdo ravnala z diplomatskim uradnikom radi tega, ker je priskočil ženi na pomoč, ali pa ker »ga« nista mogla piti oziroma sta ga preveč...

Proti budilkam

Zdravstveni poročevalec na urarskem zborovanju v New Yorku je predlagal, da naj se budilke v bodoče opremijo z glasbenimi pripravami, ki bodo na rahel, prijeten način budile speče. Ropot sedanjih budilk je mnogo kriv na splošni nervoznosti sedanjega časa.

Če ure ne gredo pravilno

Mestno upravo Durbana v južni Afriki je jezilo, da se množe pritožbe, da niti mestne niti zasebne ure ne gredo pravilno. Da bi tem pritožbam napravila konec, je uprava na mestne stroške nastavila nekega ameriškega inženjerja, ki je začel z elektrifikacijo vseh ur. Elektrificirati se morajo ne samo vse mestne in javne, ampak tudi zasebne — stenske ure. Prebivalci pa plačujejo odsej poseben davek za ameriškega gospoda inženjerja.

Zdravniki morajo pisati razločno

Norveška vlada je znajdla nov paragraf v kazenskem zakoniku: Zdravniški recepti morajo biti pisani razločno in podpisani z imenom zdravnika tako, da se bo lahko bralo tudi ime. Kdor se tej odredbi ne pokori, bo kaznovan z zapornom do treh mesecev.

Radio kot mujezin

Kakor znano, kličejo mohamedance ob določenih urah k molitvi mujezini, ki z visokih minaretov kličejo svoj: Alah je velik in Mohamed je njegov prerok! Sedaj nameravajo v novi mošeji v Nakodi v Indiji nadomestiti mujezina — z radio aparatom. Tako se modernizira tudi islam.

Kako preganjajo jetiko v Franciji

Francoska vlada objavlja poročilo o tem, kaj se je v Franciji storilo za pobijanje tuberkuloze, in sicer v decembru in januarju. Od 1. decembra lanskega leta do 5. januarja tega leta so razprodali po posameznih pokrajinah nad 140 milijonov letakov in sicer za 24 milijonov frankov. Ta zvezek se bo uporabil za gradnjo sanatorijev in drugih zdravilišč. Akcija je pokazala, da je vzbudila med narodom živahen odmev. Tako so v severni Franciji

razprodali mnogo več letakov kot v južni, kjer se jetika ne pojavlja tako pogosto kot na severu. Samo v enem upravnem okrožju na severu so prodali 15 milijonov teh tiskovin!

Lekarnar čudak

V Parizu imajo lekarnarja, ki noče priznati nedeljskega počitka, češ, da nihče ne more komu prepovedati, da dela, kadar in kjer hoče. Mož — piše se Castille — ima nedeljo za nedeljo svojo lekarno odprto in prodaja v njej, kar se drugače v lekarnah ne prodaja: tako včasih sadje, drugič evetlice, pa knjige itd. Castille je bil zaradi kršenja nedeljskega počitka že 130 krat obsojen na globo, ki jo vselej smešljaje plača, razsodbo pa obesi v izložbeno okno. Lekarniški pomočniki nedeljo za nedeljo demonstrirajo pred njegovo lekarno in policija mora vsako nedeljo na vse zgodaj v jutro zastaviti prostor, da vzdržuje red in promet. Castille pa pri celi stvari dobro izhaja, ker je postal najpopularnejši lekarnar v Parizu.

Materinstvo brez nevarnosti in bolečin

Pariški »Matin« z dne 14. t. m. poroča, da je prof. Paul Delmas, načelnik porodnišnice na Montpellieru, iznašel način, po katerem potече vsak porod brez nevarnosti in bolečin. Prof. Delmas in več drugih profesorjev strokovnjakov je novi način preizkusilo kot mnogoštevilnih slučajih ter se je izkazal kot popolnoma zanesljiv. Prof. Delmas je o svoji iznajdbi poročal na medicinski fakulteti.

Res »tehni« razlogi

Ameriški opekarnarji zahtevajo, da se ameriška opekarska industrija zaščiti s carino. Da prepriča zakonodajni zbornici o potrebi zaščitne carine, je sklenil neki opekarnar, da pošlje vsem članom senata in kongresa zbirko strešne opeke kot »najtehtnejši« razlog, da se zakon sklene. Tako so delavci zavili 5000 kosov strešne opeke, ki jo pošljejo v Washington. Parlamentarci bodo debelo gledali!

Koliko je Čehov in Slovakov po svetu

Izven češkoslovaške republike živi 1 milijon 200.000 Čehov in Slovakov v Ameriki, 150.000 v Madjarski, 115.000 v Jugoslaviji, 100.000 v Avstriji, 70.000 v Nemčiji, 47.000 v Romuniji, 25.000 v Kanadi, 16.000 v Rusiji in 8000 v Argentini. Te številke še niso končne, ker se nahajajo posamezni drobci tudi drugod, n. pr. v Afriki. Letno odide iz republike preko morja 30.000 oseb v starosti 20—40 let. Visoko število izseljencev bo sčasoma delalo državi velike skrbi in treba bo dobre organizacije, da ti drobci manjšega naroda ne utonejo v svetu. Bog ve, koliko je pa Jugoslovancev raztepenih po svetu.

Chicago ob dobro ime

V Chicagu se po vseh protestantskih cerkvah vrše molitve s prošnjo, naj Bog prežene korupcijo in izsiljevanje iz mesta Chicaga. V neki resoluciji pravijo: Korupcija, vplomi in izsiljevanja se v našem mestu tako hitro množe, da je dobro ime mesta v nevarnosti. Mestni uradniki in lopovi so eno. Konec molitve pa se glasi: O Bog, vcepi v srca tistih, ki nas vladajo, željo in voljo, da očistijo mesto korupcije in zločinov.

Dvobojna norost

Graški »Volksblatt« se pritožuje, da oblasti prikrivajo dvboj, ki se je vršil te dni v Murau, tako da ni mogoče zvedeti imen in drugih podrobnosti. Včeraj pa se je vršil v Gradcu drug dvboj, in to med plesnima učiteljema bivšim »stotnikom« Karlom Mirkowitschem in Viktorjem Eichlerjem. Vzrok — konkurenca. — V Budimpešti se je vršil takozvani ameriški dvboj med dvema dijakoma, ki sta se zagledala v isto dekle. Črno kroglo je potegnil 20 letni medicinec Meszlenyi in si nato pognal kroglo v sree. Upajo, da bo okreval.

Vljuden soprog.

Ona piše: »Sedaj, ko sem štiri tedne tu v kopališču, tehtam le še polovico. Kako dolgo naj še ostanem tu?«

On odgovori: »Še štiri tedne...«

Kakor se vzame.

Učitelj: »Kako je dvojina od »otrok«?«

Učenec: »Dvojčka...«

Po domače. »Kje si pa spoznala svojega drugega moža?« — »Na čisto preprost način: Mojega prvega moža je z avtom povozil.

»Kaj pa vendar delaš, otrok moj?«
»Vaš sosed je izgubil bankovec.«
»Kaj pa to tebe briga?«
»Nogo držim na niem.«

Za duha in srce

Češki katoliški prepoved v umetnosti

Jaroslav Durych

Dr. Jaroslav Durych je najznačilnejša in najbolj energična osebnost sodobne češke književnosti, vendar pa njegovo ime še ni znano izven mej njegove domovine. Vse do zadnjega časa se celo velika večina njegovih rotakov ni brigala za

njega. Zakaj Durych je prevelik umetnik in preveč obsežen, da bi mogel pripadati kakoli literarni klički. Še manj išče za svojo umetnost opore v pisateljih in kritikih, ki so sužnji povprečnosti in duševnega uboštva meščanskih in socialističnih strank in morajo sovražiti vse, kar je neljubno političnim voditeljem. Durychu zato ne delajo reklame v inozemstvu državni uradniki in ga še tudi niso začeli prevajati v angleščino. A Durych je tudi ne bi hotel. On ni vzglednik, ki jo je mogoče hitro zažgati kjerkoli, da hitro izgine njena svetloba in toplota. Kakor sonce je, ki se pojavlja počasi in se bori s temo, pa zato s svojo svetlobo in toploto vzbudi novo življenje in zapusti trajne sledove.

Durych nima zaslombe v večini svobodni-seinega češkega izobraženstva, ker ni samo povprečen umetnik, temveč genij in poleg tega še katolik. Ne samo v krstnih knjigah. Po pravici ga treba prištevati med najbolj praktične, sposobne in izkušene češke kulturne delavce, ki postavljajo kat. obnovo na trdne temelje. Bolj kakor kdo drugi pozna sedanje življenje, njegove potrebe in najboljša sredstva za uspešno delo. Brez kompromisa in s tisto odkritosrčnostjo, ki je odlikovala češkega mistika in reformatorja verskega življenja Milica v Kroměříže (†1374), se bori za svoje ideale. Ne gleda, na kateri strani so napake in na kateri strani treba reforme. Z isto objektivnostjo izprašuje vest nasprotnikom kakor katolikom. Udeležuje se na raznih poljih. Velik ni samo v poeziji kakor »Sv. Václavu«, še močnejše in silnejše se uveljavlja njegova umetnost v pripovedkah in romanu. Njegov roman »Sedmikráskas« je dobil letos ob novem letu moravsko deželno nagrado. Durych je izvrsten literarni kritik, ki vedno meri objektivno in kvalitativno. V kritiki in polemiki je nevaran orkan, k pomete vse smeti in odkrije pokopane in skrite vrednote. Priznan je kot publicist in časnika. Ko je kot urednik Lidových listov napisal, da bo treba mesto porušene Marijinega kipa na Staroměstském trgu v Pragi postaviti nov, še veličastnejši in sicer na razvaline Husovega kipa, takrat je bila njegova gromčena in sarkastično-satična beseda tako glasna, da je nastal predmet razprav bivše vladne koočije in je moral kot žrtev zapustiti redakcijo. Razen tega pa je Durych najboljši in najrednejši »sotrudnik« izvrstne asketično-mistične kat. češke revije »Na hlubinu«, ki jo izdajajo moravski dominikanci. Motil pa bi se, kdor bi radi tega mislil, da ga kat. krogi dovolj čislajo. Mnogo jih je, ki mu zamerijo, da preveč jasno vidi v sedanjost in bodočnost, očitajo mu njegov krepak jezik, neizprosno odkritosrčnost in ostro, fino satiro, ki prizadeje vedno vzbudi vsaj iz sladkega spanja.

Kdor se v takih razmerah upa boriti z vso citnično zlobo češkega svobodomiselstva, mora imeti mnogo železa v svoji krvi. Ker plodovi njegovega peresa izhajajo tudi v nabožnih listih, bi Durycha njegovi nasprotniki že davno raztrgali, če ne bi bilo v njegovih delih tako velika porcija umetnosti, da so vsi protistrupni brezuspešni. Proti svoji volji ga morajo čimdalje bolj priznavati, njegove knjige pa se prodajajo zelo hitro, čeravno izhajajo vse v razkošni zunanji opremi. Najboljši češki kat. založnik Kuncif, noče biserov shraniti v neokusno posodo. Kuncif, ki uspešno tekmuje na pariških knjižnih razstavah, da umetniškemu delu vedno tudi umetniško književno zunanost.

Začetkom tega leta je začel Durych s svojim prijateljem Dostalom v Kuncifovi založbi izdajati mesečnik »Akord«. Posvečen je književnosti in vsem perečim kulturnim vprašanjem. V njem se bori Durych za umetnost in katolicizem. Brezobzirno gre brez strahu za svojim ciljem, ki je sedaj v češkem narodu dalje kakor sega ena človeška roka. Durych se bojuje za absolutne duhovne in narodne vrednote in ima za češki katolicizem in narod še večji pomen kakor bo velikanska proslava tisočletnice smrti češkega kmeza sv. Václava 1. 1929. — Noče biti voditelj, pač pa tovariš in sodelavec mladih, ki še niso začeli niti pisati. Varal bi se, kdor bi mislil, da hoče ustvariti »katoliško umetnost«. Sam pravi:

»Ni katoliške umetnosti; če pa je kje kaj podobnega, tedaj naglo teči proč! Pač pa velja narobe: vsaka umetnina je katoliška, pa naj izhaja iz rok poganca ali maorskih roparjev. Zakaj Spiritus flatus ubi vult. Vsaka umetnina nas tudi vsaj malo uči ali seznanja s katoliško vero. Ali to velja zveč samo za umetnino, ne pa za to, kar se samo naziva umetnina, a je le njena prostitucija.«

»Prave umetnine so zelo redke. A ne bo boljše, dokler umetniki ne najdejo zakonov umetnosti in se jih ne drže. Vse polti vodi k njim. V sedanjosti dobi, ko je vsaka človeška beseda razkrita in zmeden njen pomen, ko ni v ničemer edinstva, nas vodi k tem zakonom samo edina pot, a ta je spoznanje katoliške vere.« (Akord, št. 3.)

Durych skuša dati Akordu slovensko lice. Upamo, da bo našel v njem mesta tudi za slovensko kulturno življenje.

Akord stane letno 60 Din in se naroča pri L. Kuncifu, Praha II, Voršilská ulice. —nš—

Na hlubinu

Ze tretje leto izbaja v Olomucu izborni mesečnik »Na hlubinu«. Izdajajo ga moravski dominikanci, ureja ga o. Silvester Brailo. Namenjen je izobraženim krogom in se bavi predvsem z asketiko in mistiko. Taka revija je bila Čehom že davno potrebna. Malo je nabožnih revij, ki bi bile tako dobre kakor je ta. V njem ni listega napak, niti pobožnosti, o katerem pravi Durych, da je več ljudi odbilo od cerkve kakor junaki iz skrajne brezevernosti. »Na hlubinu« pozna dušo modernega inteligenta in se ji skuša približati v sedanjem času primerni metodi. Pričujoča tretja številka letošnjega letnika prinaša na uvodnem mestu članek laika dr. Durycha, najboljšega češkega sodobnega literata pod naslovom »Ampak reci le z besedo!«. O prijateljstvu z Bogom piše dominikanec Soukup. Urednik o. Brailo razpravlja zelo nazorno in s filozofsko globokostjo o benečnem do Boga v članku »Razumeti prijatelja«. V jasni luči kaže v zgodovinski resničnosti publicist B. Benetka mogočno in sveto postavo Arnošta iz Pardubic, prvega praškega nadškofa, svetovalec in prijatelj Karla IV. Pomen posta osveštuje v moderni luči Hexis. O novo zakonski daritvi piše Dittl. Na koncu prinaša časopis oceno versko-filozofske domače in tuje literature. Zelo zanimiv je kotiček, kjer list odgovarja na verske dvome in težave svojih naročnikov. —nš—

Pax

(Letnik III, št. 3.)

Benediktinski samostan v Emausu v Pragi je središče liturgičnega gibanja. Veličastvenost bogoslužbe in lepota skupnega prepevanja koralnih molitev cele samostan. družine vabi v Emaus katoliške vernike iz najbolj oddaljenih delov mesta. Ko je pred dvema leti dobil Emaus po več stoletjih zopet češkega opata, si je opat Vykontal postavil nalogo sodelovati pri verski obnovi celega naroda. Zato je začel izdajati za izobraženstvo mesečnik Pax, ki je posvečen predvsem liturgičnim vprašanjem. Tudi kulturnega zgodovinarja bosta zanimali med drugimi razprava opata Vykontala o zgodovini hostije z lepimi podobami in Sedlačka Razvoj mašnega petja v srednjem veku. V časopisu sodelujejo tudi moravski dominikanci. —nš—

Akord

(Letnik I, št. 3.)

Durychov Akord prinaša na uvodnem mestu pesem mladega pesnika Bohuslava Reyneka Zima v mestu. Leona Bloya Pismom naročnici (ki ga je »Slovenec« objavil v božični leposlovni prilogi 1927) sledi duhovno Durychovo razmišljanje o krizi češke umetnosti. Poljak Wladyslaw Jaworski je priobčil razpravo »Edinica in država«. Znani nabožni pisatelj, dominikanec S. Brailo prikazuje življenje in delovanje srednjeveškega mistika Henrika Suza in ga skuša približati sedanjemu pojmovanju. Rus M. Berdjaev v nadaljuje svoja Razmišljanja o ruski revoluciji, ki so izredno zanimiva in globoka. V članku »Vendar najdemo!« primerja Durych sodobno beletristično književnost v Franciji in Nemčiji. Francosko odločno zavrača. Francoskim kat. pisateljem hudo zameri, da proizvajajo umetniško tako slabe knjige, češ, da se more to najmanj odpušiti ravno Francozom, ki imajo v delih svojih svetnikov z umetniške strani mnogo tako popolnih del, da se jih svetovna literatura dolgo ne bo doselga. Na podrobni analizi knjige nemškega pisatelja Er. Herwig: Sonet Sebastian von Wedding nazorno dokazuje visoko stopnjo nabožno-leposlovne nemške književnosti. Akord ima redno tudi umetniško prilogo. —nš—

Glazba v Ljubljani

Koncert zagrebškega Tria. V petek dne 9. 1. m. je bil v Filharmoniji koncert Tria Sancin-Maršič-Matz, katerega odlične umetniške kvalitete smo opazili že na lanskem novinarskem koncertu, čestitajoč našemu globokoljubnemu svetu k novemu umetniškemu konceptu koncertnemu faktorju. Na programu so bili Smetana, Dvořák in Novak. Smetanov Trio v g-molu op. 15 ima tri slavke in je umetnina, ki si po formalni preganosti in dovršenosti in sugestivnem idejnem in čustvenem elementu komaj dobi para v češki romantični komorni literaturi. Smetana je le eden in če bi bil ustvaril ničesar drugega kakor ta Trio pa bi kvartet v e-molu, bi bil nemara istotako slaven, kakor je. Allegro ima meditativni značaj, kakor bi si grebel v dušo, Dumky (če se ne motim za ime?) mu je soherzosen, lahek, ritmičen kontrast (jasne in prozorne forme). Finale v hitrem tempu pa vse v enotno veže konec samostojne lirsko-dramatske vrednosti. Dvořakov Trio (B. op. 21) ima, mislim Allegro. Andante z varijacijami, ritmični rondo in finale — ta se daleč tako ne seže v srce kakor Smetanova skladba, čeprav je formalno nemara baš tolikšna umetnina. Novakov Trio quasi una Balleta obravnava dvotematški konflikt in je logične forme, lirskega, dramatičnega in humarnega značaja z vsem impresivističnim aparatom barv in blestečih pasajnih mavric — najsi, Smetanovega dela ni prekosil na tem koncertu ne Dvořák ne Novak. Le Smetani se je posrečilo prodreti debelo skorjo modernega, hladnega oklepa okrog srca! — Trio s Sancinom na čelu je pokazal vrline, vredne sorodstva z Zikovi. Smetano je dal s srcem, Novaka z okusom, temperamentom, pa vendar formalno vse-skozi prelehtano, da o tehniki itd. ne govorim. Tuptam bi bil celisti želel, da bi bil bolj glasno posegel v melodično pletivo z violino, Matzovi (I. št. Smetane) pa diskretnije podrejenosti, ki jo je pa večinoma imela in pokazala, da zna biti ne samo temperamentna, nego tudi delikatna. Inteligentna muzika je bila to Trio, mislim, je umetniški zrel, da se postavimo z njim tudi kje v inozemstvu in sploh bi si želeli Sancina čuti še posebej v katerem solo-koncertu z modernim programom! S. V.

Haydnovo »Stvarjenje« v Mariboru

Slovensko pevsko društvo »Maribor« je proizvajalo 7. marca v Mariboru Haydnov oratorij »Stvarjenje«. Ta pevski zbor, ki je komaj odrasel otroški dobi, je prvi nastopil pred glasbeno tako izobraženim občinstvom kot je mariborsko, s tako velikokonzertnim programom. Izvedel ga je tako izobno, da si je pridobil s tem odkritosrečno priznanje in velik ugled. Nedostaki so v lepoti skladbe in preciznosti izvajanja tako utonili, da se niso mnogo opazili.

Prihod pevecv na oder je bil eleganten in discipliniran. Orkester je bil sestavljen iz vojaških godbenikov. Slavov Matice in nekaterih dru-

gih v mariborski javnosti znanih glasbenikov. Imel je lepo, hvaležno vlogo. Rešil jo je splošno zelo dobro. Sempatje so se slišala inenja, da bi bil orkester podal lahko še več. Na vsak način se mora priznati čista intonacija, gibčnost, interpretiranje z globokim razumevanjem, izobno dinamiko, in razumevanje za vodilne vloge posameznih godal. Zelo lepa so bila mesta za flavto, oboe. Sempatje je bil orkester — posebno pri solistih malo premočen, nekajkrat pri presto mestih malo narazen — pavke nekajkrat prepozne, splošno pa je bil celoten orkester vedno res na umetniški višini.

Med solisti je najbolj ugajala gospa Lovšeto-va. Bila je biser v celi prireditvi in je mariborsko občinstvo naravnost očarala. Njen neprisljen čisto naraven nastop, nežnost in ljubkost a vendar strogo umetniška umerjenost v kretnjah in izražanju, njen glas — posebno v visokih legah, čist zvok, obsežen poln moči in življenja in nobene barvenosti, ki je tako čudovito lepo izražal vso globino čustev vloge Gabriele Eve, potem tehnično dovršena izsolanost, ki se je tako lepo razodevala v ritmično težkih koloraturnih postopih — posebno pa globoko in pravilno pojmovanje in ustvarjanje svoje vloge, ki ravno pri Oratoriju ni lahka — vse to je dvignilo prireditev na višek in nam pokazalo najbolj — kaj je položil Haydn v svoje Stvarjenje. Gospa Lovšetova je pripomogla največ k velikemu uspehu celotne prireditve. »Maribor« je lahko ponosen, da si je pridobil to umetnico za sodelovanje. Upamo, da jo kmalu zopet slišimo. — Gospod Burja, tenor mariborske opere, ima lep, lirčen glas; malo sicer ozek, a simpatičen posebno v višinah. Glas bi se dal še razviti in posebno v spodnjih legah spopolniti in razgibati. Sempatje ga je premočen orkester nadkrilil. V nekaterih solospevih in tudi v duetih in tercetih, je prišel zelo dobro do veljave, dasiravno je umetniški značaj in slog Oratorija opernemu pevcu težko pogoditi. — Gosp. Nežalič, istotako član mariborske opere ima obsežen, polnozvočen pristno basovski barven glasben material. Vloga je bila hvaležna in poznalo se mu je, da je skušal podati vsestransko izčrpno. Se mu je tudi povečini posrečilo. Nekatera mesta je pel naravnost krasno in žel tudi zaslužen priznanje. V duetih z gospo Lovšetovo, posebno pri koloraturnih, težkih ritmičnih postopih, je sempatje nekoliko nesigurno in v nižjih legah neizgledno zvečeno. Kje je bila krivda, ne vem. Vloga Rafaela in Adama kot taka, je bila dobro podana in bi bila še boljši, če bi ji bil ostal bolj ohranjen značaj Oratorija.

Zbor — kaj naj zapišem o njem? Iz navadnega društvenega zbora je postal kar čez noč koncertni zbor, ki ga je treba vpoštevati. To je veličanski napredek, če se pomisli, da so člani v glasbi še skoro začetniki, zaposleni v poklicih, ki jim ne nudijo mnogo prostega časa za glasbeno šolanje. Pozna se zboru mladost, sempatje še nedozoreli, neizgledni glasovi — zato pa je možnost razvoja iz rasti tem večja. Sopran je dober, v višjih legah malo boječ, zato sempatje zaostaja v višinah. Alt, glasovno dober, toda številno preslaba. Tenor bi potreboval nekaj več izrazitosti in tenorske barvenosti. Bas je močen dovolj, obseg in barva primerna — polno zvočnost posebno v višjih legah bo treba še vdolati. Pozna se že tudi notranje konsolidiranje v zboru in razumevanje za harmonično enotnost in ravnotežje glasov. Tudi tista začetna mehanicitnost pri predavanju je deloma premagana. Zbor je bil gibčen, prožen in sledil voljni dirigentu. Le nekaj vpadov in postopov v tujah je bilo nepreciznih. Poznalo se je tudi zboru, da skuša razumevati in prodajati to, kar je bilo mišljeno od komponista. Na vsak način je rešil zbor zelo častno svojo nalogo in je marsikoga presenetil. Če bo »Maribor« razumeval svojo nalogo in delal tako vztrajno naprej — bo postal vpoštevjan vreden koncertni zbor.

Dirigentu gosp. Gašpariču naše popolno priznanje in odkritosrečne častitke. Vemo, da je bila ta prireditev največ sad njegovega dela. Mlad, glasbeno izredno nadarjen, korajžen, vztrajen in odločen, lahko privede »Maribor« do lepe višine. Njegov prvi nastop je pokazal, da je na svojem mestu. Njegov nastop, dirigiranje, suvereno obvladovanje kompozicije, zbora in celotnega aparata je vzbudilo opravičeno priznanje. Pričakujemo od njega še veliko — prav veliko. Slovensko besedilo Oratorija je dobro prikrojeno glasbenemu partu.

Občinstvo je bilo točno — zelo dovozno in hvaležno za izreden glasben užitek.

»Maribor« si je izbral za svoj prvi nastop »Stvarjenje«. Mislim, da tudi iz tega namena, ker ima resno voljo ustvarjati z resnim delom in odločnim stremiljenjem še mnogokrat slične glasbene prireditve — in sodelovati v prijateljski slogi z drugimi pevskimi zbori na glasbeno kulturnem polju. Sedaj, ko se je »Maribor« pred poklicano javnostjo tako izobno kvalificiral, je pa skrajna dolžnost vseh »somišljenikov«, ki imajo zmožnosti za glasbeno kulturno delo — da vstopijo v njegov krog in pomagajo pri tem važnem delu. »Maribor«, še mnogo takih prireditev in uspehov! —i—

Nagrade belgrajske akademije nauk

Na »svečani« seji belgrajske Akademije nauka (Ak. znanosti) v torek 6. t. m. so bile razdeljene nagrade za odlikovana dela iz preteklega leta. Nagradjeni so bili: Dr. Borivoj Milojević za razpravo: Tipovi dinarskih ostrva, dr. Borivoj Drobnjaković za spis: Kasnaja, Milan Karanović za studijo: Sajnčka župa u Bosanskoj Krajini, dr. Sima Trojanović za razpravo: Negdašnje odolevanje pravoslavljnih Srba Muslimanima in Hija Jelčić za tiskano delo: Naše morske luke. Razpisana nagrada za najboljšo delo o življenju in vladni kralja Milana Obrenovića je bila prisojena znanemu publicistu in književniku, sedanjemu predsedniku Akademije nauka, Slobodanu Jovanoviću, ki je stvar natančno obdelal v dveh knjigah (Knez Milan Obrenović 1838—1878, Kralj Milan Obrenović 1878—1880).

Stoletnica Leva Tolstega

Lep jubilej praznuje letos slovanstvo: Stoletnica rojstva Tolstega. Lev Nikolajevič je bil rojen 9. septembra 1828 v Jasni Poljani. Hrvatje so začeli zgodaj in so se že oddolžili njegovemu spominu z obširnimi delomi: Lav Tolstoj, ki ga je napisala Milica Bogdanović. Je menda najboljše in najstarejša studija, kar jih imamo o Tolstoju v jugoslovanski književnosti. Obsega čez 700 strani. Avtorica govori največ o Tolstoju mislec, razlaga njegove ideje o veri, dalje o vzgoji, spolnem življenju, o znanosti in umetnosti, o družbi in državi. Knjiga stane 120 Din. — Morda smo tudi Slovenci kaj dolžni Tolstoju; za Vojno in mir, za Ano Karenjino? Če smo, moramo dolg vrniti. In prav letos je najlepša prilika.

Drobiž

Aleksander Borowski, slavni ruski pianist, bo v sredo, dne 14. t. m., koncertiral v Zagrebu. Ivan Mestrovic je odpotoval včeraj Chicago, da bo tam nadzoroval postavljanje obeh svojih spomenikov »Indijanskih jezdecev«. Z njim potuje tudi cizeler Emil Jungman iz Zagreba.

Tehnika

Tehniški napredek v l. 1927.

Cim bolj postaja gospodarsko življenje komplicirano, tembolj je posameznik prisiljen izrabljati svoje zmožnosti le v ozkem krogu. Ker pa človek pri tej hitro napredujoči specializaciji postane nehoti enostranski, ne bo škodovalo, če včasih obrnemo svojo pozornost preko ozkih mej svojega udejstvovanja in skušamo dobiti pregled čez vse tehniške panoge, kolikor je to danes sploh mogoče.

Predvsem je bila zanimiva tehnološka razstava, ki jo je priredilo inženjersko društvo v Berlinu. Pokazala je, da se napredek v preiskovanju materiala dviga vzporedno z zahtevami, ki jih stavijo tehnologu konstrukterji zlasti v strojogradbi in letalstvu, da ne omenjamo cele vrste procesov, katerih izpopolnitev je v prvi vrsti odvisna od poznavanja v poštevh prihajajoče materije.

Zahtevi po čim cenejši pogonski sili skušajo moderni tehniki zadostiti na ta način, da koncentrirajo proizvajanje sile v čim večjih napravah. Dosedanji rekord v tem oziru je neki turbinski agregat v Ameriki, ki proizvaja circa 1.250.000 KS; zgleda pa, da se ta velikan ne bo dolgo veselil svojega prvenstva, ker se že gradi kolos, ki bo proizvajal še večjo energijo.

Pri vsak dan večji porabi bencina bi človek mislil, da pride čas, ko bodo zaloge izčrpane in se bodo ustavili motorji letal in avtomobilov. Bojazen pa je nepotrebnost, kajti v Nemčiji že izdelujejo bencin in druge vrste mineralnega olja iz rjavega premoga. Ena sama tovarna proizvaja letno 120.000 ton olja! Zadeva je torej rešena, če ne bo prej zmanjkalo premoga kakor nafte, iz katere pridelujemo bencin.

Zanimivi so tudi poskusi, izkoristiti plimo in oseko. Na obali Severne Amerike že snujejo kolosalno napravo, ki bo izkoriščala dviganje in padanje morske gladine in bo proizvajala letno 2 in pol milijarde KW ur. Tudi toplotno razliko na površini in v globini, ki je v tropičnem morju znatna, bodo kmalu znali tehniško izkoristiti. Ko se bodo ti poskusi praktično obnesli, bomo lahko zaprli zamazane rudnike, ker bo industrija krila potrebo delovne sile iz ogromnih električnih central, ki bodo zrastle ob obalah. Da bodo takrat tudi v zadnji hribovski koči svetili in kurili z elektriko, leži na dlani.

V razvoju letalstva igrajo važno vlogo poskusi z brezmotornimi letali. Taka letala izrabljajo silo vetra in skušajo posnemati delovanje ptičjih peroti. Čeravno je problem silno kompliciran in bo preteklo še mnogo časa, preden bo brezmotorno letalo moglo konkurirati onemu na motorni pogon, imamo vendar tudi v tej panogi zaznamovati lepe uspehe. Rekord ima v trajanju brezmotornega poletu Nemec Schulz, ki se je 14 ur držal v zraku v brezmotornem letalu. Ze danes pa igra »drseči« let važno vlogo pri potniških letalih, kjer se absolutno zahteva možnost pristanka, tudi če odpove motor, kar se doseže ravno z omejenim brezmotornim poletom, čeprav gre tu samo za pristajanje letala in ne za start.

Najvišje se je dosedaj dvignil v prostem balonu ameriški kapitan Gray. Dosegel je višino 12.945 m nad morjem in tako postavil svetovni rekord. Škoda, da se je drzni letalec pozneje smrtno ponesrečil. V Friedrichshafnu gradijo zepelin »Z I 127«, katerega bodo gonili motorji na plin in ne več bencinski motorji, kakor dosedaj.

Poročevalno službo bodo olajševale nove kabelske proge. Po vojni je dobila n. pr. Nemčija kabelsko zvezo z Ameriko, da ne omenjamo prog Berlin—Dunaj in Berlin—Pariz. Žično in brezžično prenašanje slik je že tako napredovalo, da se ga že z uspehom poslužuje zlasti policija in žurnalistika. V Franciji je že več takih prog; zadnje čase pa tudi v Nemčiji. Tako je n. pr. že mogoče »gledati« z Dunaja v Berlin.

Splošno lahko rečemo, da bo bližnja bodočnost rešila probleme, ki jih naši očetji niti poznali niso. Drugo vprašanje pa je, če bodo vse te iznajdbe res dvignile splošno blagostanje. Če se spomnimo zgodovine, ne moremo biti optimisti.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm, da je naš predobri soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Anton Jere

gostilničar, posestnik in župan občine Iška loka,

dne 10. t. m. ob 6 zvečer po kratkem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 12. marca t. l. ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Strelška ul. 10, na pokopališče na Igu.

Ljubljana—Iška loka, 10. marca 1928.

Zalujoči ostali.

Mesni pogrebni zaved.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znakovi! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Trgovski potnik
verziran manufakt. in galanterist, več slov., nem., srbohrv. in ital., v južnih krajih dobro vpeljan, išče zastopstva. — Cenjene ponudbe na Hrabroslav Kogovšek, obl. konc. gosp. pisarna, Dol. Logatec.

Izkušen mlekar - sirar
želi službo. Vstop takoj ali pozneje. Zmožen tudi korespondence in knjigovodstva. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1966.

Oženjen hlapec
brez otrok, išče službo k paru konj do 15. t. m. — Franc Vonisch, Sevnica ob Savi. 1999

Prodajalka
izučena v meš. trgovini, išče mesta takoj. Gre tudi na deželo. — Cenjene dopise na upravo »Slovenca« pod značko Poštena 1998.

MLINAR
19 let star, vaje v valjenju in kmetijskem mlinu, išče kakršnekoli službo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2069.

Kuhar z dobrimi večletnimi spričevali, išče mesta. Zmožen samostojno voditi vsako večjo ali manjšo kuhinjo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Marjiv«.

STROJEVODJA
izprašan, trezen, več vseh popravil, želi premeniti službo v Slovenijo za parno žago ali za vožnjo. Dobra spričevala. — Nastop 15. IV. L. B., Klanec 100, Perušič, Lika, H.

GOSPODIČNA
z večletno prakso v špec. in delikatesni trgov., želi službo. Cenj. dopise pod: »Zanesljiva« št. 2043 na upravo »Slovenca«.

PRODAJALKA
popol. verzirana v meš. trgovini, želi premeniti službo. — Ponudbe na naslov Anica Mikolič, Dorn pri Celju. 2044

LESNI MANIPULANT
mlad, več razen lesne manipulacije tudi vodstva taje, slovenščine in italijanščine tudi pisno, ter možen tudi vseh pisarnišk del, išče primerne službe. Ponudba na upravo »Slovenca« pod šifro »Manipulant« št. 2088.

Izkušen obratni delovodja
na mašinski moister, izkušen strokovnjak s prvotno prakso v modernih napravah in električnih napravah, parnih žagah, poploma zanesljiv pri popravilih vseh eksplozivnih in dieselmotorjev, ki se dobro razume tudi na montažo novih naprav, električnih instalacij in vsakršnih popravil, išče službo s 1. aprilom. Prvovrstne reference. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Strokovnjak« št. 2089.

MLADENIČ
mladen, v pošten, vojaški se prost, kot hranilec mase, išče službo kot sluga ali delavec v skladišču. Naslov v upravi pod 2081.

GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Pouk
CITRE!
ljubim prvi pouk začetnikom po nizki ceni. Naslov v upravi pod 2083.

Proste službe
Krojaškega vajenca sprejem iz Ljubljane (okolič). Naslov v upravi 2086.

Blagajničarka
veščja slov. in nem. jezika, se sprejme. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kavcija 3 do 5000«.

Dimnikarskega vajenca
sprejem. Kje, pove upr. »Slovenca« pod št. 2050.

Mizarski vajenec
krepak, se sprejme. Oskrba po dogovoru. — A. Frbezar, mizar, Šmarje-Sap. 2048

Sprejme se dobra pisarniška moč
za knjigovodstvo. — Ponudbe pod: »Coloniale« št. 2059 upravi »Slovenca«.

Čevljarkega POMOČNIKA
vajenega šivan, in zbitiga dela, za eksport in po meri, sprejem. Orli imajo prednost. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi lista pod št. 2065.

Dva vajenca
za soboslikarsko in pleskarsko obrt sprejme trdka. — »Brata Rožič«, Ljubljana, Večova ulica št. 8.

Išče se sposoben vrtnar
po možnosti mlad, neoženjen, praktičen katolik, ki bi se pečal izključno samo z vrtnarstvom na posestvu, 5 km od Sinja. Prednost ima oni, ki se razume na »Trotore«, ker se s pomočjo istega zaliva. Plača po pogodbi. Hrana in stan. v naravi. Nastop takoj. Reflektant naj pošlje svoje ponudbe z zahtevno plačo na Franciškanski samostan v Sinju, Dalmacija. 2071

Učenka
se sprejme v mod. trgovino v Ljubljani. Hrana in stan. v hiši. — Naslov se dobi v upravi Slov. pod št. 2063

POZOR! Rabim za svojo opekarno 3 partije ročnih delavcev
za izdelovanje opeke. — Prednost imajo oni, ki so dela že dobro vajeni. — Franc Jerko, Črnuče, p. Ježica.

KROJAŠKI VAJENEC
se sprejme takoj pri T. Pačon, Mestni trg 17.

Služkinjo,
ki zna zares kuhati in ostala hišna dela opravljati, sprejem. Prečna ulica 8.

Za takoj se sprejmeta 2 mizarska pomočnika
za stavbena in pohištvena dela, starost nad 23 let, z dobrimi spričevali, in en UČENEC za isto obrt. — Ignac Grden & komp., strojno mizarstvo St. Vid pri Stični. 2038

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

Iščem mesta
GOSPODINJE
žerjoli, za takoj ali pozneje. Pisane ponudbe a podružnico Slovenca v Celju.

I

Več tuči!

Leonove socialne okrožnice

Vsak veliki papež, tako prča zgodovina, ima kako veliko poslanstvo. Pij XI. je papež misijonstva in edinstva Cerkev, Benedikt XV. je bil papež miru, Pij X. papež sv. evharistije, Leon XIII. socialni papež.

Najhuje zlo, ki ga je zri Leon okrog in okrog, je bila anarhija, umska, uravna, politična in socialna anarhija. In sicer je to zlo uradno prepleta: anarhija na enem polju je povzročala anarhijo na drugem polju in zopet vzvratno. le-ta delovala na ono. Umske zmote povzročajo uravne, politične in socialne zmote, in narobe se tudi praktične socialne in politične zmote izkušajo uveljaviti v umu. Človeštvo ne more zadovoljno živeti, če ni harmonije med umom in srcem, a tudi med dejanji, srcem in umom.

Leon XIII. je zastavil silne svoje moči na vseh poljih anarhije. V okrožnici Aeterni Patris (1879) se je dvignil zoper zmedo v moderni filozofiji, ker sistem pobija sistem, in je pokazal na filozofijo sv. Tomaža Akvinskega, ki je mogočen izraz večnostne filozofije, zmote dati človeštvu enotna vodilna načela za vse življenje, tudi politično in socialno. V okrožnici Libertas (1888) je opredelil pojem človeške svobode zoper pogubne zmote liberalizma. V okrožnici Immortale Dei (1883) in celi vrsti drugih okrožnic (Dioturnum, Sapientiae christianae in dr.) je izpregovoril o osnovah držav, o politični oblasti, o dolžnostih državljanov, o razmerju države in Cerkve. V sloveči okrožnici franc. katoličanom (Au milieu des rolicitudes, 1892) je izpregovoril posebej o menah držav in o republiki in pozval francoske katoličane, da priznajo republiko in se vsi združijo na republikanskih tleh. Najgloblje v življenje naše dobe je pa posegel s svojimi socialnimi okrožnicami. Okrožnica Quod apostolici muneris (1878), Rerum novarum (1891) in Graves de communi (1901) so »kakor mejniki v zgodovini socialnega gibanja« (Krek). Prva je zoper prevratne težnje komunizma, druga o delavskem vprašanju, tretja o krščanski demokraciji.

Najpomembnejša je bila vsekakor okrožnica Rerum novarum. Izšla je isto leto kakor raciaistični erturisti program (1891). V njej je Leon odkrito izpovedal, da se človeška družba vedno bolj deli v dva razreda: na eni strani premožen razred, ki si je osvojil produkcijo in trgovino z vsemi proizvodnimi sredstvi in zadobil mogočnega vpliv tudi na državo; na drugi strani bedna množica, tlačena od brezsrčnih in pohlepnih podjetnikov. Nekaj mogočnjakov je naložilo brezkončni množici proletarcev takorekoč »sužnjem«, kaj čuda, da je ta množica »z gnevom v duši vedno pripravljena za prevrat«. Pomoč je torej nujna, ne le da se prepreči tak prevrat, temveč ker takšno življenje, kakršno mora živeti množica proletarcev, ni vredno ne kulturne dobe, ne sploh ljudi.

Leon XIII. je zavrgel historični komunizem, ker zanika zasebno lastninsko pravico (do zemlje in produkcijskih sredstev), prezira božje in človeške zakone in razdira družbo in družino. Ne more biti naloga države, odpravljati načelno zasebno lastnino, ampak »urejevati nje rabo, da bo v skladu z racionalno blaginjo«. Mora nasprotno iti težnja za tem, da bi čim več družin imelo kos zemlje in svoj dom. Zoper liberalizem je naglašal, da je delovna pogodba lahko krivična, četudi je svobodna, svobodna namreč po »svobodi bede«. Plače morajo po naravnem pravu biti zadostne za pošteno življenje. Prav tako se je proti liberalizmu odločno zavzel za pravico delavskih organizacij in nasproti državam za njih avtonomno pravo. Poudarjal je socialni pomen dela, saj »le iz dela delavcev proizhaja bogastvo držav«. Zato je država dolžna z zakoni ščiti delovne stavove in predvsem te. Podlaga pravične socialne reforme pa mora biti religija; brez pravne osnove bo vsa človeška modrost malo pomagala. Največ je pričakovati od velike krščanske ljubezni.

Leonove socialne okrožnice so napravile velikanski vtis in bile pobuda ne le katoličanom, temveč tudi državljanom izven Cerkve, da so začeli s socialnim zakonodavstvom. Krek je navdušeno pisal o »socialnem papežu«: »Leon XIII. je mož. Ob času, ko se vse ruši, ko vse razpada, ko samo negativne stranke navidezno zmagujejo, nastopa on s pozitivnim programom ne samo kot učitelj katoličanov, marveč kot zdravnik človeštva. In za njim se zbira nepregledna vrsta njegovih sinov. Moč katoliške ideje je veličastna! Blazilno je vstopiti v novi vek ob zarji Leona XIII.« (K. O. V. 98.)

Nekateri mislijo, da je treba hoditi »nove poti«, ki vodijo »daleč preko Leona XIII. in Kreka«. Mi pa mislimo, da se imamo še mnogo, mnogo učiti od Kreka in Leona. Velike smernice Leonovih socialnih okrožnic morajo biti sploh smernice vsakega krščanskega socializma. Gotovo je pa možen v teh mejah še nadaljnji razvoj. Leonovo načelo, da naj država ureja rabo lastnine v skladu z občno blaginjo, ima samo v sebi še velike možnosti, ki so se jih države še komaj dotekle. A tudi misel socializacije, t. j. omejitve lastnine po zahtevah skupne blaginje, nam ni več tako tuja. Prav tisti razlogi, ki opravičujejo zasebno lastnino, upravičujejo v današnjih razmerah tudi nje omejitve (agrarno reformo, socialno kontrolo nad podjetji itd.) Niti mezdno razmerje delavstva ni noben absoluten postulat. Poznamo družabno pogodbo, možne so še druge oblike. Da bi pa bila Rusija socialni problem že zadovoljivo rešila, o tem po našem spoznanju ne more biti niti govora. Niti zgolj gospodarsko ne! Kmečko vprašanje se je rešilo, kolikor se je, prav v nasprotju s komunizmom. Industrija pa, vidi-

mo, kako hlepi po kapitalu zapadnih držav, torej zopet ni sama s seboj zadovoljna. Toda socialni problem ni le problem lastnine, temveč je obenem kulturni, uravni in religiozni problem. V tem oziru je pa ruski komunizem kulturno barbarizem, versko satanizem. In kamor stopa boljševiški emisar (v Mehiko, na Kitajsko), povsod gre z njim barbarizem in satanizem. Ali bo tak komunizem osrečil naše delavstvo? A. U.

„Korupcija v Vatikanu“

»V tajnih prostorih Vatikana posluje že od nekdaj tako zvana Sacra Romana Rota, v ovrno sodišče za razveljavljanje katoliških zakonov,« tako »Sl. Narod«, št. 52, dne 2. marca. Če bi bil pisec vsaj pogledal Učbenik cerkv, prava, ki je v rabi na juridični fakulteti ljubljanske univerze izpod peresa dr. R. Kušaja (II. izdaja 1927), tam bi našel na str. 227, da je rimska rota »redno prizivno sodišče rimske kurije za vse civilne in kazenske zadeve svetac — torej so zakonski spori le majhen del zadev, ki prihajajo pred to sodišče. Kot vrhovno prizivno sodišče ni samo za »privilegirance«, ampak je odprto vsakemu katoličanu, ki se hoče od nižjih inštanec pritožiti na najvišjo, prav tako kakor je to po pravdnem redu v modernih državah. Posluje pa to sodišče ne v Vatikanu, ampak v palači Datarie, ki stoji na Kvirinalu v ulici po njej imenovani »via Datarie«. To bi »Narod« mogoče najti celo v Letopisu ljublj. škofije. Tam ni nobenih tajnih prostorov, ampak javni uradi, kakor n. pr. v ljubljanskem deželnem sodišču. Pravno postopanje pred tem sodiščem ni nobena tajnost. Pravni red za vsa cerkvena sodišča je vseu svetu objavljen v četrti knjigi cerkv. zakonika (Codex Iuris Canonici); posebni pravilnik za Roto iz l. 1909. in 1910. je istotako razglašen v uradnem listu rimske kurije Acta Apostolicae Sedis, letnik I., str. 7 in letnik II., str. 788—850.

»K temu sodišču se zatekajo nesrečni zakonci,« nadaljuje »Narod«, »toda te dobrote so deležni samo oni, ki lahko pogrše par sto tisoč lir. Da je temu res tako, prča dejstvo, da se je obrnilo lani na vrhovno sodišče izmed 600 milijonov katolikov samo 52.« In še ob koncu pristavlja infamno obdolžitev: »Kdor ima dovolj denarja, se torej lahko reši zakonskega jarma, kajti vatičansko sodišče je za primerno nagrado vedno pripravljeno kršiti temeljne zakone katoliške cerkve.« Tega ni mogla napisati samo nevednost, tu je vodila pero zlobnost! Proti tej neresnici moramo prvič ugotoviti dejstvo, da nobeno državno sodišče na svetu ne dela tako po ceni, kakor cerkveno. Vsak, tudi najrevnejši se more s svojo zadevo obrniti na cerkv. sodišče. Dokaze za to dobi lahko tudi v škofiji. Drugič: zakonske zadeve katoličanov spadajo pred škofijsko cerkveno sodišče, to je prva inštanca. Druga prizivna inštanca je nadškofijsko sodišče, ali pa sosedno škofijsko sodišče. Torej se zadeve »nesrečnih zakoncev« obravnavajo doma v škofiji. »Narode« bi se bil lahko informiral o tem pri tistih, ki so že imeli svoje zadeve pred cerkv. sodiščem, katerih ni tako malo. Ker se rešujejo zakonske zadeve že v prvi in drugi inštanci, prihaja na vrhovno prizivno sodišče le majhno število zakonskih zadev, le tedaj namreč, kadar sodbi obeh nižjih inštanec ne soglašata ali kadar branilec vezi po svoji vesti smatra za potrebno vložiti pritožbo na tretjo inštanco. Po cerkv. pravdnem redu ni treba, da gre vsaka zakonska zadeva do tretje inštanca, kakor je to predpisano po civilnem pravdnem redu bivše Avstrije. Morda bo zdaj razumljivo tudi »Narode«, kako da je bilo v lanskem poslovnem letu samo 52 zakonskih pritožb pred Rimsko Roto.

»Narode« nadaljuje: »Akti tega sodišča spadajo med najzapranejša v Vatikanu in so tako dobro shranjeni, da ne more nihče do njih, razen članov sodišča.« Zopet groba neresnica. Ko bi bil vsaj v Kušajev učbenik pogledal! Tam bi na strani 227, v opombi 10 tole čital: »Pri Rimski Roti je ustanovljen od l. 1911. poseben »Studio« v svrhu, da nudi mladim kanonikom, duhovnikom in laikom, ki so že dovršili kanonične ali splošne pravne študije, priliko, da se seznanijo s cerkvenim pravdnim postopanjem. Praktični kurz traja 3 leta. Kdor nato z uspehom položi pred avditoriji Rote praktični izpit, dobi pravico nastopati pri razpravah pred Roto kot odvetnik (advocatus) ali kot prokurator.« Vsi ti »praktikanti« imajo popoln upogled v vse akte, nadalje imajo vpogled v vse akte odvetniških strank in pa stranke same ali njih zastopniki. Pri Rimski Roti je praksa, da se dajo vsi akti celo naušitvi in toliko izvodih, kolikor je sodnikov, praktikantov, advokatov in drugih interesentov, ki imajo po pravdnem redu upogled v cel proces. Kje je tu tista »tajnost«? Največji del sodnih stroškov pri Roti odpade baš na tisk vseh aktov.

»Na splošno začudenje pa je napravil Vatikan letos izjemo in je izdal javnosti nekatere zanimive podrobnosti iz poslovanja sodišča, ki je ustanovljeno samo za privilegirance« — tako »Narode«. Toda Rimska Rota objavlja vse svoje razsodbe z utemeljitvijo vred v uradnem listu rimske kurije in poleg tega še izdaja važnejše razsodbe v posebni zbirki: Decisiones Romanae Rotae od l. 1909., od katere je doslej izdanih 12 debelih zvezkov v folio, kakor izdajajo tudi državna vrhovna sodišča svoje razsodbe v sličnih zbirkah. Tudi to zbirko more »Narode« v Ljubljani dobiti. Povrh pa objavlja vsako leto statistiko o svojem delu — in ta se je »Narode« zdelo tako izreden pojav!

Če »Narode« neskončno bedasto dostavlja: »Človek se nehoje vprašuje, kako so mogle priti na dan te podrobnosti iz poslovanja tajnega sodišča...« ne moremo drugega nego reči: Človek se nehoje vprašuje, kako so mogle biti take bedasto napisane »v kulturnem« listu dvajsetega stoletja in v mestu, ki ima juridično fakulteto in Slovenski učbenik cerkv. prava, za katerega očitno v uredništvu »Narode« še ne vedo.

Višek »Narodove« modrosti pa je, da spravlja »dvojno moralco« Rote v zvezo s fašizmom, ne da bi se moglo iz neigovega vzejanja posneti, v čem naj bi ta zveza obstajala. Kako vpliva fašizem na razsodbe Rote, moremo sklepati iz tega, da je sodni zbor Rote (10 avditorjev) sestavljen popolnoma internacionalno, da so v njem turnusi (zbirki, ki se vrstijo), v katerih Italijani nimajo večine! »Narode« menda sam ne čita Jutrovetca »znanstvenega« lista: »Življenje in svet«, ki v štev. 15. februarja postavlja »Narodov« pamflet na laž!

Zanimivi podatki železniške statistike

»Trgovinski glasnik« objavlja zanimive podatke o železniškem prometu v naši državi, katere izpopolnjujemo še z najnovejšimi statistikami.

Skupno imamo v naši državi 10.049,8 km železnice in se je od prevrata dalje dolžina naših železnic stalno povečevala: 1921: na 1000 kvadr. kilometrov 36,8, 1922: 38,7, 1923: 38,8, 1924: 39,6; 1925: 40,3 km. Največ železnice je v Vojvodini: 1 km proge pride na 11.173 kvadr. kilometrov, v Sloveniji in Hrvaški na 12.985 km.

Odstotni delež defektnih vozil je znašal marca 1919 36,3%, 1. dec. 1925 35,5% in 20. okt. 1926 30,2%. Iz tega se vidi, da se je v večji meri stanje začelo boljšati zadnja leta.

Prevozili smo blaga v milj. ton: 1922. 15,7, 1923. 18,3, 1924. 18,8, 1925. 19,9, 1926. 17,2 in v prvi polovici 1927 8,3 milj. ton. Z letom 1926 je v zvezi s krizo v našem gospodarstvu promet začel nazadovati z nekaj višjimi številkami kakor za 1927, ker je računati v drugi polovici leta z večjim prometom.

Dohodki od tovarnega prometa so znašali (v milj. Din): 1924. 1847, 1925. 2042,9, 1926. 1706,3, 1. polovica 1927. 742,5. Zdi se nam pa, da se te statistike ne dajo popolnoma primerjati med seboj, ker je v drugi polovici leta vedno večji promet kakor v prvi in padec ni tako velik kakor izgleda.

Iz ekspozicije železniškega ministra k proračunu 1928-29 posnemamo, da so znašali vsi dohodki od železnic: prov. leto 1923-24 1632,6 milj. Din, 1924-25 2531,4, 1925-26 2321,4, 1926-27 2297,4 milj. Din. Povprečno četletno so znašali ca 600 milj. (v prvih četrletjih 1926-27, v prvem četrletju 1927 pa 505, v drugem pa že ca 600 milj. dinarjev).

Te statistike nam v primeri z drugimi državami kažejo na majhno intenzivnost prometa. Avstrija n. pr. je imela na 7037 km proge leta 1925 25 milj. ton blagovnega prometa, Holandija na 3645 km leta 1925 16,6 milj. ton.

Promet zagrebške borze

V letu 1927 je znašal devizni promet zagrebške borze 2948,8 milj. Din napram 3555 milj. v letu 1926 in 4059,2 milj. Din v letu 1925, ko je dosegel rekordno višino.

V posameznih mesecih leta 1926 in 1927 je znašal promet v milj. Din:

	1926	1927	Ljubljana
januar	274,6	251,2	
februar	331,7	229,9	
marec	361,1	318,7	
april	336,0	283,0	
maj	307,9	295,1	
junij	263,0	258,1	
julij	258,1	204,6	63,2
avgust	258,6	206,5	64,8
september	229,6	181,6	56,3
oktober	261,0	209,2	57,1
november	277,8	259,2	71,1
december	313,2	251,6	77,2

Ljubljanska devizna borza je začela poslovati 1. julija lani in odvzela velik del prometa zagrebški borzi. Skupno je v drugi polovici leta znašal devizni promet ljubljanske borze 399,8 milj. Din, zagrebške pa 1312,7 milj. Din, skupaj 1712,5 milj. Din. Skupno je znašal lani promet zagrebške in ljubljanske devizne borze 3348,6 milj. Din in je napram 1926 nazadovao za 206,4 milj., kar je razumljiv pojav, ki traja že od 1924 dalje, ko se je začel dvigati dinar in izvajati faktilna stabilizacija.

* * *

Tekstilna industrija Slovenije in razstava v Skopju. Kakor nam poročajo, se je dne 10. t. m. vršila seja Odseka tekstilne industrije pri Zvezi industrijcev v Ljubljani, kateri je predsedoval predsednik odseka gl. ravn. Jug. Mautnerja Josip Dekleva. Kakor je izjavil komisar razstave g. Joksimović, je zamišljena izložba s 3 oddelki: tekstilna industrija, južnosrbska etnografsko-gospodarska izložba ter tekstilni in poljedelski stroji. Za razstavo je dala vlada podporo 500.000 Din. Sklenjeno je bilo, da se tekstilna industrija Slovenije razstave v Skopju udeleži (tudi kontekcija).

Dobave. Ravn. držav. železnice v Ljubljani (gradbeni oddelek) sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave raznega kmetijskega lesa: do 20. t. m. pa glede dobave samokolnic; strojni oddelek sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave borovih plohov; do 20. t. m. pa glede dobave bakrene plošče, 12 ton kovaškega kokska in 300 kg loja. — Prometno - komercialni oddelek sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1800 kg dekstrina. — Ravn. drž. rud. podjetij v Sarajevu sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave raznega železa in žičnih žebeljev. — Drž. rudnik v Brezi sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 1 motorila z električnim motorjem. — Dne 20. t. m. se bo vršila pri Upravi delavnice III. arm. obl. v Skopju ofertalna licitacija glede dobave raznega orodja.

Tekstilna industrija v Sloveniji se v zadnjih letih prilično ugodno razvija, kar je tembolj hvalevredno, če pomislimo na današnje splošno težko gospodarsko stanje in na umetno nepredvideno narejene težkoče, ki ovirajo v splošnem našo industrijo v njenem razvoju. Tekstilna industrija postaja polagoma eden najvažnejših produkcijskih procesov našega gospodarstva. Njen razvoj bo tudi znatno uplival na postavko trgovinske bilance. Prepotrebno je, da se neprestano opozarja merodajne faktorje na važnost njenega razvoja in pred očmi konzuma njeno zmoglost. In zadnje navedenih razlogov in iz interesa skupnosti in složnosti, je potrebno, da se naša tekstilna industrija enkrat v letu reprezentativno pokaže. Najugodnejšo priliko ji nudi vsakoletni velesejem v Ljubljani. Opozarjamo vse industrijalce te branže, da se letošnji sejem vrši od 2.—11. junija in jih naprošamo, da se udeležijo te prireditve, vsaj s tem koristijo samemu sebi in skupni stvari. Kakor čujemo, se uprava velesejma bavi z organizacijo špičelnega tekstilnega oddelka.

Prodaje. Ravn. šum kraljevine SHS v Ljubljani sprejema do 2. aprila t. l. ponudbe glede odaje lesa in drv na panju.

Srednji devizni tečaji na ljubli. borzi od 5. III. do 9. III. 1928.

Dne	Berlin	Curih	Dunaj	London	Newyork	Pariz	Praga	Trst
5.	1358,75	1095,—	801,35	277,53	—,—	—,—	165,60	300,4 ⁸
6.	1360,—	1095,—	801,68	277,55	—,—	—,—	168,60	—,—
7.	1353,50	1095,—	801,35	—,—	56,86	—,—	168,60	300,4 ⁸
8.	—,—	1095,—	801,15	277,52	—,—	—,—	168,55	300,60
9.	1359,75	1095,—	801,10	277,52	56,87	228,77	168,55	—,—

Gospodarstvo

Zanimivi podatki železniške statistike

Tržna poročila

Ljubljana, 10. marca 1928.

Les. V lesni kupčiji je nastopilo pomirjenje. Prvi in večji nakupi so se že izvršili, dotok povpraševanja je že ponehal in prihajajo sedaj le redna naročila blaga po seznamu kupcev. Tendence cen ni več usmerjena navzgor, pač pa so se cene ustale in se drže neizpremenjeno. Da je letos nastopilo znatnejše oživiljenje je pripisovati dejstvu, da lani Italija ni kupovala dovolj blaga radi svojih neurejenih valutnih in gospodarskih razmer. Seda pa je italijanska lira stabilizirana in zaloge, ki so bile že padle na minimum, je bilo treba zopet popolniti. Pri tem pa se je videlo, da se dajo težko doseči višje cene. Danes je ponudba blaga pri nas prav znatna, procenti oddajajo blage za vsako ceno ter tako pritiskajo na cene. Časi ko je bil producent gospod, ko je moral kupec plačati za blago, če ga je hotel dobiti, vsako ceno, so minili in danes je kupec gospod, ker prihaja producent k njemu, ker ima dovolj ofert od vseh strani, ker so gospodarske razmere naših producentov še tako slabe, da oddajajo blago za vsako ceno, samo da prejmejo denar. Tako kupec diktira cene in dokler se pri producentih položaj ne bo bistveno izpremenil, ni računati z večjim dvigom cen. Italija kupuje sedaj le najnujnejše, ne kupuje za zalogo in špekulacija miruje. Povpraševanje se je ustalo in je v večji meri opažati le za izvestne mere. Za domačo stavbo seziro ni velikega, znatnega povpraševanja, kupuje se večinoma le sproti za kritje trenutnih potreb.

Žito. Položaj na žitnih tržiščih ne izkazuje nikakih znatnih izprememb. Cene so se nekake ustale. Konzum se omejuje le na najnujnejše nakupe. Ta teden je naš trg kupoval tudi ameriško in madjarsko žito. Cene so v splošnem še trdne in bi ti nakupi konverirali v slučaju, da bi cena žitu naraščala še naprej, sedaj so se pa cene ustale in kažejo deloma celo tendenco dol. Notacije so danes sledeče: pšenica 300 nakl. post. Din 340 (prejš. ted. 340—342,50); moka srednja vrsta Novi Sad 460—465 (prejšnji teden 465—470); tu je opaziti, da gibanje cen moka in pšenice zopet divergira: pšenica je ostala skoro neizpremenjena moka pa je šla dol za 5 par; koruza 300 nakl. post. Din 250 (prejšnji teden 250); sedaj zopet konverira za naše kraje inzulanka, ki stane 260 Din fko Čakovce napram 263 fko Kotoriba v prejšnjem tednu; oves 250 Din fko Banjaluka; boljši ječmen se ponuja po 315, rž pa po 305 v Banatu.

Borza

10. marca 1928.

Devizni promet ljubljanske borze je znašal ta teden 12,5 milj. Din napram 14, 12,9, 17,8, 18,7 milj. Din v prejšnjih tednih. Največ prometa je bilo v devizah Dunaj, Praga in Curih. Kurzi v teku tedna niso dosti variirali. Tako je bil Berlin zaradi mednarodne okrepitve nekoliko čvrstejši. Tud Trst, ki je bil do srede tedna slabšeji, se je proti koncu tedna uvrstil. Praga pa je v teku tedna popustila za 5 par. Ostale devize so bile skoro neizpremenjene.

Na tržišču vrednostnih papirjev je bremeniti da so 7% inv. pos. in agrari obdržali svoje kurze napram prejšnjem tednu, popustila pa je radi realizacij vojna škoda, katere rendit je pri sedanjih visokih kurzih komaj 5,7% (rendit 7% inv. pos. 7,7%, agrarov 6,8%). V še večji meri kakor v Zagrebu so nazadovali belgrajski kurzi vojne škode: v ponedeljek 444,5—446, v petek 435,5—437,5. Na tržišču industrijskih in bančnih papirjev ni znatnih izprememb. Dividende denarnih zavodov v Sloveniji so ostale na lanskeletni višini, le Ljubljanska kreditna banka daje manj kakor pa 1926 dočim je na drugi strani Zadruga gospodarska banka v Sloveniji edini zavod (in dosedaj tudi v vsej državi) ki je zvišal dividendo (od 8 na 9%). Na Dunaju je v teku tedna Trboveljska popustila od 64,40 na 63,75. Kranjska industrijska družba pa od 41 na 40 šilingov (v Ljubljani v četrtek 320 den.).

Za blago glej »Tržna poročila«.

DENAR.

Ljubljana (prosti promet). Berlin 1359,75, Curih 1095, Dunaj 801,20, London 277,53, Newyork 56,87, Pariz 223,80, Praga 168,55, Trst 300,70. Zagreb (prosti promet). Berlin 1359,50, Curih 1095, Dunaj 801,15, London 277,52, Newyork 56,88, Pariz 223,80 bl., Praga 168,50, Trst 301 bl. Curih. Belgrad 9,135, Berlin 124,15, Budimpešta 90,80, Bukarešt 8,19, Dunaj 73,13, London 25,3425, Newyork 519,40, Pariz 20,435, Praga 15,8925, Trst 27,44, Sofija 3,75, Varšava 58,25. Trst. Belgrad 32,28—33,31, Curih 362,50—364,50, Dunaj 263,50—269,50, London 92,34—92,37, Newyork 18,90—18,91, Pariz 74,30—74,40. Dunaj. Devize: Belgrad 12,48875, Kodanj 190,19, London 34,65625, Milan 37,51, Newyork 710,10, Pariz 27,9375, Varšava 79,63. — Valute: dolarji 710, francoski frank 27,9475, lira 37,55, dinar 12,3925, češkoslovaška krona 21,02.

Praga. Devize: Lira 178,45, Belgrad 59,35, Pariz 132,75, London 164,60, Newyork 33,75. Dinar. Newyork 175,87, Berlin 7,96, London 277,40.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Zagreb. (Prosti promet). 7% invest. posoj. 91, agrari 58, vojna odškodnina 440. Dunaj. Podon.-savska-jadran. 78,75, Alpine 41,50, Leykam 10,20, Trbovlje 64, Mundus 180, Slavonia 1,63. Trst. Adria 208, Assicurazioni Generali 6350, Cosulich 198,75, Riunione adriatica A. B 2610, Tripcevič 236, Split cement 239, Trž. Lloyd 688, Dalmatia 123, Oceania 93,50.

BLAGO.

Budimpešta (termiska borza), 10. marca. Tendence držana. Pšenica: marec 32,34, zaklj. 32,34—32,36, maj 33,10, zaklj. 33,20—33,22, okt. 30,52, 30,46, zaklj. 30,54—30,56; rž: marec 31,64, 31,60, zaklj. 31,56—31,60, maj 31,58, zaklj. 31,58—31,60, okt. 26,08, 26,16, zaklj. 26,10—26,12; koruza: maj 23,78, 23,82, zaklj. 26,80—26,82, julij 27,30, 27,32, zaklj. 27,32—27,36.

Modni kangarni
sporčni ševot
za fine ob ob.
Velika izbira,
ugodne cene.
R. MIKLAUČ „Pri Skoli“
Ljubljana

Za staube

10 znižanih cenah vsakovrsten suh, TESAN IN
JAGAN LES. Vsaka množina v zalogi. Začanje,
odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.
Lesna industrija in trgovina,
parna žaga - LJUBLJANA,
Dolenjska cesta šte. 12. 2002

Veseli in korist je v hiši

če se nabavi **šivalni stroj**
znamke
Gritzner in Adler
v izbiri
najkrajših oprem
samo pri
Josip Petelincu
Ljubljana
blu Prešernova
spomenika
15 letna garancija Pouk voženja brezplačen

Vezane Vacuum plošče

raznih dimenzij po najnižjih cenah vedno
v zalogi. Zastopstvo tvrdke Lourie & Cie.
za Slovenijo:

A. Rojina & Comp., Ljubljana
Slomškova ulica 16.

Ponos gospodinj
je tepo perlo.
Plus tkanina za perilo in
posteljo odpremo od sve-
tove tvrdke »SCHROLL“
v veliki izbiri.
R. MIKLAUČ „Pri Skoli“
Ljubljana

OGLAS
Dne 29. marca 1928 se vrši v Donjem Miholjcu,
Slavonija, velik letni cvetni živinski sejem.
Prižene se mnogo živine, prašičev in konj.
Nakladalna postaja v mestu.
Poglavarstvo trgovišta Donji Miholjac.
Načelnik: Ing. Suhopoljac v. r.

Ljudska posojilnica
v Celju
registrirana zadruga z neomejeno zavezo
Cankarjeva ulica št. 4
(popreje pri Belem volu)
Obreduje
branične vloge po naj-
višji mogoči obrestni meri in je
denar pri njej najvarneje naložen, ker jamči
poleg rezerv in lastnih hiš vsi
člani v vsem svojem pre-
moženjem.
Posojila in trgovski krediti
pod najugodnejšimi pogoji.
Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.
Hranilne vloge nad Din 52.000.000-

Naznanilo.
Ceni občinstva vjudno naznanjam, da sem
z 10. marcem t. l. otvoril v Dol. Logatu 12
galanterijsko trgovino
in bogato izbiro klobukov vseh vrst. —
Nudim prvovrstno blago po najnižjih dnev-
nih cenah, s solidno postrežbo. — Cenjenim
odjemalcem se najljubše priporočam.
Marin Maček.

Lesna industrija
parna žaga Škofelja p. Ljubljani.
Prodajam vagonске količine vsakovrstnega reza-
nega blaga ter prejemam v razžaganje vsakovrstno
množino lesa letno 10.000 do 12.000 m³.
Kupujem vsake vrste gozdne komplekse po najvišji
ceni proti gotovini.
Nadalje se priporočam ceni občinstvu za razna
lesarska dela po najnižji ceni.
Postrežba točna in solidna.
FRAN MARTINEC,
mestni tesarski mojster in industrijalec
z lesom,
Ljubljana, Prule št. 8.

Koce in odeje
kot lastne domače izdelke priporoča
Komanditna družba
Anton Šinkovec
izdelovalnica koev
Grosuplje pri Ljubljani

Vabilo na
redni občni zbor
ki ga bo imela
»Elektrarna Škofja Loka in okolica d. d.«
dne 31. marca 1928 ob pol 12 v mestni dvorani
v Škofji Loki, Glavni trg št. 121.
Dnevni red:
1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo nadzornega sveta.
3. Odobritev bilance in računskega zaključka.
4. Slučajnosti.
Vsak delničar, ki se hoče udeležiti občnega
zboru, mora vsak svoje delnice ali bančna po-
trdila o deponiranih delnicah v družbeni pisarni
(Škofja Loka, Spodnji trg št. 57) v osmih dneh ali
vsaj dve uri pred občenim zborom. (Pisarna je
odprta vsak delavnik od 8 do 12 in od 14 do 18.)
Na podlagi tega pologa se izda delničarju legiti-
macija, ki se glasi na ime ter navaja število zalo-
ženih delnic in glasov, pripadajočih nanje.
Škofja Loka, dne 11. marca 1928.
Predsedstvo.

GORENJC!
Ne zamudite prilike in ogledite
si veliko zalo o novodobnega
sponladanskega blaga za
ženske in moške obleke pri
Vinko Savniku v Račavičji
Cene najnižje! Prepričajte se!

Orožje
Browningi, pištole za strašenje psov, samokresi,
puške, zaloge lovskih in ribiških potrebščin ter
umetnični ogenj
F. K. KAISER,
puškar, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6.

Kostanjeva drva
za tania in smrekovo skorjo oziroma česlo pla-
čujem po najugodnejših dnevni cenah in proti
takojšnjemu, na željo akreditivnemu plačilu.
Ernest Marinc, Celle,
Zrinjskega ul. 4. Telefon interurban št. 136.

Za krojače! **Za krojače!**
Nova, velika
knjiga krojaštva
za samouke o prirojanju moških oblačil
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ul. 7
Zahtevajte opis knjige!

Vaša želja se Vam izpolni
in imeli boste obleko in perilo iz najbolj-
šega, novomodnega blaga po zelo nizki
ceni, ako si isto nabavite pri tvrdki
L. N. Šoštarč - Maribor,
Aleksandrova cesta 13.

BLAGO
za ženske obleke, vrheno
voleno in perilo, zadnje
velika izbira,
razno sošine cene.
R. MIKLAUČ „Pri Skoli“
Ljubljana

Paulič Jakob
oblastv. izkušeni tesar, mojster, Domžale.
sprejema vsa v to stroko spadajoča dela po danih
in lastnih načrtih. Vodne stavbe, jezove in kolese,
dalje visoke, industrijske in druge stavbe, stolpna
in razna druga ostrešja itd. — Točna postrežba.

Prodajo se za trgovino in obrt
primerna poslopja
na prometnem kraju za nizko
ceno od 10.000 dinarjev naprej.
Zelo ugodna prilika! Ne zamudite!
Naslov: Pension Grintovec,
pošta Predvor nad Kranjem.

Domači vrt
Spisal M. Humek.
Broš. 33 Din, vez. 40 Din. — Knjiga se dobi v
Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Modne kamgarne
ter druge razne šofe kupite najugodnejše pri tvrdki
IVAN KROSELJ :: Ljubljana
Kette Murnova (Marinova) cesta št. 15.
Izdelujejo se tudi moške obleke po meri.

Cene se kot pri
RAZPRODAJAH
se dob vsakovrstno manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg šte. 11.

Kdor noče
dobro in trpežno
teško blago za
obleke, naj si ogleda
veliko zalogo tvrdke
R. MIKLAUČ „Pri Skoli“
Ljubljana

Sir H. Rider Haggard:

Kleopatra, egiptovska kraljica

»Harmakis, spokori se! Spokori se! Maščevanje
se še lahko odvrne — še vedno se lahko doseže od-
puščanje. Tamkaj je zlato; skril sem ga — Atua —
ona ti lahko pove — o, te bolečine! Srečnole!
Slabotno se mi je premaknil v naročju in je bil
mrtev.

Tako torej sva se jaz in moj sveti oče Amenemhet
sešla poslednjikrat v mesu in se poslednjikrat ločila.

DRUGO POGLAVJE.

Poslednja bednost Harmakisa. — Izida in njena ob-
ljuba. — Prihod Atue in njene besede.

Zrušil sem se na tla in strme zrl v mrtvo truplo
očeta, ki je doživel čas, da je proklel mene, dobrega
prokletega. V tem pa se je priplazila tema in se
zgrnila nad naju in naposled sva bila pokojni in jaz
sama v črni tišini. Oj, kako naj opišem vso bednost
tiste ure. Nobena domišljija si je ne more sanjati.
nobene besede je ne morejo popisati. V tej neskončni
bednosti sem se zopet zmislil na smrt. Za pasom sem
imel bodalo; lahko bi z njim naredil konec vsej svoji
tugi in osvobodil svojega duha. Osvobodil? Da, da
bi svobodno zbežal od tod in pustil maščevanju svetih
bogov prosto pot! Na žalost, o, na žalost se nisem upal
umreti! Boljše zemlja in vse njeno gorje kakor da bi
se hitro približal onim nepoznamim grozotam, ki ča-
kajo v temačnem Amentiju na prihod padlih!

Valjal sem se po tleh in pretakal solze najhujših
muk za izgubljeno, neizpremenljivo preteklostjo —
jokati, dokler nisem mogel več jokati. Toda iz teme
ni bilo nobenega odgovora — nobenega odgovora,
samo odmev moje tuge. Niti enega žarka upanja!
Moja duša je tavalja po temi, ki je bila silnejša, stra-
šnejša od one, ki me je kroginkrog obdajala —
zapuščen sem bil od bogov in zavržen od ljudi. Ko

sem tako ždel na tistem samotnem kraju tik poleg
veličastja strašnega mrtveca, me je obšla groza. Vstal
sem, da bi zbežal od tod. Ampak kako sem mogel
pobegniti v tej črni temini? Kako naj bi našel pot
po hodnikih in med stebrovjem? In kam naj bi tudi
zbežal, saj nisem imel nobenega pribežališča? Zopet
sem se spustil na tla in obšel me je silen strah, da
mi je mrzel pot zalival čelo in da je duša omedlevala
v meni. Tedaj sem v prisilnem obupu molil na glas
k Izidi, katere že se dolgo časa nisem upal moliti.

»O Izida! Sveta boginja!« sem vzkliknil; »odjenjaj
s svojim srdom in poslušaj, vseusmiljena, v svojem
neskončnem sočutju glas bolečin njega, ki je bil tvoj
sin in služabnik, ki pa je vsled greha izgubil tvojo
ljubezen. O kronana glorijska, ki si v vseh stvareh, ki
razumeš vse stvari in poznaš vse tuge, vrzi težo svoje
usmiljenosti na tehnično pravičnosti, da bo prevagala
moja zločesta dejanja in se bo tehnična izravnila. Ozri se
na moje gorje in ga premeri; seštej vsoto
mojega kesanja in pogled poplavo žalosti, ki odnaša
mojo dušo. O sveta boginja, katero mi je bilo dano
gledati iz obličja v obličje, pri oni strašni uri te kli-
čem, kličem te s tajnostno besedo. Pridi v svojem
usmiljenju in me reši, ali pa v svojem srdu in naredi
konec onemu, česar ne morem več prenašati.«

Tako rekoč sem vstal, iztegnil roke in se drznil
na ves glas vzklikniti besedo strahu, ki pomeni smrt,
če jo rabiš po nemarnem.

Hitro je prišel odgovor. V veliki tišini sem slišal
glas tresočega se sestra, ki je oznanjal prihod glorijske.
Na daljnem koncu izbe se je prikazala podoba roga-
tega meseca, ki se je slabotno svetila v temi, in med
zlatima rogovoma je visel majhen oblak, in iz njega
in v njega je lezla goreča kača.

V navzočnosti te glorijske so se mi šibila kolena
in zgrudil sem se pred njo na tla.

V oblaku pa se je oglašil tenak, prijeten glas
rekoč:

Harmakis, ki si bil moj služabnik in moj sin,
slišala sem tvojo molitev in prošnjo, ki se si jo drznil

izreči in katera ima moč, da me prikljče, ako jo iz-
rečejo ustnice človeka, kateremu sem se bila razkrila.
Ne moreva biti več eno v vezi božanske ljubezni,
Harmakis, zakaj s svojim dejanjem si me bil pahnil
od sebe. Zavoljo tega prihajam po tem dolgem molku,
Harmakis, oblečena v grozo in morebiti pripravljena
za maščevanje, zakaj Izide ni mogoče lahkotno pri-
praviti iz soban njenega božanstva.

»Udari me, boginja!« sem odgovoril. »Udari me
in izroči njim, ki vrše tvoje maščevanje; ne morem
več prenašati peze svojega gorja!«

Ako ne moreš prenašati svojega bremena tukaj
na tej zemlji, se je glasil mehki odgovor, »kako boš
potem prenašal ono večje breme, ki se ti bo naložilo
na drugem svetu, če prideš onečastečen a vendar
neočističen v moje temačno kraljestvo smrti, ki je
neskončno življenje in izpremena? Ne, Harmakis, ne
udarim te, kajti ne srdim se popolnoma, ker si se
drznil izreči strašno besedo, ki me prikljče k tebi.
Poslušaj, Harmakis; jaz ne hvalim, ne grajam, kajti
služabnica sem plačila in kazni in izvršiteljica skle-
pov bogov; in ako dajem plačilo, ga dajem na tihem,
in ako udarim, udarim na tihem. Zavoljo tega nočem
povečati tvojega bremena s težkimi besedami, dasi se
je po tebi zgodilo, da bo Izida v Egiptu kmalu zgolj
spomin. Grešil si in tvoja kazen bo velika, kakor sem
te bila svoj čas svarila, tako v nesu kakor v mojem
kraljestvu Amenti. Povedala sem ti pa že, da je vse-
eno še ena pot pokore, in tvoje noge gotovo že stoje
na njej in po njej moraš hoditi s ponižnim sremem,
vzlivati kruh bridkosti vse dotlej, kakor ti bo usojeno.«

Ali toraj nimam nobenega upanja, boginja?

Kar je storjeno, je storjeno, Harmakis, in izida
ni mogoče predrugačiti. Khem ne bo več svobodni,
dokler ne bodo vsi templji v deželi kakor prah
puščave. Tuji narodi bodo držali Khem v suženjstvu,
nove vere bodo nastale in zopet izginile v senci njenih
piramid. Tako, vidiš, je drevo, ki požene iz semena
tvojega greha, Harmakis, in greha tvojih, ki so te bili
izkušali!«

=====

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 28 zvezkov:
A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta, 24 Din, vez. 32 Din — 24 zvezek: A. Marby,
Hanka. Lufiško-srbska povest, 22 Din, vez. 30 Din — 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja
Montezuma, 32 Din, vez. 42 Din — Storček in njegovo burkasto življenje, 14 Din,
vez. 22 Din — 27 zvezek: Pregolič, Otročji solunec, 24 Din, vez. 32 Din.

=====

Hektografični aparati, zvitki, masa, črnilo, trakovi

se dobé vedno po konkurenčnih cenah pri

LUD. BARAGA, LJUBLJANA

SELENBURGOVA UL. 6/1
Telefon šte. 2980

Znižane cene pri -TRIBUNA-

Mamice, ne zamudite ugodne prilike, da si ogledate veliko izbiro vrhunskih otroških vozil: igračnih vozil, stolov, holenderjev, malih dvokoles in trikotarjev, šivalnih strojev in dvokoles. Posebni oddelki za popravila dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozilov itd. Enajstiranje z ogledom. Kolesa se shranjujejo tudi preko zime. Ceniki franco.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles, otroških vozilov. Ljubljana, Karlovska 4.

Prva Jugoslov. Žična Industrija

Celje

Telefon šte. 117

Edini izdelovatelj hmeljskih sušilnic sistema

„Linhart“

za Jugoslavijo.

Tovarna žičnih pletenin in tkanin, vrtnih ograj, posteljnih vložkov, železne konstrukcije i. t. d.

Kupim stalno vsako mrožino kostanjevega taninskega lesa - smrekove skorje, cele

in zdrobljene, smrekove hmelove droge, rabljene sode od strojnega in jedilnega olja, v dobrem stanju, po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

FRANC OSET - Sv. Peter v Savinjski dol.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poročstvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Vitka linija zmaga

Preobilne plasti masčobe preprečujejo kroženje krvi, izmenjavanje vlage in delovanje celokupnega organizma. - Odstranjujemo torej preobilo masti in iščimo zopet vitko linijo. - To pripomoč moremo v današnji dobi čuti tisočkrat in z vsake strani, ne da bi se doslej vedelo, kako se odstranjuje nepotrebna masčobna plast. - Odkar pa je v prometu

LEICHTNER 1001
kopelj proti debelosti

vo tisoči in tisoči spoznali na lastnem telesu izredno ugodno učinkovanje tega kosmetičnega izdelka. - LEICHTNER 1001 - kopelj proti debelosti - je obenem tudi najidealnejša kopelj lepote, ker napravi kožo belo in nežno in odstranjuje nečistočo kože.

Nabavite si torej za poskus nekoliko kopelji, uspeh pa Vas bo napotil, da jih boste uporabljali tudi nadalje in dovršili zdravljenje z 20 kopelji. Dobiva se v vsaki trgovini te stroke. - Cena 30 Din za kopelj.

L. LEICHTNER, BERLIN

General. zastopstvo: Heller & Važonji, Vel. Kikinda

Jugoslovanska knjigarna
v Ljubljani

priporoča:

- Gmelch Dr. J., Passionsbilder im Lichte der Gegenwart. Fastenpredigten. 120 str., nevez. 38 Din.
- Gmelch Dr. J., Kraft und Friede. Predigten über die Beicht. 64 str., nevez. 21.50 Din.
- Heider K., Jesus Christus und die Menschenseele. Sechs Fastenpredigten. 52 str., nevez. 22 Din.
- Murē-Winands G. J., In jenen äussersten Stunden. Fastenpredigten über das Leiden und Sterben Jesu Christi. 214 str., nevez. 56 Din.
- Obendorfer A., Die Seelenleiden Jesu. 7 Fastenpredigten. 79 str., nevez. 32 Din.
- Obwegger J., Das Bild des gekreuzigten Erlösers. Fastenpredigten. 64 str., nevez. 18 Din.
- Obwegger J., Oelbergstunden. Fastenpredigten. 48 str., nevez. 13.50 Din.
- Restle P. C., Das grosse Geheimnis. Fastenpredigten über die Ehe. 80 str., nevez. 26 Din.
- Schilgen H. S. J., Um die Reinheit der Jugend. Ein Buch über die Erziehung zur Keuschheit für Eltern, Seelsorger und Erzieher. 175 str., nevez. 52 Din.
- Schilgen H. S. J., Du und sie. Des Jungmanns Stellung zum Mädchen. 165 str., nevez. 40 Din.
- Schilgen H. S. J., Junge Helden. Ein Aufruf an Jungmannen zu edlem Streben und reinem Leben. 207 str., nevez. 39 Din.
- Schilgen H. S. J., Im Dienst des Schöpfers. Ein Buch über die Ehe für katholische Braut und Eheleute. 93 str., nevez. 29 Din.
- Ströbele G., Der Kampf gegen Christus. Passionsbilder. 61 str., nevez. 24.50 Din.
- Ströbele G., Unter den Portalen des blutigen Karfreitags. Passionsbilder. 61 str., nevez. 25 Din.
- Tongelen v. Dr. J., Der Heiland am Oelberg und die moderne Welt. Fastenpredigten. 104 str., vez. 47 Din.
- Welser B., Wahrheit und Gnade. Predigthandbüchlein für den Weihnachts- und Osterfestkreis. 190 str., 36 Din.

Nasa obrt

Elektroinstalacije

za luč in pogon, prodaja in previjanje elektromotorjev, mehanična delavnica. — Elektropodjetje Ljubljana VII., Jernejeva cesta 5, telefon 3252.

Žito v mlin!

Tako j zamenjam žito za moko. Dam tri vrste pšenične moke, aidove pa dve. — VALJAVEC, mlinar pri ge. Ribnikar, pd. Krišelnu — valjčni mlin. Retje pri Tržiču. 1970

Najlepša
drva

Cebin, Wolfova ul. 1/2

Vrvarske izdelke

najboljše kvalitete kupite najceneje direktno v največji vrvarni Jugoslavije Mehanična vrvarna Šinkovec, Grosuplje. Komisijska zaloga Palma, Celje, Cankarjeva 7, Maribor, Koroska 8. 1503

Opeka.

Po najmodernejšem sistemu preurejena opekarna Brata ŠTUHEC, Ormož, nudi za sezono prvovrst. strojno zidno opeko, zarezno strešno opeko in bobovec po nizki ceni.

Trboveljski cement

vsak dan svež — v papirnatih vrečah — in travere. — FR. STUPICA, železnina, Ljubljana. 1483

J. M. D.

razplinjač za motorna kolesa je najboljši. »Jugomot«, Tržaška cesta 4.

Sveže najfinije, norveške
ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča. bledim, slabotnim osebam

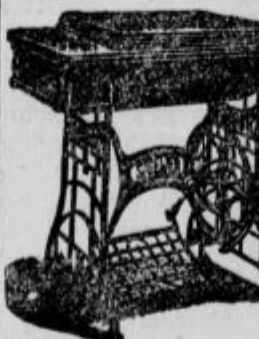
Žimnice

modroce, posteljne mreže, želez. postelje (zložljive), otomane, divane in druge tapetniške izdelke dobite najceneje pri RUDOLFO RADOVANU, tapetniku. Križev trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

I. VARDIAN
Šisak 53. Hrv.Priporoča svoje najboljšje
TamburiceFoto-atelje
D. RovšekLjubljana
Kolodvorska ulica št. 31
se v ljudno priporočila slavnemu občinstvu v mestu in na doželi posetno zaslikanje skupin, ter za vsa druga v fotograf. stroko spadajoča dela.
Izvršujem prvovrstne povečane slike na papir in platno. — Na zahtevo pridem fotografirati tudi na dom. Cene zelo zmorne. P. n. g. kolegom priporočam preizkušene prvovrstne foto-plošče, papirje in druge potrebščine, francoskih in drugih tovarn.Velepospotovanjem
D. Rovšek.

Mizarstvo

Za stavbena in pohištvena dela se priporoča trdka TRINK, Ljubljana, Linhartova ulica št.

Pletene obleke

po meri, dunajski vzorec, fini izdelek, se izdeluje od 280 Din naprej. - Gosposka ulica 3, I. nadst.

M. Berdajs
Maribor1869 ustanovljeno 1869
351 telefon 351

V dobro vpeljano podjetje v Jugoslaviji, brez konkurence, kovinska industrija - se sprejmejo

družabniki

z 10 do 80.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1756.

Popravila klobukov

za dame in gospode sprejema in najceneje izvrši Modni salon STUCHLY-MASKE Ljubljana, Židovska ul. 3.

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

AJDOVA MOKA

po 5 Din kilogram
Činkvanti - z drobov po 4 Din kilogram

prvovrstni izdelki, pošilja od 25 kg naprej PAVEL SEDEJ, umetni mlin. Javornik, Gorenjsko. 1526

Klavirji.

Tovarna in zaloga klavirjev, prvovrstnih instrumentov različnih vrst — kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelki za POPRAVILA. Uglavljanje in popravila za Glasbeno Matico, Konservatorij in druge institucije se izgovarjajo od moje trdnice. Točna postrežba, zmerno cene: tudi na obroke. Izdelovalec klavirjev R. WARDINEK, Ljubljana - Gregorčičeva ulica 5, I. nadstropje.

Krojači, šivilje!

Kroje (šnite) za dame in gospode izdeluje Knafeč Alojzij, strok. učitelj, Križevniška ul. 2/I., Ljublj.

Veliko zalogo

raznovrstnega pohištva

po najugodnejših cenah, tudi na obroke, nudi in vabi na ogled

Matija Andlovic, strojno mizarstvo, zaloga pohištva, Vidovdanska cesta 2.

TERROT - JAP

kvalitetni motorji, najmoderneje opremljeni, se dobijo tudi na obroke. - Motor Import Cie. Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Slive za žganjekuho, jabolka, nadalje premog ter lepa, suha, žagana

drva

prodaja po najnižji ceni GOSPODARSKA ZVEZA V LJUBLJANI.

15 letno jamstvo

svetovno znani najboljši šivalni stroj je edino le Stoewer za rodbinsko in obrtno rabo.

ZALOGA

L. BARAGA, Ljubljana
SELENBURGOVA ULICA 6/1
Telefon šte. 2980.

IŠIAS

in slične reumatično-neuralgične bolezni lečitel — Izlečenje v 3 dneh zjamčeno.
Zdravilnišče dr. BONCINA-EINETTI
Trieste, VI. Fabio Filzi 23.

Prostovoljna dražba

Dne 13. sušca 1928 ob 9 se vrši v pisarni dr. Kuharja, notarja v Kolodvorski ulici št. 3 v Ljubljani prostovoljna sodna dražba hiše solastne dedičem pokojnega g. Hammerschmidta ležeče v Knafečevi ulici nasproti Kranjske hranilnice ter zemljišč vpisanih pod vl. št. 251 k. o. Kapucinsko predmestje, vlož. šte. 270 k. o. Petersko predmestje I. del in vl. št. 292 k. o. Trnovsko predmestje.

Izključna cena znaša za hišo v Knafečevi ulici 2 milijona dinarjev, za zemljišča po 7 Din za m² zaokrožena na tisočake navzdol.

Vknjiženim upnikom so njihove pravice pridržane.

Dražbeni pogoji so med uradnimi urami v pisarni dr. Kuharja na vpogled.

Najstarejša kleparska delavnica

Jakob Fligl

oblastveno koncesionirani vodovodni instalater

Ljubljana - Turjaški trg 5

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za vsa stavbena in kleparska dela, kakor tudi vodovodnih naprav v zgradbah in privatno. Naprava moder. kopalnic, umivalnikov, bidetov, stranišč, pomivalnih miz za kuhinje s toplo in mrzlo vodo ter vseh drugih sanitarnih naprav. — Proračuni se izstavljajo brezplačno.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša srčno ljubljena, dobra mati, stara mati, sestra, teta in tašča, gospa

Karolina Smoljan
mesarica

dne 10. marca ob 11. uri dopoldne po dolgem, mučnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek dne 12. marca 1928 ob 14. uri popoldne iz hiše žalosti, Selo 38, na pokopališču k Sv. Križu.

Moste pri Ljubljani, dne 10. marca 1928.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

Zadruga tapetnikov in ščetarjev za ljubljansko oblast v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je preminil dolgoletni član gospod

Janez Plevel

ščeterski mojster

v Mostah pri Kamniku, dne 8. marca t. l.

Dragemu tovarišu ohranimo trajen spomin.

Zahvala

Nemogoče mi je bilo zahvaliti se vsem, ki so mi s številnimi dokazi sočutja lajšali dneve nepopisne boli o priliki izgube mojega nepozabnega soproga

Antona

zato izrekam tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem prijateljem, društvom in korporacijam za krasne vence, častiti duhovščini za svečano blagoslovitev in poslovlilne besede, cenj. gg. pevcem za krasne žalostinke ter sploh vsem, ki so mojega sedaj v rodni češki zemlji počivajočega soproga spremili na njegovi zadnji poti.

Mežica, dne 7. marca 1928.

ANA SCHLOSSAR,
globoko žalujoča soproga.

Obleko

Iz sukna Din 448, 560, 610, iz kangarosa Din 720, 840, 990, blazne iz sukna Din 96, 140, 180, iz bombaža tkanine Din 62, 73, 99, površnik Din 640, 780, 960, fantovske perline obleke Din 62, 72, 82, vsaka nadaljna ve klost 5 Din več, iz sukna pa Din 109, 120, 140, nad. vel. 8 Din več, stajerske blazne Din 42 in 64, vsaka velikost 4 Din več, stajler, sukniče iz platna Din 62, iz sukna Din 105, kakor tudi vsa kovratna perila izdeluje v lastnih delavnicah in razposilja samo v dobri in solidni kvaliteti industrija perila in konfekcije

R. Stermecki, Celje št. 18

Pišite takoj po veliki cenik z več tisoč slikami. Naročila čez 500 Din poštnine prosto, kar ne ugaša se zamenja ali vrne denar.

Inserirajte
V
,Slovincu'!